

ALMA MATER

SOPRON

378
A44

2010 MÁJ 03.

11783

1985 JAN 31

1989 -12-19

A L M A M A T E R

(Bevezető a soproni Erdészeti és Faipari Egyetem életébe)

2003 MAJ 05.

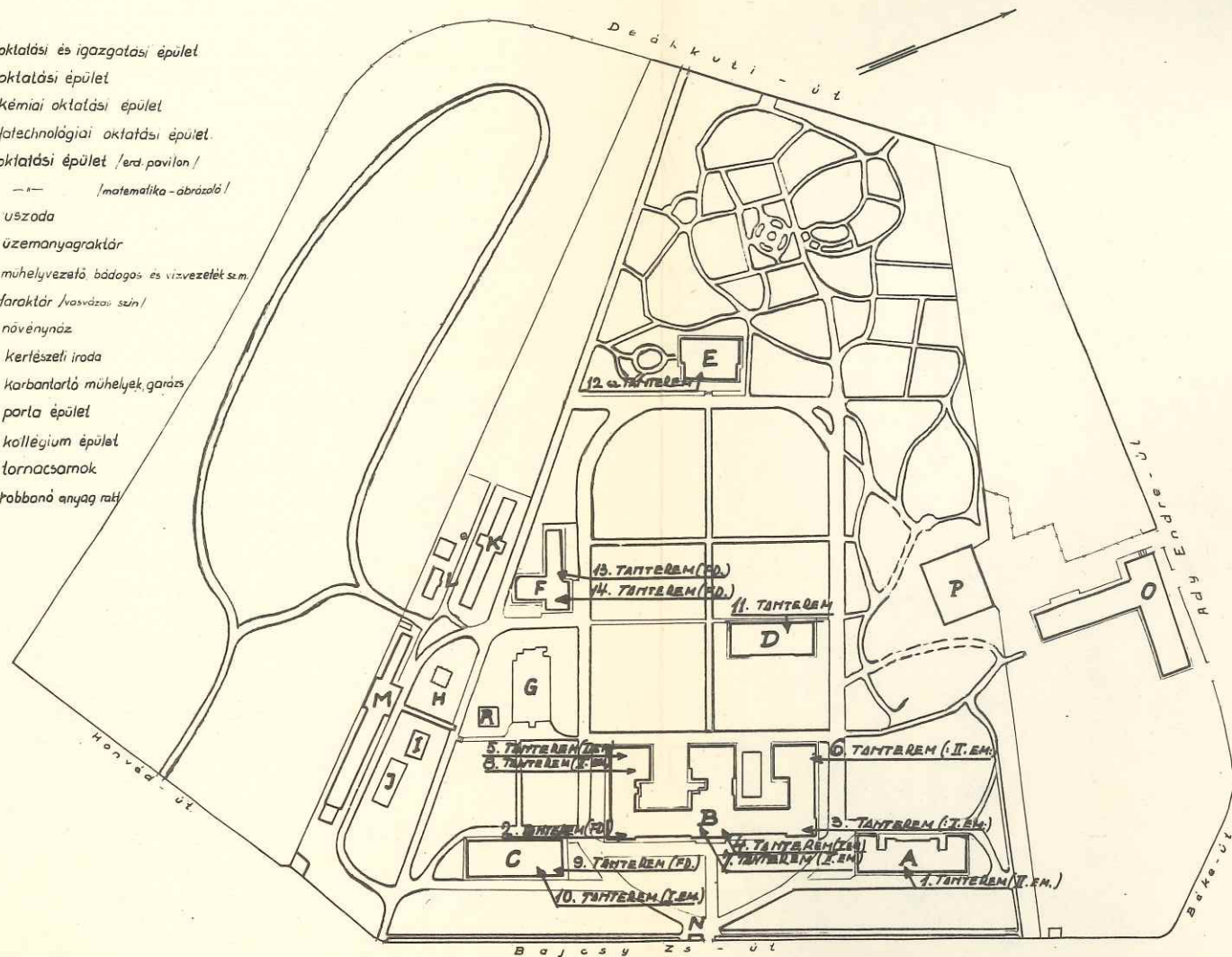
1994 -05- n 2

Sopron

1972.

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI EGYETEM HELYSZINRAJZA M= 1:1000

- A. oktatási és igazgatási épület
- B. oktatási épület
- C. kémiai oktatási épület
- D. technológiai oktatási épület
- E. oktatási épület /erd. pavilon/
- F. ————— /matematika-ábrázoló/
- G. uszoda
- H. üzemanyagraktár
- I. műhelyvezető, bádoga és vízvezeték sz.m.
- J. faraktár /vasúti szin/
- K. növényház
- L. kertészeti iroda
- M. karbantartó műhelyek, garázs
- N. porta épület
- O. kollégium épület
- P. tornacsarnok
- R. robbanó anyag raktár

Előszó

Amikor az ember utazásra készül, amelynek során új országokat vagy városokat látogat meg, az utazást megelőzően utikönyvet vásárol, amelyből megismerkedik a meglátogalandó helységekkal. Így már mintegy távoli ismerősként üdvözl azokat, megérkezvén a helyszínre.

Kedves első éves hallgatóink! Életutatok során Ti is egy nagyon fontos állomáshoz érkeztek. Az eddig megszokott diákközösségből egy merőben más felépítésű diákközösségbe kerültetek. Az életritmus, a szokások eltérőek lesznek az eddig megszokottaktól. A beilleszkedés megkönnyítésére, az előzetes megismerkedés lehetővé tételére adjuk kezetekbe ezt az "utikönyvet".

E könyvben bemutatjuk Nektek egyetemünket, megismertetünk Benneteket egyetemünk történetével, az ifjúsági mozgalom hagyományaival, városunk történetével.

Egy közösség törvényei, szokásai kötelező érvényűek a közösség tagjaira nézve. Ez a szabály vonatkozik az egyetemi közösségre is. Különösképpen vonatkozik oly nagy és gazdag multu közösségre, mint a mi egyetemünk. Ezek a gazdag hagyományok mindnyájunkat köteleznek, így Benneteket is. A beilleszkedéshez, e hagyományok szellemében történő éléshez adunk segítséget akkor, amikor kezetekbe tesszük e könyvet. Forgassátok olyan szeretettel és érdeklődéssel, amilyen szeretettel azt oktatóitok összeállították. Legyetek büszkéek arra, hogy tagjai vagytok az ország egyik legrégibb és mindenképpen leggazdagabb hagyományokkal rendelkező Egyetemének. Éljetek és dolgozzatok úgy, ahogy azt hagyományaink minden egyetemi polgártól megkövetelik. E hagyományok ápolása, a közösség törvényeinek magatoké tétele útján készüljétek fel arra, hogy 5 év múlva méltó tagjai legyetek a magyar fagazdalkodás szaktársadalmának.

Vivat crescat floreat Academia, vivant professores!

Dr.Béldi Ferenc
tanszékvezető egyetemi docens
rektorhelyettes

"Mindnyájan voltunk egyszer az
Akadémián...."

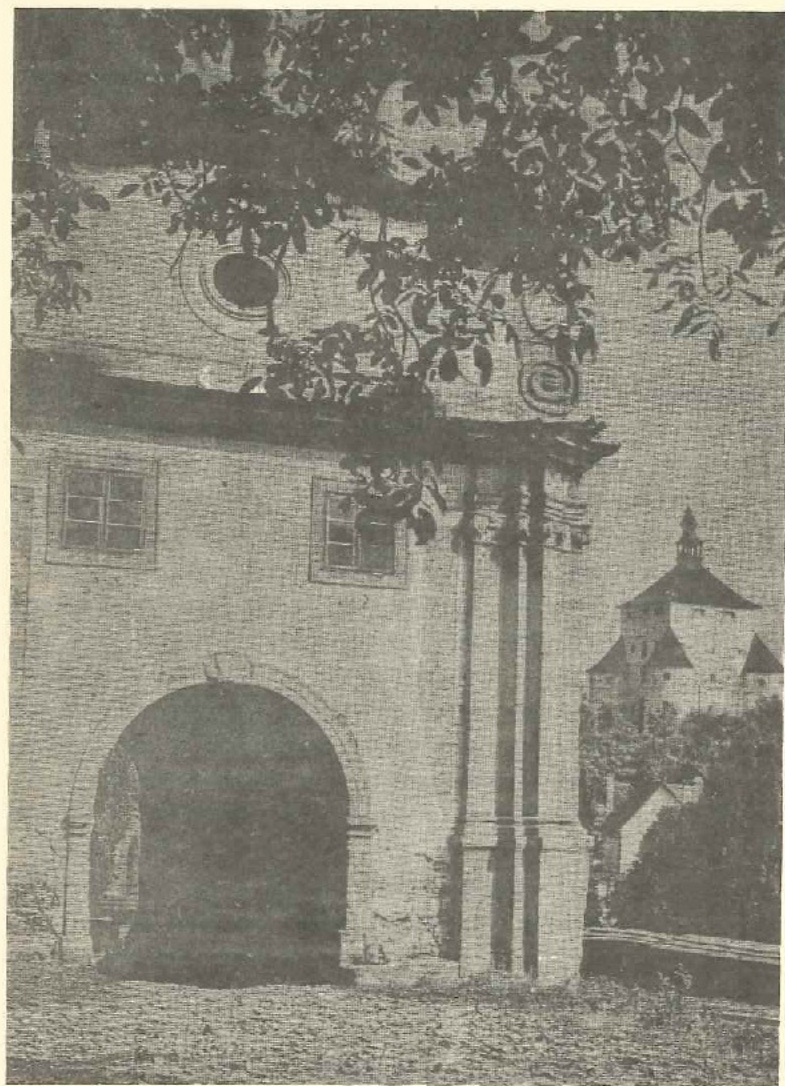
ERDÉSZETI ÉS FAIPARI FELSOÓKTATÁSUNK MÁSFÉL ÉVSZÁZADA

Erdészeti felsőoktatásunk kialakulása

Hazánkban a felsőfoku erdészeti szakoktatás, egészen a századfordulóig, a hasonló szintű bányászati és kohászati szakoktatással kapcsolódott össze. Ennek a kapcsolatnak évszázadokra visszamenően gazdaságtörténeti előzménye volt. A tervszerű erdőgazdálkodás csirái ugyanis mint egész Európában, hazánkban is, a nagy faanyagfogyasztó bányák és kohók mellett fejlődtek ki (15. század).

Az erdészeti ismeretek oktatása hazánkban 1758-ban indult meg az 1735-ben alapított selmeci gyakorlati bányásziskolában. Ezt a bányásziskolát Mária Terézia királynő 1770-ben akadémiai rangra emelte és elrendelte, hogy "Az erdészeti oktatásra is fordítsanak azonban gondot, annál is inkább, mert az erdőszet művelésére a bányászatnak elkerülhetetlenül szüksége van". Természetes, hogy a Bányászati Akadémián elsősorban a bányászat szükségleteit figyelembe véve foglalkoztak az "erdőgazdászati"-tal, amint ez az akadémia nagynevi tanárának Delius Traugott Kristófnak a bányaművelésről írott könyvéből is kiviláglik (1772). Mária Terézia idézett intézkedésének, amellyel az erdőgazdasági ismeretek tanítását a bányászati képzésben elrendelte, nagy hatása volt az erdészeti felsőoktatás további alakulására. Ez a tény, döntő módon hozzájárult ahhoz, hogy az 1808-ban alapított Erdészeti Tanintézetet Selmecen, a Bányászati Akadémia mellett helyezték el.

Az önálló erdészeti szakoktatás kezdetét egyetemünk jogelőd ösének, a selmechányai Erdészeti Tanintézet-nek alapítása jelenti. Az intézet felállítását I. Ferenc 1807-ben rendelte el. Erről szóló határo-

A piargi kapu és a Leányvár Selmechányán

zatát, valamint Wilckens Henrik Dávid tanárrá történt kinevezésél 1808-ban a Helytartó Tanács útján közölte Magyarországhatóságával. Ettől az időponttól számítjuk a tanintézet alapítását és az erdészeti szakoktatás megindulását.

A német nyelvű oktatás korszaka

Az erdészeti tanintézet első tanára, Wilckens Henrik Dávid 1809. február 12-én kezdte meg előadásait. A tanítás nyelve egy rövid megszoklástól eltekintve, egészen 1867-ig német volt, hiszen az iskola nem csupán Magyarországhanem a Habsburg birodalom szakképzésének volt jelentős intézménye.

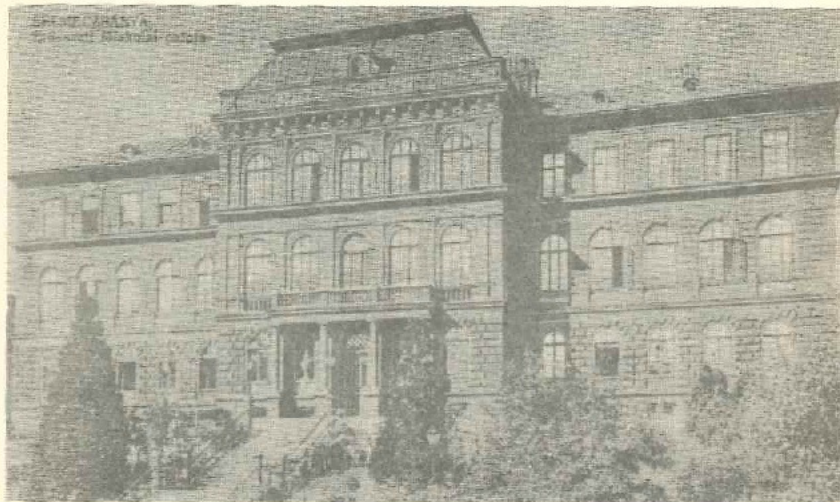
Az Akadémia első tanára a kor oktatóira jellemzően sokoldalú képzettségű tudós volt. Nagy erőfeszítéseket tett a szakoktatás színvonalas megszervezésére. Megalapította a tanintézet első gyűjteményeit, tanulmányi erdőt biztosított az oktatáshoz és megvetette nagy hírű erdészeti szakkönyvtárunk alapjait. A képzés ideje az Erdészeti Tanintézetben az első években 2 év, majd 1811-től kezdődően 3 év volt. Az első évben előkészítő tárgyakat (algebra, fizika, mechanika stb.) tanultak a hallgatók, a második és harmadik évben sajátították el az erdészeti ismereteket. A korabeli oktatás

Üdv az erdésznek!

Levelezőlap a selmeci diákéletből

színvonaláról hiú képet ad a Wilckens előadásáról készített kéziratos jegyzet (Forstkunde, I-V, 1814, 1815.), amely becses értékünket könyvtárunk őrzi.

Selmecbánya, Erdészeti főiskolai palota

Wilckens 1832-ben bekövetkezett halála után 1852-ig helyettes tanárok látták el az oktatást. Ekkor nevezték ki tanárrá Feistmantel Rudolft, aki 1847-ig állt a tanintézet élén. Feistmantel méltó utóda volt Wilckensnek, Ő alapította meg a botanikus kertet és továbbfejlesztette a tanintézet gyűjteményét. Feistmantel nevéhez fűződik az Országos Erdészeti Egyesület elődjének az "Ungerischer Forstverein" megalakítása (1951) is.

1846-ben fontos szervezeti változás történt Alma Materünk életében. Az erdészeti tanintézetet egyesített a Bányászati Akadémiával "Bányászati és Erdészeti Akadémia" néven.

Az átszervezési követő fejlődésnek az 1848-as polgári forradalom és az ezt követő szabadságharc vet véget. Vadas Jenő így ír az akadémiai hallgatók szerepéről, e forradalmi korszakban: "A magyar szabadságharc szelleme... Selmecbánya városát sem kerülte el és magyarországi lakosait tetre, hazánk függetlenségének kivívására szólította. És amidőn az ezredéves haza szent és sérthetetlen jogainak megvédelmezésére minden magyar kardot fogva, a csatatérre vonult, nem maradhettek az akadémia magyar ifjai sem könyvek mellett. Szíviük sugallatát követve, lelkesedéssel keresték fel a magyar nemzeti zászlót, mely alatt vitézül küzdve, a "névtelen hősök" számának emeléséhez járultak".

Az erdészeti szaktudományok tanára a Habsburg-párti Schvarcz Ignác, aki Feistmantel utóda lett e forradalmi időkben elhagyta Selmecet. Helyettese Lázár Jakab, ha rövid ideig is, de magyar nyelven tartotta ekkor az előadásokat.

A szabadságharc bukása után az önkényuralom az Akadémiát 2 évre bezáratta a tanároknak és a hallgatóknak a szabadságharcban való részvétele miatt. Csak 1850-ben indul meg újra az oktatás német nyelven a régi szellemben, 1867-ben a kiegyezés évében bekövetkezik a döntő változás az Akadémia életében, a német oktatási nyelvet a magyar váltja fel.

Magyar nyelvű oktatás Selmecbányán

A kiegyezést követően lezárul az akadémia életének az a szakasza, amikor a Habsburg birodalom szakemberutánpótlását biztosította. Ettől kezdve az Akadémia magyar állami intézmény, amelynek felügyeleti szerve a Magyar Pénzügyi Kormányzat. Ez a változás azt is eredményezte, hogy a nagyszámú idegen hallgató elmaradt Selmecről. A kibontakozó kapitalizmusban azonban egyre több műszaki szakemberre volt szükség, így ez a változás nem jelentett visszafejlődést az Akadémia életében.

1867-ben új tanári kar kezdi meg az oktatást az Akadémián, élén Wagner Károly erdészeti tanárral, Lázár Jakab helyettes tanárral és Fekete Lajos, Szécsi Zsigmond és Belházy Jenő segédtanár helyettesekkel, 1867. októberében megkezdődnek az Akadémián a magyar nyelvű előadások. Ennek a tanári karnak kell köszönnünk a magyar nyelvű tananyag összegyűjtését és a magyar erdészeti szaknyelv megteremtését. Az 1867-től a századfordulóig terjedő időszak hősi korszak az Akadémia életében, amely nemcsak a magyar nyelvű oktatás, a magyar erdészeti szaknyelv megteremtésének korszaka, hanem az alapvető erdészeti irodalomé és az erdészeti kutatásügy megszervezéséé is.

1872-ben jelentősen módosítják az Akadémia szervezeti szabályzatait. Klépül a tanintézet autonómiája. A 3 éves erdészeti képzés mellett ekkor indul meg az erdőmérnökképzés, amelynek időtartama már 4 év.

Az 1872-es változást követően 1904-ben történt ismét jelentős átszervezés. Az erdészeti és erdőmérnöki képzést egyesítik, egységes erdőmérnöki tagozatban. Megváltozik az Akadémia elnevezés is, az intézmény új címet kap: "M.kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola". E korszak kiváló tanárai a fentebb említettek mellett Illés Nándor, Vadas Jenő és Scholtz Gyula, akik nevéhez fűződik az erdőmérnökképzésnek az a rendszere, amely mai oktatásunknak is az alapja.

Az első imperialista világháború után, a trianoni békeszerződés értelmében az ország északi részével együtt Selmecbányát is Csehszlovákiához csatolták. A Főiskola új otthont keresett, és ez az új otthon Sopron városa lett.

Sopron a két világháború között

A Főiskola új székhelyével kapcsolatban számos elképzelés született. Először Budapesten, majd Gödöllőn keresett otthon. Mivel

Szécsi Zsigmond, Wagner Károly, Fekete Lajos, Lázár Jakab, Illés Nándor

azonban itt nem sikerült megfelelő épületet találni, Sopron város viszont nagy erőfeszítéseket tett a Főiskola letelepítéséért, végülis Sopron lett a végleges székhely.

Az első főiskolai csoport Réz Géza rektor vezetésével 1919. március 4-én érkezett meg a városba.

Az első időszak természetesen nem volt könnyű Sopronban. Először a volt Károly lakdanyát jelölték ki székhelyül. A Tanácsköztársaság kikiáltása után a proletárállam helyi szervei a legmesszebbmenőkig támogatták és segítették a Főiskolát. Kellner Sándor, Sopron város és vármegye teljhatalmu népbiztosa tesz először javaslatot a hadügyi népbiztossághoz, hogy a Főiskolának át kell adni a soproni Katonai Főreáliskola épületcsoportját, parkját stb. Ez az épület lett azután végleges helye Alma Materünknek. A Közlekedési Népbiztosság és a soproni Direktórium gondoskodása lehetővé tette a menza üzemeltetését, a Pénzügyi Népbiztosság pedig nagy összegekkel támogatta a hallgatóságot.

A Soproni Vörös Ujság 1919. június 7-én arról írt, hogy a szocialista selmeci diákok résztvettek a proletárhatalom védelmében. Később pedig a hallgatóság testületileg bevonul a vörös hadseregbe.

A Tanácsköztársaság megdöntése után a proletárdiktatura idején tanúsított magatartásukért több hallgatót kizártak a Főiskoláról, többet vád alá helyeztek, vagy igazoló eljárást folytattak ellenük.

A Tanácsköztársaság megdöntése után rövid időre ismét bizonytalanra vált a Főiskola Sopronban maradása. A trianoni békeszerződés ugyanis az ősi határvárost Ausztriának ítélte. Később a város sorsáról népszavazás döntött, amelyen a város lakossága hűséges maradt a hazához. Ezzel lezárult a bizonytalanság korszaka.

Az a tudat, hogy a Főiskola működése végleges székhelyen biztosított, nagy lendületet adott az áttelepítéssel járó veszteségek helyrehozásához, az építés munkájához. Ennek a kornak pozitív vonásaként kell tartanunk, hogy a Főiskola vezetősége re-

LILA ZONGORA

Felolvas szerkesztő:
PARRAGI GYÖRGY

Ára 1000 korona

Kiadja:
KALABAY DEZSŐ

Vallomás.

Felénk, remegő kézzel bontottunk jütyölt: lássátok, mi is vagyunk.
Muzsikás, illatos szavakban nyílt meg a szívünk: szeretünk.
Halkan, csendesen jöttünk: a szépet akarjuk.
Pajkos, huncut mókákat kacagunk: egészségesek vagyunk.
És sokan, nagyon sokan megértették hűsből, álomból összeforrt ifjúságunk akardását, kik ma igazán fiatalok vagy fiatalok voltak.
Most ismét jövünk. Tisztán, megbocsátón töri át a hangunk a guny, a rosszakarat, megnemértés és kulturgyűlölet alatt gomolygó atmoszférájút.

Ismét itt vagyunk, mert élünk és élni fogunk, szerelemmel, könnyel, harccal, míg virág, erdő, mosoly, könny, napsütés csak élni fog, mert ezerszer emberek vagyunk,

hiszünk és hinni fogunk vakmerőn, föllengzőn, szilajul, míg csak körülöttünk kétségbeesés, deréktörés, csüggedés jajjongani fog, mert ezerszer fiatalok vagyunk,

teszünk és tenni fogunk daccal, akaratlaltal, vággyal a magyar kultúráért, míg csak magyar közöny, magyar guny keseríteni, marni fog, mert ezerszer magyarok vagyunk.

Kétfejű Janus lényünkben egyik belerikolt az élet csárdába, murokra szedi a réten a virágot, kacag, nagy jónak csuđál mindent a világon és Colas Breugnon egészséges mottója a jelszava: „Élünk ám még cimborá!” Ezzel az arcunkkal nevetünk és ez mosolyog a Lila zongorában. A másik „esett, szomorú” magyar arc, mely a mai piszkos Grève-piacon embert keres, lelket, aki örülni tud a szépek, akarni, tenni, szenvedni tud a magyar kultúráért. Valami szebbet, jobbat akarunk kihámozni a zsivajgós életből, mely elkérgesíti a lelket, felülmelkedni divatos jelszavakon és magunk köré gyűjteni azokat, kikben nem ordítzik arcátlanul a konjunktúra, nem pöffeszkedik szánalomruméltó ostobán a stréber tehetségtelenség, egy hajlékba kerülni mindenkiel, aki a nagy harmóniáért lelkesül.

Ez a kétlakosság, úgy érezzük, nem abnormis. A hitünk, a vérünk gyötörte belénk sok átvirrasztott éjszakákon. És a vérünket, a hitünket nem tudjuk meg soha.

(-gi)

álisan mérlegelte a helyzetet. A háborút követő területi változások miatt gyökeresen megváltozott az erdőgazdaság helyzete. Ezt a megváltozott helyzetet a Kar professzorai reálisan ítélték meg, és az oktatást is többé-kevésbé ennek megfelelően végezték.

A két világháború között 1923-ban és 1934-ben történt említésre méltó változás a Főiskolán.

1923-ban új tanterv és tanulmányi rend lép életbe. 1934-ben pedig a Főiskolánkat mint egyetemi kart (Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Kar) a budapesti, József nádor nevét viselő Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemhez csatolták. Ebben a szervezetben éri a második világháború szörnyű pusztítása.

A felszabadulástól napjainkig

A Sopronban eltöltött 50 esztendőnek csaknem a felét a felszabadulás utáni, Alma Materünk fejlődéseiben igen gazdag időszak teszi ki.

A Szovjetunió ellen, a hitleri Németország csatlósaként indított háború utolsó mozzanataként, hasonlóan mint a többi hazai egyetemet, karunkat is Németországba akarták kitelepíteni. Ezt az intézkedést csak a professzori kar egységes ellenállása és a szovjet csapatok gyors előretörése húsította meg. A háború utolsó szakaszában a városra ért súlyos bombatámadások nagy károkat okoztak a kar épületeiben is.

Hazánk csaknem egész területét felszabadítva, a szovjet csapatok 1945. április 1-én vonultak be Sopronba.

A szovjet hadsereg győzelme, hazánk felszabadulása véget vetett az egykori uralkodó osztály, a nagytőkések és nagybirtokosok uralmának, meghozta a dolgozó nép szabadságát. Ezzel olyan történelmi változások vettek kezdetüket, amelyek példa nélkül állnak hazánk politikai, gazdasági és kulturális fejlődésében.

Döntő jelentősége volt egyetemünk további fejlődése szempontjából a felszabadulás első napjaiban végrehajtott földreformnak. Ez végleg kizárta az erdők használatából az egyéni tulajdon profithajhászát és biztosította az erdőgazdálkodás gyors fellendítésének alapvető feltételeit.

1948-ban a munkás-paraszt demokratikus diktatúrát hazánkban felváltotta a proletárdiktatúra. Ezzel megkezdődött a szocializmus alapjainak lerakása, amelynek szerves részét alkotta a kulturális forradalom. Ennek jegyében nagyjelentőségű szervezeti változások következtek be a soproni karon és az egyetemi oktatásban.

1949-ben a kart két részre osztották. Ezzel megszünt a több mint 100 éves egysége a bányászati, kohászati és erdészeti felsőoktatásnak. A Bánya- és Kohómérnöki Osztályt az újonnan alapított miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemhez csatolták. Az Erdőmérnöki Osztály pedig rövid ideig mint az Agrártudományi Egyetem egyik kara működött. 1952-ben Erdőmérnöki Főiskola névvel önálló egyetemi jellegű felsőoktatási intézménnyé szervezték. 1962-ben a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 22. törvényerejű rendeletével megadta az egyetemi rang mellé az egyetemi címet is Alma Materünknek. 1962. szept. 1-től mint Erdészeti és Faipari Egyetem nyitotta meg kapuit, amelynek keretébe két kar tartozik: az Erdőmérnöki és Faipari Mérnöki Kar.

A bányászoktól és kohászoktól történt elválásnak nagy jelentősége volt az erdőmérnökképzés további fejlődésében. Új tanszékek felállítása vált szükségessé, majd sor került a faipari mérnökképzés megindítására. A faipari mérnöki oktatás Alma Materünkön az 1957/58. tanévben indult meg.

A kulturális forradalom eredményeképpen jelentősen megnövekedett a hallgatók létszáma és döntően megváltozott a szociális összetételük is.

A létszám, amely a két világháború között átlagosan 80 fő volt, többszörösére növekedett. A munkás és parasztfiatalok aránya, amely a felszabadulás előtt kb. 3 % volt, megtízszereződött, sőt e-

gyes tanévekben elérte az 50 %-ot is. Megnyílt az egyetem kapuja a nők előtt is.

A hallgatóság szociális összetételének gyökeres változását nyomon követte a tandíj, vizsgadíjak stb. rendezése és a hallgatók jelentős mértékű anyagi támogatása.

A kulturális forradalom alapvető változást hozott az oktatásban is. A Marxizmus-Leninizmus tudományos világnézetét oktató tanszéken kívül a tudományág rohamos fejlődésének megfelelően új tanszék felállítására, új tantárgyak bevezetésére került sor.

Alapvetően megváltozott a felszabadulás után a tudományos munka jelentősége, mérete és szervezetsége is egyetemünkön. A kutató munka elválaszthatatlanul összeforrt az oktató-nevelő tevékenységgel. Az egyetemi oktatótól szakterületén számottevő tudományos munkásságot kíván meg a tárgyak magas színvonalu oktatása.

Az elmúlt évek nagy eredményei között kell felsorolnunk azt az állandó korszerűsítést, amely az oktatás és kutatás szolgálatában történt (tantermek korszerűsítése, központi fűtés bevezetése, tanműhelyek kialakítása, a botanikus kert bővítése stb.).

Az oktató- és kutatómunka területén részben még a két világháború között számos professzorunk ért el kinagasló eredményeket. A botanikus kert útjain sétálva fellelhetjük szobraikat, amelyek talapzatán munkásságuk rövid méltatása szerepel (Dr.Walek Károly, Dr.Romwalter Alfréd, Boleman Géza, Dr.Fehér Dániel, Dr.Roth Gyula, Dr.Fekete Zoltán).

OKTATÁSUNK JELENE ÉS JÖVŐJE

Egyetemünk szervezeti felépítése

Az Erdészeti és Faipari Egyetem a Magyar Népköztársaság állami intézménye. Oktató-, nevelő és tudományos kutatómunkáját két kar, az Erdőmérnöki és a Faipari Mérnöki Kar keretében folytatja.

Egyetemünk felügyeleti hatósága a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium.

Az egyetem vezetésével kapcsolatos feladatokat a rektor és helyettesei, az egyetemi tanács, az egyetemi oktatók értekezlete, a Gazdasági Igazgatóság vezetője végzik. Az egyetemi tanácsban az ifjúság karunként választott egy-egy képviselővel vesz részt.

A karok vezetését a dékánok és helyetteseik, a kari tanácsok és a karok oktatóinak értekezlete végzi. A kari tanácsokban két-két hallgató képviseli az ifjúság érdekeit.

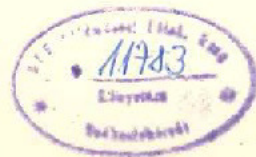
Az oktató-, nevelő és a tudományos munkát, valamint az ezzel szorosan összefüggő egyéb feladatokat az oktatási szervezeti egységek, a tanszékek, a Lektorátus, a Központi Könyvtár és a kollégium végzi.

A képzés célja egyetemünkön

Az Erdőmérnöki Kar feladata olyan erdőmérnökök képzése, akik megfelelő biológiai, műszaki és gazdasági ismeretekkel rendelkeznek az erdőgazdasággal kapcsolatos mérnöki teendők ellátására.

A Faipari Mérnöki Kar feladatkörébe a faipari mérnököknek két szinten való képzése tartozik:

a/ az okleveles faipari mérnökök képzési ideje 5 év; magasfokú műszaki alapképzettséggel, gépészeti, technológiai s gazdasági ismeretekkel rendelkeznek és a faipar valamennyi ágazatában a

mérnöki irányító- és tervezőmunka ellátására, illetve a műszaki fejlesztéssel kapcsolatos mérnöki feladatok megoldására alkalmasak;

b/ a faipari üzemmérnökök képzési ideje 3 év; korszerű műszaki, technológiai és gazdasági ismeretekkel rendelkeznek és alkalmasak a faipari üzemek termelőmunkájában egyes üzemszerek, illetve kisebb üzemek vezetésére, a technológiák irányítására és fejlesztésére.

A karok képzési feladataikat a tanszékeken keresztül valósítják meg. A tanszékek egy tudományágnak, vagy egy tudományág csoportjának oktatására és művelésére kialakított szervezeti egységek. Az Erdőmérnöki Karon 16, a Faipari Mérnöki Karon 9 tanszék működik.

Az ötéves (10 féléves) oktatási idő alatt az erdőmérnök- és a faipari mérnökhallgatók mintegy 40-50 tantárgy keretében sajátítják el a diploma elnyeréséhez szükséges tudnivalókat; a faipari üzemmérnökhallgatóknál ehhez mintegy 30 tantárgyra van szükség.

A tanulmányi idő végén elkészítik a diplomatervét, ezt a munkát valamelyik szaktanszék közvetlen irányítása, illetve ellenőrzése alatt végzik. Ennek megvédése után az államvizsgán tesznek tanulságot a tanulmányaikban való általános jártasságukról. Az államvizsga sikeres letétele után adja ki az egyetem a mérnöki diplomát.

Az oktatás, nevelés és kutatás munkáját számos az egyetem keretében működő vagy azzal szoros kapcsolatban álló intézmény, tanulmányi gazdaság stb. segíti elő. Ezek közül igen fontos szerepe van Központi Könyvtárunknak.

Egyetemünk Központi Könyvtára 200 éves múltra tekinthet vissza. A korábbi bányászati, kohászati és erdészeti közös szakkönyvtár hazánk első műszaki könyvtára volt. A szakok szétválása után kormányzatunk a felbecsülhetetlen értékű anyagból műemlékkönyvtár felállítását rendelte el. Ennek erdészeti szakanyaga Központi Könyvtárunkban van. A Központi Könyvtár gyűjtési köre az erdészeti és faipari szakirodalom hazai és külföldi anyagára terjed ki.

A Központi Könyvtár 70 férőhelyes olvasóterme a hallgatók elmélyült tanulásának, kutatómunkájának céljait szolgálja.

A Tanulmányi Állami Erdőgazdaság a Sopronban székelő oktatási intézmények fontos segítője. A Tanulmányi Állami Erdőgazdaság segítsége biztosítja, hogy oktatásunk nagyon szorosan kapcsolódik a gyakorlati élethez. A szaklanszékek gyakorlataik egy részét az erdőgazdaság erdészeteiben, fűrészüzemében tartják meg. Ezenkívül erdői és üzemi szabadföldi laboratóriumai a tanszékek kutatómunkájának.

Az erdő- és faipari mérnökképzés jövője

A szakoktatásnak az egész világon és így hazánkban is legnagyobb problémája az ismeretek felhalmozódása, illetve kicserélődése az egyes tudományágakban. Nagy általánosságban megállapítható, hogy a kicserélődés, tehát a tudományág egyes részeinek elavulása és új elméletekkel való helyettesítése a tananyag korszerűsítésével megnyugtatóan megoldható. Ezzel szemben az ismeretanyag rohamos mértékű bővülése igen súlyos gondokat ró a felsőoktatási intézményekre. A tananyag túlzott mértékű bővítésének határt szab az emberi agy befogadóképessége. Tehát bizonyos határokon túl józan megfontolással nem lehet megterhelni a hallgatóságot. A másik megoldás, a tanulmányi idő meghosszabbítása szintén nem látszik megnyugtató megoldásnak. Nehéz megfelelő kiutat találni ebből az ellentmondásos helyzetből. Mégis úgy érezzük, hogy akkor lesz jó mérnökképzésünk, ha nem csupán a pillanatnyi igényeknek megfelelően, de a jövő fejlődési irányait szem előtt tartva képezzük ki hallgatóinkat. Ugy érezzük, ezt a feladatunkat akkor tudjuk jól megoldani, ha fiatal mérnökeink a következő felkészültséggel rendelkeznek: átfogó tudásuk legyen szakmájuk egész területéről, ugyanakkor azonban legalább egy részterületen elmélyült ismereteik legyenek. A cél tehát, olyan szakember képzése, aki szakmájában belül mindenhez értsen egy kicsit, de legalább egy részéhez nagyon.

Sohasem volt annyira igaz, hogy a diploma megszerzése után a szakember képzése nem fejeződik be, mint éppen napjainkban. A to-

vábbképzésnek számos lehetősége nyílik egyetemünkön és ezeket a továbbiakban még jelentősen fokozni kívánjuk. Egyik lehetőség a mérnök-továbbképzés, amikor egy-egy szakterület fejlődéséről, ezen a területen a világszínvonal állásáról és a várható fejlődés irányáról tájékoztatjuk üzemi szakembereinket. A másik formája a szakmérnökképzés, amikor egy-egy szűkebb szakterületen igen mély tudást sajátítanak el a végzett szakemberek. Ezzel a képzési formával tulajdonképpen második oklevelet adunk majd mérnökeinknek.

Az oktató, nevelő- és kutatómunka irányítása és szervezetei

Rektor: Dr.Cziráki József tanszékvezető egyetemi tanár

Rektorhelyettesek: Dr.Káldy József tanszékvezető egyetemi tanár

Dr.Béldi Ferenc tanszékvezető egyetemi docens

Gazdasági főigazgató: Dr.Mollay János

A Magyar Szocialista Munkáspárt Egyetemi Szervezetének csucstitkára: Dr.Szapannos András egyetemi docens

A Kommunista Ifjúsági Szövetség titkára: Láng Miklós egyetemi adjunktus

A Központi Könyvtár igazgatója: Dr.Hiller István

A Tanulmányi Állami Erdőgazdaság igazgatója: Bognár Antal,
főmémőke: Pásztor Lajos

ERDŐMÉRNÖKI KAR

Dékan: Dr.Pankotai Gábor tanszékvezető egyetemi tanár

Dékanhelyettes: Dr.Szendrey István tanszékvezető egyetemi tanár

Dékáni Hivatal vezetője: Dr.Imre József

Tanszékek

Erdőhasználati Tanszék

Benedek Attila tanszékvezető egyetemi docens

Kékesi József egyetemi adjunktus

Tóth Ferenc egyetemi adjunktus

Oktatott tárgyak:

Erdőhasználat I-II. (7,8 félév)

Fakereskedelmi ismeretek (10. félév)

Erdőművelési Tanszék

Dr.Majer Antal tanszékvezető egyetemi tanár

Dr.Csesznák Elemér egyetemi docens

Dr.Szapannos András egyetemi docens

Oktatott tárgyak:

Erdőművelés I-II. (6. 7. félév)

Erdőrendezési Tanszék

Dr.Magyar János tanszékvezető egyetemi tanár

Berkics Imre egyetemi adjunktus

Zilahy József egyetemi adjunktus

Oktatott tárgyak:

Dendrometria (4. félév)

Erdőrendezés I-II. (8. 9. félév)

Erdőtelepítési Tanszék

Dr.Gál János tanszékvezető egyetemi tanár

Dr.Dobos Tibor egyetemi docens

Dr.Tompa Károly egyetemi docens

Dr.Tihanyi Zoltán tud. munkatárs

Oktatott tárgyak:

Erdőtelepítéstan I-II, (6,7. félév)

Erdészeti növénynemesítéstan (8. félév)

Erdővédelemtani Tanszék

Dr.Igmándy Zoltán tanszékvezető egyetemi tanár

Németh András egyetemi adjunktus

Stubnya Valér egyetemi adjunktus

Varga Ferenc egyetemi adjunktus

Oktatott tárgyak:

Erdészeti állattan I-II, (5,6. félév)

Erdészeti növénykórtan (7. félév)

Erdővédelemtan (8. félév)

Faanyagvédelemtan (5. félév)

Erdészeti géptani Tanszék

Dr.Káldy József tanszékvezető egyetemi tanár

Marosvölgyi Béla egyetemi adjunktus

Pirkhoffer János egyetemi adjunktus

Oktatott tárgyak:

Általános géptan (5. félév)

Erdészeti gépek (6. félév)

Biztonságtechnika (10. félév)

Erdészeti szállítástani Tanszék

Dr.Pankotai Gábor tanszékvezető egyetemi tanár

Dr.Herpay Imre egyetemi docens

Dr.Rácz József egyetemi adjunktus

Oktatott tárgyak:

Erdészeti utépítéstan I-II, (7,8. félév)

Erdészeti szállítástan (9. félév)

Erdészeti vizgazdálkodástan (9. félév)

Földméréstani Tanszék

Dr.Bezzegh László tanszékvezető egyetemi tanár

Gerencsér Miklós egyetemi adjunktus

Szabó Gyula egyetemi adjunktus

Tvordy György egyetemi tanársegéd

Oktatott tárgyak:

Erdészeti földméréstan I-II, (5,6. félév)

Fotogrammetria (7. félév)

Idegennyelvi lektorátus

Koch Gyula vezetőlektor

Dr.Strausz Józsefné lektor

Krisch Imre lektor

Oktatott tárgyak:

Orosz nyelv (1,2,3,4. félév)

Német, angol, ill. francia nyelv (5,6,7,8. félév)

Kémia Tanszék

Dr.Szendrey István tanszékvezető egyetemi tanár

Dr.Csanády Etele egyetemi adjunktus

Juhász Mildóné egyetemi adjunktus

Dr.Németh Károly egyetemi adjunktus

Dr.Paál Tamás egyetemi adjunktus

Oktatott tárgyak:

Általános és szervetlen kémia (1. félév)

Szerves kémia (2. félév)

Biokémia (3. félév)

Faipari kémiai technológia I-II, (6,7. félév)

Marxizmus-Leninizmus Tanszék

Dr.Pintér Ferenc tanszékvezető egyetemi docens
Dr.Hernesz Ferenc egyetemi adjunktus
Nagy János egyetemi adjunktus
Papp István egyetemi adjunktus
Reményi Árpád egyetemi adjunktus

Oktatott tárgyak:

Politikai gazdaságtan I-IV, (1,2,3,4. félév)
Filozófia I-II, (5,6. félév)
Tudományos szocializmus I-II, (7,8. félév)

Matematika Tanszék

Dr.Moór Arthur tanszékvezető egyetemi tanár
Dr.Roxer Egon egyetemi docens
Dr.Gál Jánosné egyetemi adjunktus
Székely Géza egyetemi adjunktus
Orbay Péter egyetemi tanársegéd

Oktatott tárgyak:

Matematika I-II-III, (1,2,3. félév)

Növénytan Tanszék

Dr.Nemky Ernő tanszékvezető egyetemi tanár
Dr.Gencsi László egyetemi docens
Dr.Vancsura Rudolf egyetemi docens
Agócs József egyetemi adjunktus
Paprika Antalné egyetemi adjunktus
Bolgár Józsefné tud. segédmunkatárs

Oktatott tárgyak:

Általános növénytan (1. félév)
Növényélettan (2. félév)

Növényrendszertan I-II, (3,4. félév)

Dendrológia (2. félév)

Termőhelyismerettani Tanszék

Dr.Pántos György tanszékvezető egyetemi tanár
Bellér Péter egyetemi adjunktus
Kerényi Ervin egyetemi adjunktus
Martos András egyetemi adjunktus

Oktatott tárgyak:

Geológia (1. félév)
Éghajlatlan (2. félév)
Erdészeti talajtan I-II, (3,4. félév)
Mikrobiológia (4. félév)

Üzemtani Tanszék

Herneczki István tanszékvezető egyetemi docens
Szabó József egyetemi adjunktus
Wilfing László egyetemi adjunktus
Orbay László egyetemi tanársegéd
Dr.Szapannos Andrásné tud. munkatárs

Oktatott tárgyak:

Erdészeti gazdaságtan I-II, (9,10. félév)
Könyvviteltan (10. félév)
Ipar- és üzemgazdaságtan I-III, (8,9,10. félév)
Jogi ismeretek (9. félév)

Vadgazdálkodástani Tanszék

Dr.Bencze Lajos tanszékvezető egyetemi tanár
Nagy Gyula Csaba egyetemi adjunktus

Oktatott tárgyak:

Vadászat és fegyvertan (5. félév)

Vad- és halgazdaságtan (10. félév)

Mezőgazdasági alapismeretek (10. félév)

FAIPARI MÉRNÖKI KAR

Dékan: Dr. Rónai Ferenc tanszékvezető egyetemi docens

Dékanhelyettes: Dr. Kovács Illés tanszékvezető egyetemi tanár

Dékáni Hivatal vezetője: Dr. Strausz József egyetemi adjunktus

Tanszékek

Ábrázoló geometria Tanszék

Dr. Gunda Mihály tanszékvezető egyetemi tanár

Dr. Takácsi Nagy Andrásné egyetemi adjunktus

Dr. Tamás László egyetemi adjunktus

Walter Dezső egyetemi tanársegéd

Oktatott tárgyak:

Ábrázoló geometria I-II. (1.2. félév)

Géprajz I-II. (2.3. félév)

Műszaki rajz I-II. (3.4. félév)

Butor- és épületasztalosipari Tanszék

Czagány Lajos tanszékvezető egyetemi docens

Posch Paula egyetemi adjunktus

Szabó Imre egyetemi adjunktus

Hegedüs Csaba egyetemi tanársegéd

Kovács Zsolt egyetemi tanársegéd

Oktatott tárgyak:

Faipari műhelygyakorlat (1,2,5,6. félév)

Butor- és épületasztalosipari szerkezetek I-II. (3,4. félév)

Butor-, ajtó-, ablakgyártástan I-II. (8,9. félév)

Építéstani Tanszék

Dr. Winkler Oszkár tanszékvezető egyetemi tanár

Dr. Kubinszky Mihály egyetemi docens

Somfalvi György egyetemi adjunktus

Dr. Strausz József egyetemi adjunktus

Oktatott tárgyak:

Építési anyagok és szerkezetek I-II. (7,8. félév)

Erdőgazdasági épületek (10. félév)

Faipari üzemek épületei (9. félév)

Butor-történet (10. félév)

Szabadkézi rajz (1. félév)

Faipari géptani Tanszék

Dr. Szabó Dénes tanszékvezető egyetemi tanár

Boronkai László egyetemi adjunktus

Botár Antal egyetemi adjunktus

Horváth Mihály egyetemi adjunktus

Nagy Attila egyetemi adjunktus

Molnár László tud. segédmunkatárs

Oktatott tárgyak:

Fémtechnológia (4. félév)

Gépelemek I-II. (5,6. félév)

Erőgépek (6. félév)

Faipari géptan I-III. (6,7,8. félév)

Faipari anyagszállítástan I-II. (6,7. félév)

Faipari automatika I-II. (9,10. félév)

Biztonságtechnika (10. félév)

Falmezgyártástani Tanszék

Dr. Cziráki József tanszékvezető egyetemi tanár
Pál István egyetemi adjunktus
Szabadhegyi Viktor egyetemi adjunktus
Veres Pál egyetemi adjunktus
Baráth Ferenc tud. segédmunkatárs

Oktatott tárgyak:

Száritás és gőzölés (7. félév)
Falmezgyártástan (8. félév)
Farostlemezgyártástan (8. félév)
Forgácsológéptástan (9. félév)
Különböző faipari gyártmányok (9. 10. félév)

Fatechnológia Tanszék

Dr. Kovács Illés tanszékvezető egyetemi tanár
Dr. Tanka Sándor egyetemi adjunktus
Tóth László egyetemi adjunktus

Oktatott tárgyak:

Faanyagismerettan I-II. (4.5. félév)
Fűrészipari technológia (7. félév)
Fatechnológia (10. félév)

Fizika- elektrotechnika Tanszék

Dr. Béldi Ferenc tanszékvezető egyetemi docens
Bálint József egyetemi adjunktus
Dedinszky Imre egyetemi adjunktus
Ruzsa Béla egyetemi adjunktus
Szabó József egyetemi adjunktus

Oktatott tárgyak:

Fizika I-II. (2.3. félév)

Elektrotechnika I-II. (5.6. félév)

Elektronika alapjai (10. félév)

Mechanika Tanszék

Dr. Rónai Ferenc tanszékvezető egyetemi docens
Hajdu Endre egyetemi adjunktus
Simon Ágota egyetemi adjunktus
Dr. Stadler Tibor egyetemi adjunktus

Oktatott tárgyak:

Mechanika I-II-III. (3.4.5. félév)

Testnevelési Tanszék

Vörös József testnevelő tanár

Oktatott tárgyak:

Testnevelés (1.2.3.4. félév)

ERDŐMÉRŐNÖKI KAR

TANTERV

A TANTÁRGY MEGNEVEZÉSE	AZ OKTATÁST ELÁLLTATÓ TANSZÉK	KÖLÖKVÍUM	SZIGORLAT	GYAKORLAT	AZ ÓRÁK SZÁMA		ELŐSZTÁS ÉVFOLYAMONKÉNT ÉS FÉLÉVENKÉNT										MÉGJEGYZÉS E-szközök Gyógyszerrel												
					ELŐBOL	SZIGORLAT	I. ÉVFOLYAM																						
							II. ÉVFOLYAM																						
							III. ÉVFOLYAM																						
						I.		II.		III.		IV.		V.															
								1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.			
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
										1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.					

Tantárgyak	Oktatást ellátó tanszék	Heti órák száma									
		I. év.		II. év.		III. év.					
		1.fé.	2.fé.	1.fé.	2.fé.	1.fé.	2.fé.	1.fé.	2.fé.	1.fé.	2.fé.
		E Gy	E Gy	E Gy	E Gy	E Gy	E Gy	E Gy	E Gy	E Gy	E Gy
Politikai gazdaságtan	Marx-leninizmus,	2	1	2	1	-	-	-	-	-	-
Filozófia	"	-	-	-	-	2	1	2	1	-	-
Tud.szociálizmus	"	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
Idegen nyelv	Lektorátus	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-
Testnevelés	Testnevelési	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-
Ábrázoló geometria	Ábrázoló geom.	3	4	3	3	-	-	-	-	-	-
Matematika	Matematika	4	4	4	4	-	-	-	-	-	-
Általános növénytan	Növénytan	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Dendrológia	"	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ált.és szervetlen kémia	Kémia	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Szerves kémia	"	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szabadkézi rajz	Építészeti	-	4	-	3	-	-	-	-	-	-
Géprajz	Ábrázoló geom.	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-
Fizika I-II.	Fizika-elektrot,	-	-	-	-	4	2	-	-	-	-
Ált.géptan	Falp.géptani	-	-	-	-	4	2	-	-	-	-
Faanyagismeret	Fatechnológia	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-
Mechanika I-II.	Mechanika	-	-	-	-	3	3	2	-	-	-
Falp,műhelygyakorlat	Butor ép.a.ip.	-	-	-	-	-	4	-	4	-	-
Butor- és ép. lp. szerk.	"	-	-	-	-	2	5	2	5	-	-
Ragasztó és felületk.		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
anyagok	Kémia	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-
Forgácsolás	Falp.géptani	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-
Elektrotechnika	Fizika-elektrot,	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-
Szárítás	Falemezgyárt.	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-
Falp,gépek üzemtana	Falp.géptani	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2
Ragasztásfelületkezelés	Butorép.a.ip.	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Butor és ép.ip.gy.techn.	"	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3
Gyártásszerv.és üzemszerv.	Üzemtani	-	-	-	-	-	-	2	-	3	3
Üzemi anyagmozgatás	Falp.géptani	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
xKülönböző falp.tech.	Falemezgyárt.	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
oAlapanyagip.techn.I.	"	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
oAlapanyagip.techn.II.	"	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
xAlapanyaggyártástan	"	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
xButortörténet	Építészeti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Biztonságtechnika	Falp.géptani	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mérés és szabályozás	"	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
techn.		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fűrészlipari techn.	Fatechnológia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fakultatív tárgy		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Összesen		14	21	16	20	18	19	18	22	15	19
		35	36	37	38	34	34	34	34	29	29

Gyakorlatok:

Tanműhely jul.v.aug.2.félév,
Évközi Falp,műhely gy. " 3-5 "
Nyári üzeml gy. " 4 "

Fakultatív tárgyak:

Szabványtan 6. félév heti 2 óra
Idegen nyelv II. éf. III. évfolyamon
xcsak a Butorlipari szakon
ocskak az Alapanyagipari szakon

Végbizonyítvány:

Falpari üzemméternök

30 munkanap (gyk,
jeggyel)

24 "
Végvizsgálat:

Gyártásszervezés és üzemszervezés
Butor- és épületaszt.ip.gyártástechn.
Falpari gépek üzemtana
Agazatnál: Butor és épületaszt.ip.
gyártástechn.helyett
Alapanyaggyártáslipari techn.I-II.

"Gaudeamus igitur, iuvenes dum
suamus..."

IFJUSÁGUNK ÉLETE AZ EGYETEMEN

A múlt, Haladó szellemű hagyományaink.

Bevezetés

Kedves hallgatónk! Amikor a következő oldalakon firmáink életével, munkájával és haladó szellemű örökségével ismerkedsz, bizonyára elgondolkoztat közszellemük, valamint a szakmaszeretetet és életreszóló barátságot kialakító, s tulnyomóan vidám, szórakoztató szokásaik, S ha így történik, választ tudsz adni a következő kérdésekre:

- Szükséges-e, hogy a firmák a balek utját egyengessék? Mit jelent az, hogy a diákközösség segít nehézségeid megoldásában?

-. Mik voltak táplálói olyan nemes emberi érzéseknek, mint az összetartás, a baráti hűség és egymás megbecsülése?

- Hogyan érvényesülhetett olyan hatékonyan az "egy van mindenkiért, s nem mindenki egyért" közösségi alapelv?

- Miért vettek részt a nagytekintélyű oktatók, professzorok, pl. Boleman Géza, Fekete Zoltán, Róth Gyula... a hallgatóság legvidámabb rendezvényein? Miért volt meg a fegyelem, valamint a tekintély tisztelete a tréfában is?

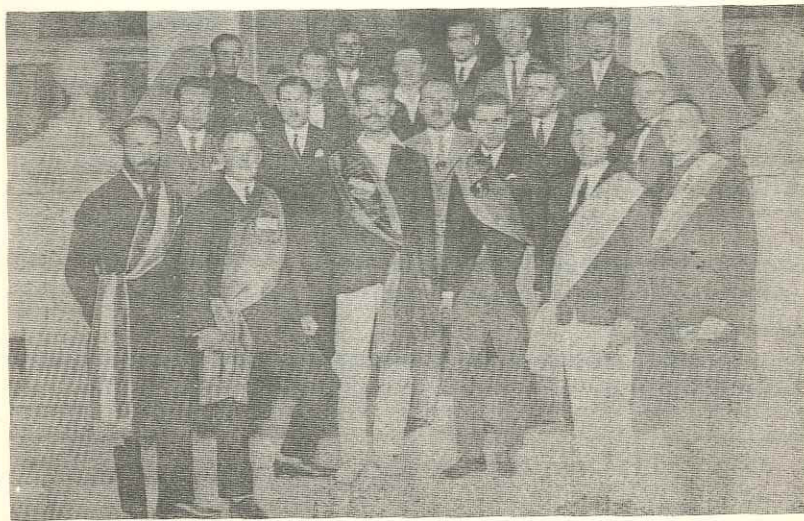
Őszintén szeretnénk, ha e diákélet tanulságai vezérelnék diákközösségi életedet,

Ifjúságunk szervezeti életéről

Ausztriából Selmecre került Stegmayer Károly, Heims Gyula és Pacher Antal bányamérnökhallgatók kezdeményezésére a Burschenschaft mozgalom a Bécsből igazgatott selmeci Bányászati Akadémián is gyökeret vert, és 1823-ban megalakult a "Deutschen Gesellschaft in Schemnitz" nevű bajtársi egyesület, a későbbi "Schacht" elődje.

A magyar hallgatók szervezésére 1832-ben megalakult a "Selmeci Magyar Olvasó Társulat", melynek keretében, az akkor még eléggé háttérbe szorított magyarok élték nemzeti alapokra épített szűkebb körü életüket. Ez a Társulat a szabadságharcig, tehát 16 éven keresztül, hirdette a magyar gondolatot Selmecen.

Az Akadémia újbóli megnyitása, 1850. január 1 után, már nemzetiségek szerint tömörültek a hallgatók, és alakították ki a vidéki társaságokat, a későbbi Erdélyi Kör, Szepesi Kör, Bánáti Kör elődeit.

A vidéki körök elnökei és a Szepesi Kör tagjai, 1927.

1858-ban alakult meg a "Schacht", amely rövidesen vezető szerepre tett szert.

Ujabb magyar szervezkedés eredményeképpen, 1863-ban alakult meg az "Általános Társaság", szemben a Schacht-tal. Alapszabályait a Budai Helytartótanács is jóváhagyta. Az Általános Társaság 1871-ben két részre szakadt, de egy éven belül ismét egyesült.

A magyar hallgatók, Vörös Ferenc erdőmérnökhallgató hazafiaságtól izzó beszédének hatására, 1875-ben a Schacht magyar tagjaival megalakították az akadémiai "Magyar Társaság"-ot. A Schacht csak 1877-ben oszlott fel. A Burschenschaft zászlója, jegyzőkönyvei, névkönyvei a "Szepesi Társaságra" maradtak.

A Magyar Társaság négy évig működött, 1878-ban megszűnt és átadta helyét az "Akadémiai Ifjúsági Kör"-nek.

S o p r o n b a n a "M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola Ifjúsági Kör"-e őseinek eszméi nyomdokain haladt. Céljai megvalósításáért azonban olyan rendszerben harcolt, amelyikben egy rendkívül szűk bázisra támaszkodó fehérterror a világ első fasiszta diktatúrájává konszolidálódhatott, amelyikben a káros ideológiai áramlatok özöne vette körül, amelyik népünket újabb világháborúba sodorta.

Az ifjúság egységét megbontani igyekvő egyházi és világi szervezetek sokaságában az Ifjúsági Kör megtartotta önállóságát és igyekezett tagjait távoltartani a szélsőséges irányzatoktól. A főiskola hallgatóit csaknem kivétel nélkül szervezetébe tömörítette. Tagjait kitűnő szervező munkával tudta mozgatni a feladatainak végrehajtásához.

Nem lett hűtlen a régi tradíciókhoz, a magyaros szellemmel összeegyeztethető szokásokat az egészséges humorral egyetemben megtartotta.

Az Ifjúsági Kör 1948-ig igyekezett betölteni a régi elvein és hagyományain felépült szerepét, átütő erejű vezetésre azonban egyre kevésbé volt alkalmas. Elsősorban azért, mert nem engedett elég teret az új, friss áramlatnak.

A felszabadulás után az ifjúság másik, akkor még kisebb csoportja is megkezdte munkáját. Kitartó, céltudatos munkával vette fel a harcot az új eszmék győzelméért.

Amikor Sopronban megkezdte működését a Magyar Kommunista Párt, az első belépők között egyetemünk dolgozói és oktatói mellett, ott voltak a pártban a haladó szellemű hallgatók is. Az 1945-ben megalakult MADISZ kebelében már baloldali csoport működött.

Ifjuságunk politikai fejlődésében jelentős volt a MEFESZ (Magyar Egyetemi és Főiskolai Egyesületek Szövetsége) megalakulása 1946-ban. E szövetség pártállásra való tekintet nélkül tömörítette sorába az ifjúságot.

Hallgatóink politikai, világnézeti nevelésében nagy szerepe volt az 1947-ben alakult Bólyai János népi kollégiumnak, és az 1949-ben megalakult Kaán Károly állami kollégiumnak. A kollégiumok tagjai meghatározó szerepet vittek az egyetem életében a DISZ 1950. évi megalakulásáig.

Az ellenforradalom kezdetén a DISZ egyetemi szervezete is felbomlott - bár jogilag Sopronban sem szűnt meg - és újra megalakították hallgatóink a MEFESZ-t.

A KISZ szervezetünk 1957. március 21-én alakult meg Kocsis József földmérőmérnök hallgató vezetésével. A kezdetben nyolc taggal induló KISZ csoport pár hónap elteltével a város egyik legerősebb alapszervezetévé nőtt.

A hallgatók tagozódása Selmecen és Sopronban

A hallgatókat sem származás, sem vagyoni, sem szüleinek társadalmi helyzete nem különböztette meg egymástól. Különbséget csupán az egyetemen eltöltött évek és az ifjúsági szervezetben betöltött tisztség szabott meg.

Az elsőéves hallgató neve balek vagy bulek. Már a 17. századi diákéletben megtaláljuk az újdonsült diák magyar elnevezéseit: golya, porosfüllű, róka, süvölvény, suttó. A német "Fuchs" szó a latinos Totumfac vagy röviden Fac többesszáma (die Fac's, the Fags.).

A balekok elvileg nem rendelkeztek jogokkal. Fírmák tiszteletre nevelték őket, a diák tréfák rajtuk csattantak. Kisebb szolgáltatásokkal álltak a firmák rendelkezésére. Elődeink azt vallották, hogy a középiskolai tanulmányait eredményesen befejező balek önbizalma, egoizmusa gyakran tulzott, így a mértéktelen önbizalom a várható nehézségek lebecsülésére vezet. Önzés a munkában, a nélkülözhetetlen diákközösségi szellem tönkretéve. A Gaudeamus c. selmeci diákujság 1911. évi 2. számából idézünk: "A középiskolában szerzett "általános", de még félnek sem mondható műveltség.... a nagyobbára szűk bulek koponyákba és még szűkebb mellekbe beleplántál egy sereg frázist, egy csomó fenekedő önérzetet, önteltséget és önfejűséget." Az Akadémiára, illetve a főiskolára jött hallgatók megfelelő nevelését, ezért minden firma fő feladatának tekintette. Az alakítás módszerei trétások, mai szemmel kissé tulzottak, azonban igen hatásosak voltak.

A firmák azonban nemcsak oktatói és parancsolói, hanem segítői, támogatói is voltak az idegenből elszakadt, lakást és ellátási viszonyokat nem ismerő, a tanulmányi ügyekben járatlan baleknek.

A másodéves hallgató neve kohlenbrenner (szénégető) volt. Még ők sem rendelkeztek jogokkal, de a balekok felett álltak. A firmák "hivatalos buleknevelőknek" tekintették őket.

"Balek, válassz magadnak Fírmát!"
Levelezőlap a soproni diákéletből

Balekmundérban
Levelezőlap a soproni diákéletből

koroltak az ifjusági szervezet életére, s csendes humorral kísérték figyelemmel a fiatalabbak viselkedését és tevékenységét.

Nagy tisztelet övezte az ifjusági szervezet elnökét, akit mindig a legrátermettebb firmák közül választottak ki titkos szavazással. Az elnök jelöléséhez megszabott számú ajánló aláírására volt szükség. Az elnökjelölteket listába vették, és megindult a választási agitáció, megtartották a választási gyűléseket. Az elnökjelöltek neveit plakátokon, a házak falára, járdákra festett feliratokon hozták a hallgatók és a városi lakosság tudomására választási jelszavak kíséretében. A szavazásra, a kijelölt napon, az ifjusági szervezet helyiségében került sor. A korelnök felolvasta a jelöltek nevét, s minden hallgató titkos szavazással, szavazólapon juttatta véleményét kifejezésre. A relatív szavazati többséggel rendelkező jelölt lett egy évre az ifjusági szervezet elnöke. Feladata volt az összes hallgató érdekeinek képviselete, a különböző szakestélyeken, bálokon.... az elnöki tisztség betöltése.

Mindazok, akik 2 évnél több időt töltöttek el a főiskolán kiérdemelték a firma nevet. A diákközösség által kialakított jogok birtokában voltak, élvezték a balekok előzékenységét, résztvettek a balekság nevelésében, a balekvizsgák lefolytatásában, és az ifjusági szervezet tisztségeire választhatók voltak. Azokat a hallgatókat, akik tanulmányaikban az utolsó évhez közeledtek, vagy a megszabott tanulmányi idő után vizsgáik letétele hiányában tartózkodtak az egyetemen, veterán-nak, ultra-szupra veteranissimus-nak nevezték. Nagy hatást gyakoroltak az ifjusági szervezet életére, s csendes humorral kísérték figyelemmel a fiatalabbak viselkedését és tevékenységét.

Éljen Wittich Lajos!

ifj. köri elnök.

KORTES NÓTÁK

Ad notam: „Szár az paszuly, szár az paszuly az ágy alatt“.

Langyos szellő fúvására elment a hó
Nő szavára elnöknek lép fel a bíró;
De a hóval együtt folyt el
Elnökséged jó Obholtzer!

Geyer Viktor, Geyer Viktor búsan lépdel
Druckos arczezal, Druckos arczezal tekint széjjel
Keresgeti a voksokat
Fáj neki, hogy nem lel sokat!

Hiába is, hiába is beszédetek
Hol volt akkor, hol volt akkor a szemetek?
Hisz a ki alelnöknek jó
Elnöknek is, nyilván való!

Ott a hol a, ott a hol a piros toll leng.
A sok vokstól, a sok vokstól a lég csak reng.
Hiába éljenzéstek is
Wittich lesz az elnök mégis!!!

Ad notam: „Masirozik büszkén a déleze veterán“.

Benőtt feje lágyú, jó öreg Szokoly
Ugyan ne bolondozz! ugyan ne bomolj
Minek volna néked
Nyerni elnökséget?
Fedjen, — hol eddig vala! —
Fedjen a homály!

A piros toll leng, a nota szája kék:
Hallod milyen lelkes? hallod mit beszél?
Wittich Lajos éljen!
Isten úgy segítjen!
Ő lesz a mi elnökünk
Csak ő kell nekünk!

Vasfőházba oltott erdő mérnök ur.
Bányászé kellében vajmi ohaj dúl?
Azt hiszi, hogy könnyen
Elnökségbe szökken
Néde ne még oly korán
Délcege Veterán!

Lásd a Rojkó bajsz-pödrője mi híres,
Mégis az ő ajkán pelyhet ne keress;
Ne hídj beszédének
S mond a jelöltjének
„Maradj bíró a falun“
Csindarassza bum.

Éljen Wittich Lajos!

ifj. köri elnök.

Selmeci kortes nóták

E feladatokból eredő tisztségének jelvénye a vállán átvett elnöki szalag volt. Utasításai a résztvevők számára kötelező volt, szakestélyeken még a társadalmi előkelőségeket is büntetésben részesíthette.

Érdemes megemlíteni, hogy a város társadalmi szervezeteiben a mindenkori alelnök képviselte az ifjúságot. A hallgatóság mindenkor szeretettel vette körül és segítette a nemzetiségi és nem magyar állampolgár hallgatótársait. Pl. 1929-ben Ekrem Hassan volt az Ifjúsági Kör alelnöke.

Az elnök, s egyben az ifjúsági szervezet munkáját a tisztikár vagy választmány segítette. A szervezet titkára az adminisztrációs munkát végezte. A háznagy a szervezet helyiségeit és vagyontárgyait tar-

totta rendben. A pénztáros a tagdíjak beszédését és rendeltetésszerű felhasználását intézte. Ebből fedezték a közös összejövetelek költségeit. A főjegyző feladata volt a közgyűléseken a jegyzőkönyvek készítése és a határozatok intézése. A balekcsősz a balekok nevelését, oktatását, balekvizsgára való felkészítését végezte. A balekok problémáikkal elsősorban a balekcsőszhöz fordulhattak.

Az ifjúsági szervezet céljait, a tagok kötelességeit és jogait, a közgyűlések és a tisztújítások rendszerét, valamint a választmány egyes reszortosainak részletes feladatait alapszabályokban rögzítették. Az ifjúsági szervezetek munkáját többször tanár-elnök is segítette.

A balekfogadás és balekoktatás

A selmeci diákélet fénykora arra az időszakra esett, amikor még nem volt, vagy gyéren volt vasutvonal hazánkban, és a diákok részben kocsin mentek Selmecre. A Budapest-Rutka közötti vasutvonal 23 km-re közelítette meg Selmecet. A Garam völgyében, a Kecskés patak közelében állt a Szuchi vendéglő. Itt vártak a Selmecre vivő kocsik kellő számú diák összeverődésére. Itt kezdődött el az akadémiai diákélet, a firmák évdődése a balekokkal, ami a diákélet tréfáinak egyik részét szolgáltatta.

Régi szöveg szerint:

"A balek zöldhasu, porosfülű, ész- és értelem nélküli véglény, amely minden tekintetben az isteni fényben tündölő firmák támogatására szorul."

Feladatait a balek-tizparancsolat szabta meg:

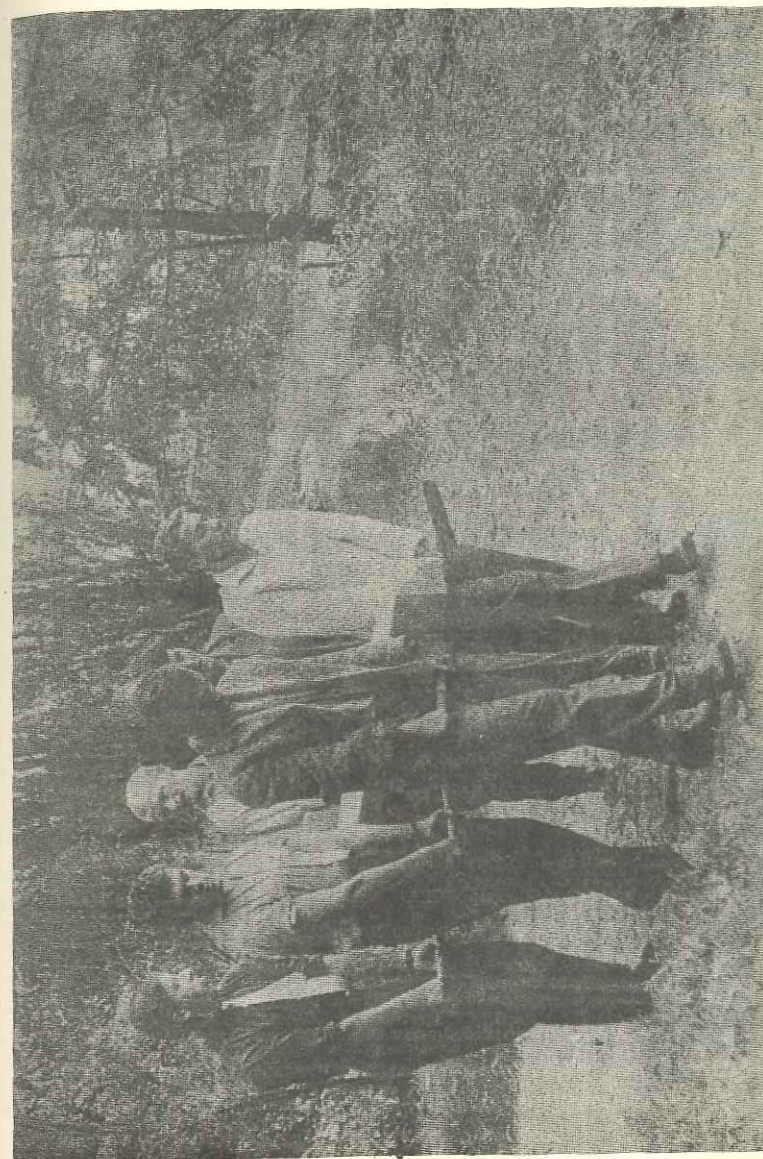
1. balek kusch!
2. balek kusscchh! !
3. balek kussccchh! ! !
4. balek, légy illedelmes! ! ! !
5. balek, ne légy falánk! ! ! ! !

6. balek, ne légy konfidens!!!!!!
7. balek, mutakozz be!!!!!!
8. Lalek, illedelmesen köszönj!!!!!!
9. balek, a firmák asztalához csakis engedélyvel ül!!!!!!
10. balek, válassz magadnak firmát!!!!!!

Az említett vendéglőben egy szigorúnak látszó veteranissimus, a-
kiről a balekoknak azt mondták, hogy a geológiai tanszék félelmetes hi-
rű asszisztense, összegyűjtötte a balekságot és a hegyeken keresztül
gyalog vezette őket Selmecre. Közben gyakorlatot is tartott, telerakva
zsebeiket és kezeiket kövekkel, amit a nélkülözhetetlen ásványgyűjte-
mény céljaira vittek Selmecre. Amikor kiépült a Garamberzence-Sel-
mecbánya közötti vasutvonal a balekfogadásnak sok más változata kelt
életre. Például a selmeci végállomástól órákig járaták a balekokat a
város sikátoraiban, amíg a szálláshelyre értek. Ezzel a balekugratási
formával a régebbi soproni diákéletben is találkozunk. Előfordult, hogy
a balfi vasutállomáson a vonatról leszállították őket, a soproni beutazá-
si engedély beszerzése céljából.

Járás közben kioktatták a balekokat, hogy engedelmességgel tar-
toznak a firmáknak, emellett tiszteletben kell tartaniok tanáraikat és
asszisztenseiket.

A soproni firmák tréfáiból kiemelkedik a következő kis történet.
A huszas évek elején elég kilátástalan volt főiskolánk ifjúságának jö-
vője, ami több hallgatónak kedvét szegte. Egyik hallgató elkeseredé-
sében itt akarta hagyni a főiskolát és az idegenlégióra gondolt. Elha-
tározásában megerősítette az akkori ponyvairódalom is. Firmái jó ut-
ra akarták terelni, ezért egy diákcsinyt eszeltek ki. Abban az időben
az arab kabilok szabadságharcot vívtak a franciák ellen. Tudtára ad-
ták az ifjunak, hogy a "Rifkabil" szabadcsapatába lehet jelentkezni.
Ő kapott is az alkalmon. Erre kellő titoktartás mellett, arab mintára
megrendezték a sorozást. A magyarországi francia követség valaho-
gyan tudomást szerzett a megjátszott sorozás tényéről. A francia
kormány - követségén keresztül - magyarázatot kért a magyar kor-
mánytól a "titokzatos nyugatmagyarországi sorozásról". A párizsi

"Balek-ugratás" az Erdészeti és Faipari Egyetemen

lapok is irtak az eseményről. A félreértésre alapot adó históriáról a magyar kormány rántotta le a leplet, és ezen derült az egész város lakossága.

Az akadémia székvárosába érkezésekor érezni kellett a baleknak, hogy nincs egyedül, vannak akik törődnek vele, segítenek neki, tanácsokkal látják el. Megismertették velük az intézetet, és mindenben segítségükre voltak, hogy jól érezzék magukat a diákközösségben.

A balekvizsga

Az elsőéves hallgatókat csak a balekvizsga letétele után vették

Mindenki voltunk egyszer
hisz a házunkban...
Kerestünk minden vizsgát...
Itt egy-kettő híján!...
Megittunk néhány ekset
és egy pár létra bort...
Itz volt a dícső firma,
Iti ezerte udvarolt...

fel az Ifjúsági Kör tagjai sorába. A balekvizsgát oktatás előzte meg, melyet a balekcsősz tartott. Az oktatáson elsajátították a diákélet hagyományait, az egyetem multjáról szóló ismereteket, a balekok viselkedésének fontosabb előírásait. Megtanulták a balek-tízparancsolatot és a balekvizsgával kapcsolatos teendőket.

Az oktatás záróaktusa volt a balekvizsga. Ehhez az ifjúsági szervezet helyiségében jöttek össze a firmák, és könyvekkel, háromszögvonalzókka, halálfejjel stb. és bányászlámpával telerakott asztalok mellett foglaltak helyet. Csupán egy lámpa fénye világította meg a helyisé-

get. A balekcsősz behívta a balekot, akinek a firmák kérdéseket tettek fel. Nem a tárgyi tudás volt a legfontosabb, hanem a balek helyes viselkedése, "talpraesettsége", jó fellépése.

Rendszerint a balekot két-három alkalommal különböző szidalmak közepeztette eltávolították a teremből, és újra kellett a vizsgát kezdenie. Különböző tréfás feladatok megoldását is rábízták vizsga közben. A sikeres vizsga után, egy későbbi alkalommal a balek-keresztelőn estek át az elsőévesek.

A balek-keresztelő szakestély

A balek-keresztelőre rendszerint az ismerkedési szakestélyen került sor. Erre a szakestélyre meghívták az oktatókat és a város közeleti személyiségeit is.

A megfelelő időpontban - körülbelül a szakestély időtartamának felénél - az elnök felszólította a balekcsősz:

- Silentium! Felkérem a balekcsőszet küldje ki a balekjait. Felszólítom mindazokat, akik még nincsenek megkeresztelve, hagyják el a termet!

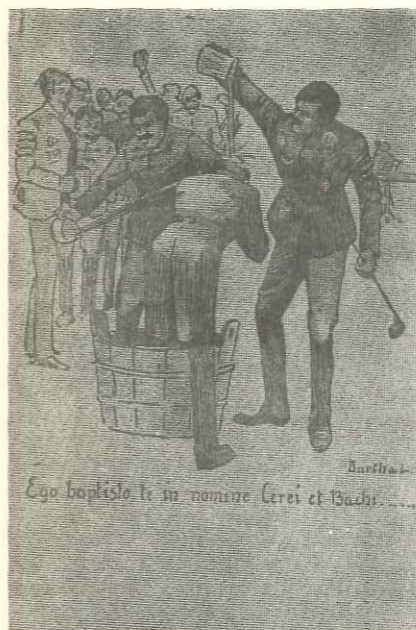
A balekokat és a "pogányokat" a balekcsősz a kohlenbrennerek segítségével kiküldte a teremből. Ezután bekészítették a keresztelőhöz szükséges eszközöket, a vízzel telt dézsát, a besurviszkolt farbort és a sörrel telt korsókat.

A lámpákat eloltották, csak az elnök asztalán égett egy bányászlámpa. A balekcsősz a fülénél fogva vezette be az első balekot, (diszbalekot) közben a firmák és a balekcsősz (kar- és solo) a Keresztelő nótát énekelték. A balekot a vizesdézsza elé állították, és a balekcsősz megszólalt:

- Balek! Válassz magadnak keresztapát és keresztanyát az isteni fényben tündöklő firmák eme diszes társaságából!

A balek hangosan mondta:

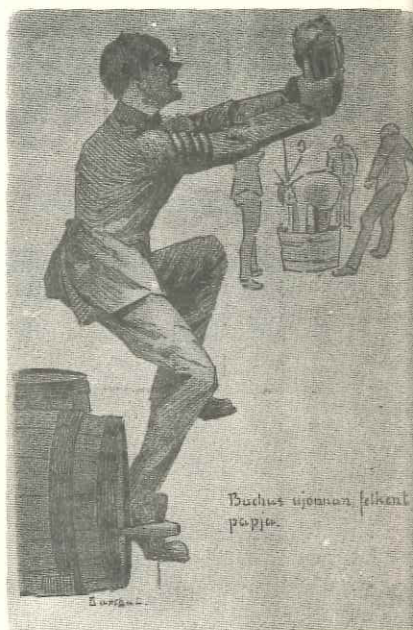
- Keresztapámnak felkérem...-t (vezetéknév), alias....-t (vulgónév). Keresztanyámnak felkérem...-t (vezetéknév), alias....-t (vulgó).

Balek-keresztelés
Levelezőlap a selmeci diákéletből

A keresztszülők a balek mellé álltak és sörrel nyakon öntötték, miközben a következő szavakat mondták:

- Balek! Én téged megkereszteltek Bacchusnak, Ceresnek és többi pogány istennek nevében, Legyen neved:

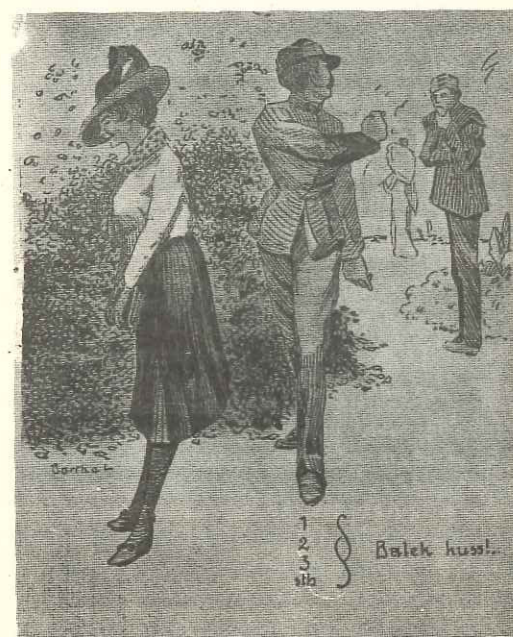
-.....(szólt a keresztapa),
- alias....., adta a másik nevet a keresztanya,

Ezután a balekot átugratták - hátulról megsegítve - a vizesdésza fölött feltartott farbőrön. Ez a képletes ugrás a határt jelképezte a balek eddigi és a jövődő élete között.

A szakestély résztvevői végül elénekelték a "Hagyjátok csak engedjétek a balekot inni" kezdetű dalt.

A balek sörrel megnedvesített arcát a kohlenbrennerek a besuviszkolt farbőrrel törölték le annak jelképéül, hogy a barátságért áldozni kell.

Ezután felgyújtották a villanyt, s a szakestély résztvevői nagy ovációval fogadták a leöntött, besuviszkolt, de immár megkeresztelt balekot.

Levelezőlap a selmeci diákéletből

Ha a meghívott vendégek között "pogányok" (kereszteletlenek) is voltak, állásukra való tekintet nélkül ugyanugy átestek a keresztelelés szertartásán.

Az Erdészeti és Faipari Egyetemen napjainkban is az egyetemre kerülő elsőéveseket (balekokat) az idősebb évfolyamok tagjai veszik gondjaikba. Megmutatják nekik az egyetemet, a várost, a szép soproni környezetet és megindul a szervezett balekoktatás. Ennek keretében megismerkednek egyetemünk történetével, a város munkásmozgalmával, egyetemünk hagyományaival, a tanulás módjaival. Megtanítják őket köszönni. Megtanulják intézetünk szép diákdalait, amelyek a szakmát, a barátságot és a feledhetetlen diákéveket idézik.

A balekoktatás egyetemünkön is rendszerint balekvizsgálattal zárul, melyet szakonként tartanak.

Megmarad az ismerkedési szakestély, amelyen az elsőévesek először nyerhetnek bepillantást a szakestély keretében végbemenő közös szórakozásba. Ezen a szakestélyen egy-két balekot is megkeresztelnek.

A szakestélyekről

A diákszokások első, ún. avató szokásait (ismerkedés, bevezetés az intézet életébe, nevelés), a baráti együttlétek szokásai követik.

A szakestély, a gyász-szakestély kivételével, az ifjuság vidám társas összejövetele volt, ahol megszabott keretek között folyt a mulatság.

A selmeci diákmulatságok itala a sör volt. Az ún. "sörös szokások és dalok" kötött formáin, mindig katonás fegyelem tükröződik.

A helyiségben asztalnál foglaltak helyet a firmák, veteránok, kohlenbrennerek és a meghívott egyetemi, vagy városi vendégek. A balekok a terem félreeső részén, terítetlen asztaloknál kaptak helyet, csak a balekcsászár részére terítették le egy asztalrész.

A résztvevők a Szakestélyre c. dal éneklése közben, javaslatra választották meg a szakestély elnökét, aki sok esetben az ifjusági szervezet elnöke volt. A szakestély elnöke az asztalfőn foglalt helyet,

Az elnök silentium! (csend) - elrendelés után kijelölte a balekcsászt és a visszhangot. A balekcsászár a balekok között ült, és feladata a balekok irányítása, a felügyelet gyakorlása volt. A visszhang a főasztal másik végén, az elnökkel szemben helyezkedett el, kötelessége volt az elnök szavainak hangos megismétlése, hogy a teremben

A selmeci diákéletből

mindenki jól hallja. Az elnök még kinevezte a nótabírókat, akik a nótákat intonálták. Sor került még a háznagy és a fuvarosok kiválasztá-

sára, akiknek feladata a házirend biztosítása és a renitenskedő résztvevők eltávolítása, hazakisérése volt. A kijelöléseknél az elnök a vezetéknevet és a vulgó nevet használta.

Az ismerkedési szakestélyeken, amikor nagyszámban voltak olyanok, akik első alkalommal vettek részt szakestélyen, a háznagy ismertette a házirendet is. Ebből idézünk pár követelményt:

- Lévéen a szakestély barátságos összejövetel, nem kívántatik, hogy bárki is megsértődjön, tudvalevőleg aki megsértődik, annak nincsen igaza,

- Az elnök személye szent és sérthetetlen,

- A silentium! felszólításra beszüntetendő a kötetlen beszélgetés. A tilalmat feloldó szó a silentium eks!

- A szólásra jelentkezés Vocem preco-val történik, melyre engedélyt az elnök Habeas-al ad,

- A mélyen tisztelt szakestély, magas Presidium! - megszólítás felszólalás előtt kötelező. Ellenkező esetben a neveletlent "pro poena" illeti,

- Az asztaltól felállni és szellőzési szünetre kimenni "Tempus helyemre és italomra" bejelentés után szabad,

Kinevezések után az elnök a következőket mondta:

- Felszólítom a balekcsősz gondoskodjék arról, hogy kedves vendégeink és az isteni fényben tündöklő firmák előtt mielőbb csordultig telt söröskorsó álljon! (A balekok mindenkit elláttak sörrel). Az elnök előtt három, a nótabírók és a balekcsősz előtt két-két korsó állt,

Ujra az elnök szólalt meg:

- Silentium! Felkérem a kantusprézest, adja meg az alaphangot a Bányász himnuszhoz!

A szakestély résztvevői felállva énekelték,

- Felkérem a kantusprézest, adja meg az alaphangot az Erdész himnuszhoz!

A résztvevők felállva énekelték,

- A bányászati és erdészeti szakok általános felvirágoztatására általános eks!

Mindenki fenéig üritette korsóját, majd Jó szerencsét!, Üdv az erdésznek! felkiáltásokkal köszöntötték egymást. Tovább folytatták a társalgást. Közben elénekelték az elnök dalát: Dal az elnökhöz, amely a szakestély elnökének tiszteletére szerzett, 1878-ból eredő dal. Ezt a dalt az elnök ülve hallgatta, a többiek pedig állva énekelték,

Ezután került sor a Kohász himnuszra, melyet a kohászok állva énekelték, a többiek pedig poharakon kulcsokkal, késekkel kalapácsütéseket utánozva kísérték az éneket. A Kohász himnusz után csak a kohászok ittak ekset,

Később a szakestély kötetlenebbé vált, sorra felcsendültek a diáknóták, melyeket tréfás felszólalások szakítottak meg. Ha a szakestély valamelyik résztvevője hibát követett el, az elnök megbüntethette. Egy más megsértése esetén sörpárbajra került sor. A balekok mulasztásait a balekcsősz torolta meg. Az elnök csak a balekcsősz közbeiktatásával juttathatta kifejezésre utasításait,

Közben az elnök is szólásra emelkedett, üdvözölte a vendégeket, a rektort, a professzorokat, veteránokat és a firmákat,

Az estély végén elénekelték a Szakestély végére c. dalt.

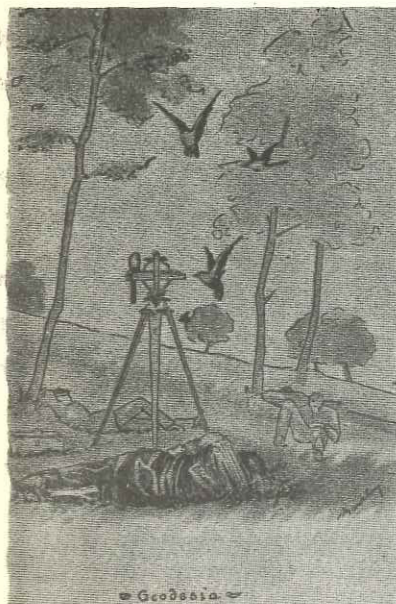
Szakestélyek tartására a következő időpontokban került sor:

1. Ismerkedési szakestély, ahol a balekok bemutatkoztak és megkeresztelték őket,
2. Egyéb szakestélyek különleges alkalmakkor,
3. Szalag-szentelő szakestély, a végzős hallgatók bucsuzási időszakának kezdetén,
4. Gyász-szakestély, az elhunytakra emlékezve.

A szakestélyeken használt kifejezések régi és új módon

(az idegen eredetűek fonetikusán):

prézes	- elnök
kontrapunkt	- visszhang
kantusprézes	- nótabíró

Levelezőlapok a selmeci
diákéletből

fuksz major	- balekcsósz
major domus	- háznagy
leib fuksz	- garatőr
furverk	- fuvaros
silentium	- csend
silentium eks	- csend feloldva
vocem preco	- szót kérek
habeas	- tied a szó
arsch léder	- farbőr
pro poena	- büntetés
bier scandal	- sörpárbaj
vivat presidium	- éljen az elnökség
Ich übernehme meine Stelle	- átveszem tisztemet

Hogyan zajlott le a "párbaj" a szakestélyeken?

Egymás megsértése esetén a sértést csak sörpárbajjal lehetett jóvátenni. Párbajban balek általában nem vehetett részt. A sörpárbajra a szakestély elnöke adott engedélyt.

Mindkét fél választott egy-egy párbajsegédet, ezenkívül a sértett félnek joga volt a párbajdöntnök kiválasztása a firmák közül.

Az ellenfelek egymással szemben felálltak. A párbajdöntnök két korsót megtöltött sörrel, ügyelve arra, hogy a sör mindkét korsóban egyenlő magasan álljon. Amikor a döntnök egyenlőknek nyilvánította a "fegyvereket" elkezdődött a párbaj.

A döntnök vezényszavára:

- Az asztalhoz! - (az asztalhoz lépve megfogták a korsókat).

- Az ajakhoz! - (ajkukhoz emelték).

- Három ujjnyira az asztaltól - (a korsókat leengedték az asztaltól három ujjnyi távolságra).

- Három ujjnyira a szájtól! - (a korsókat felemelték a szájuktól három ujjnyira).

- Az ajakhoz! - (a korsókat az ajkukhoz emelték).

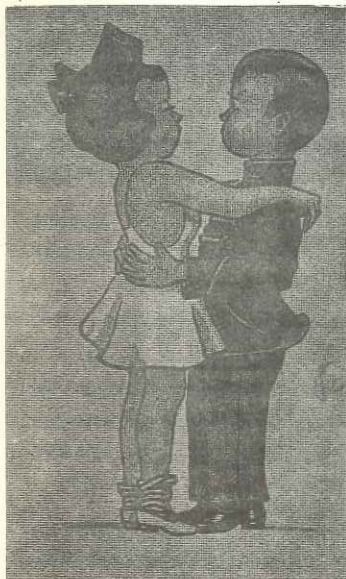
- Eks! - (kiitták a sört).

Aki elsőnek itta meg a sört Éljen az elnökség! felkiáltással, sokszor valamilyen jelszó kimondásával, lefelé fordítva korsóját magasba emelte, jelezte, hogy minden csöppet megivott, s győzött.

A balekbál

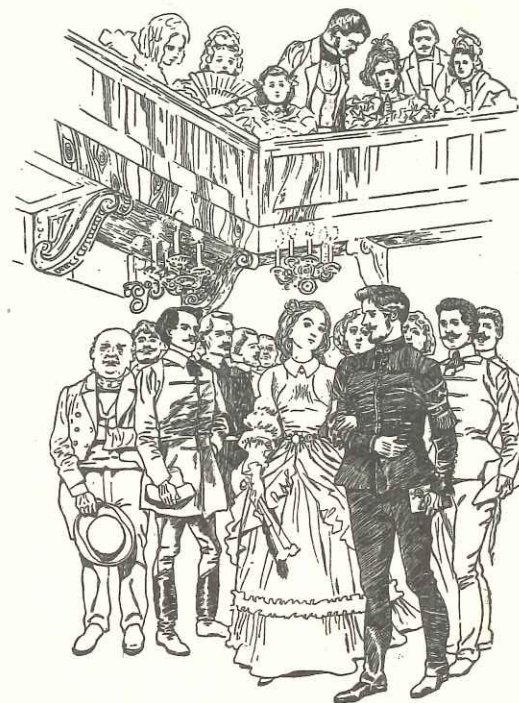
A balekbál az elsőévesek bálja volt és maradt, Selmecen rendszerint Katalin nap táján rendezték. Szervezésében a firmák is segítettek, ill. segítenek.

A balekbál az első hivatalos alkalom a város leányaival való megismerkedésre.

Balekbálon

őiskolán 1810 táján, a joghallgatók körében, a megyei közigazgatás

Balekbálon

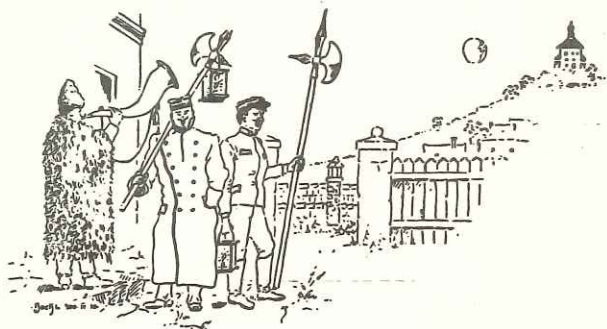
gyakorlására Kövy professzor által megalakított képletes vármegye szolgált. A selmeci nagyközség azonban csak a vidám együttlét számára szolgált keretül.

Steingrube Selmec város délkeleti részének volt a neve. Területén épültek az új akadémiai épületek, köztük az erdészeti palota is.

E diáktársulásnak nagy szerepe volt a magyar nyelv terjesztésében. Tagjai a selmeci német polgárokkal baráti kapcsolatokat alakítottak ki, és a magyar nyelvet használva, őket is arra ösztönözték,

A Steingrube nagyközség előljárósága 1926-ban

Ha Steingrubeba óra vő'na ...

"Ha Steingrubéban,....."

A Steingrube nagyközség szokásai

A Steingrube nagyközség enyhe gunnyal a régi falusi közigazgatást utánozta, öltözködésben, magatartásban, mulatságokban a magyar jelleget kihangsúlyozva. A község vezetője a biró volt, hivatali jelvénye diszesen kifaragott furkósbot. A nagyközség vezetésében a Kupaktanács volt segítségére. A Kupaktanács tagjai: feőpenna, embernagyságu ceruzával; főbakter, szarutüökkel, Alabárdos bakterok képviselték a hivatali hatalmat. Összejöveleiken a község vénei is résztvettek, köztük pl. a községi rabbl és a sintér. A tisztségeknak megfelelően a hallgatók magyaros ruhát viseltek, dolmányt, csizmát, harcsaszáju inget, bőszerű gatyát, subát, pörge kalapot.

Kedves esemény volt Steingrube életében, ha uj polgár költözött a nagyközség területére (ott bérelt lakást). Szándékát be kellett jelentenie a feőpennai hivatalnak, s a bíró engedélyezte. A költözködésben a nagyközség polgárai segítettek. A hallgató "ingóságait" egy-egy polgár magához vette, s diszes menetben szállították át az új lakásába. Elöl ment a bíró ünnepi ruhában, utána a kupaktanács a község előkelőségével. Az új polgárt két esküdt karolta. Őket követően polgárok hozták a ruhaneműket, ládákat, a fehérműket fejesvonalzón lobogtatva, cipőket a földön huzva stb. Mellettük bakterek ballagtak, vigyázva arra, hogy semmi el ne tűnjön. A menetet a cigányok és a főbakter zárták le, akik tükörrel és hegedűvel zenét szolgáltattak. A nagyközségben a polgár áldomást fizetett, majd a bíró ünnepélyes szavakkal fogadta Steingrube polgárává.

A steingrubeni mulatságokat, összejöveleket cé-có-nak nevezték. Ezek közé tartozott a disznótör és az ezt követő "Gyesznótoros báld". A disznótörre és a bála a feőpennai hivatal Steingrube ovális pecsétjével ellátott meghívókat bocsátott ki.

A levágásra kerülő disznót a költözködéshez hasonlóan kísérték végig a városon. Ezt követte a disznóölés, majd a tor. Eközben sor kerülhetett a "falurosszának" egy kiválasztott leánnyal való összeesketésére "a plebánatos által". Végül a kántor intonálására elénekelték a "Ha Steingrubéban óra vő'na" kezdetű dalt.

Steingrube Nakkössig.

Feőpenna Hévatála.
Szől. és borászati szakiskola.

Invitáló Czédula.

Nemes, Nemzetes és Vitézlő Steingrube Nakkössig által a febr. hó 12-ére tervelt, de gyászeset miatt elmaradt **Gyesznótóros-Czéczés-Báld**-ot Bolondok (április) hava 7-dik napján estvéli 8 h-kor tartjuk meg a kiskössigi Pannoniában.

Miért is

ez uton közhirre tétetik:

- 1.)-ször. A már annak idején kiküldött **Invitáló Paksust** mindenki kitorássza elő a ládafijából, mert belépéskor felmutatandó, s belőle a Báldra vonatkozólag kiokosodhat.
- 2.) Belépő díj nincs, de a „Vatsora-billéta” megváltása mindenkire nézve személyenként (3 P) kötelező.
3. Teríték igénylések száma az **Invitáló paksuson** alkalmazott nyomtatványon — vagy lev. lapon — alulírottak legkésőbb ápr. hó 6-án délig bejelentendő, mert csak ez esetben áll módunkban terítéket (asztal) biztosítani.
- 4.) A már eddig is megnyilvánuló nagyfokú érdeklődés miatt ápr. hó 6 és 7-én déli 1—2 h között a **Feőpennánál** a Főisk. Ifj. Körben (Rákóczi-u. 13.) „Vatsora billéták” elővételben kaphatók.
- 5.) A **Gyesznótóros Czéczt** közvetlen megelőzőn (7 h) a **Nakkössig** érdemes Előljárósága és Pógársága **Gyesznójoszággal** ünnepi menetben vonul be a kösségházáról (Rákóczi vendéglő) a tett színhelyére.
- 6.) Akinek gondja, bújja, bánata avagy jó kedve van, okvetlen elgyűjjék!

Sárady István
feőpenna.

Széköll mög a társa steingrubeji nyomóintézete.

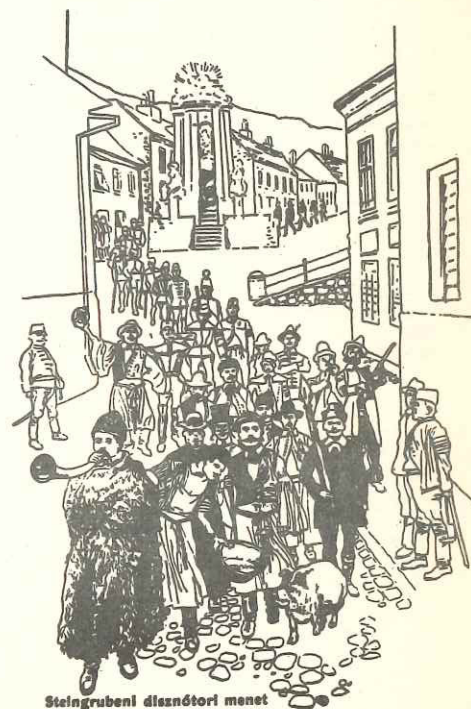
"Invitáló Czédula a Gyesznótóros Czéczés-Báld"-ra

A disznótör után, vagy más napon, pl. Katalin napkor tartották meg a bált. A bálon csak magyaros táncokat jártak cigányzenére, a lányok magyar ruhában, pruszlikban és viganóban voltak, ugyszintén a hallgatók is.

A nagyközségnek 1890-től ujságja is volt, **STEINGRUBENI BAKTERKÜRT**. Az ujság közölte a Kupaktanács határozatait, a bál teljes rendezőségét hivatali beosztásuk szerint, és egyben bál meghívóként és belépőként szolgált.

Az 1919 tavaszán Sopronba került főiskolások, itt is aránylag gyorsan kialakították régi alapokra épülő hagyományait. A Steingrube nagyközség is selmeci mintára alakult meg 1927-ben **Fekete Zoltán** professzor utmutatásai alapján, **Fekete Zoltánt** érdemeiért 1928-ban a nagyközség diszpolgárává választották.

A soproni Steingrube nagyközség feőpennája közel hét éven át **Sárady István** volt. **Sárady** 1936-tól **Franciacy Pál** erdőmérnök-hallgató kispenna helyettesítette, 1941-től **Hibbey Albert** látta el ezt a tisztséget.

Steingrubeni disznótörő menet
Éljen a bíró, meg a disznó!

A disznótörő menet

Fixetni kö érte 12' :
Pongó kirejert, vagyis
25' dró hiltet.

Akit a „bakter-kürt”
illet, jelentkezzék a feő-
pennai hivatalban:
Öss-utca 9.

Uj módon irt kalendariumlevél, vagy STEINGRUBENI BAKTER-KÜRT

Hirdetéseket el nem
vállalunk, arra való a
kia bír.

Aki újadot tud,
mongya meg a Feőpenna
uramnak, ő vállalja
ki a szőne-javát.

Politikai, közgazdasági és országos érdekeköt szorgáló organum,
melből megtudatuk mi történik ott, meg a környéken.

— Megjelenik és kapható a feőpennai hévatalban. —

Mi történik az Operenciás tengeren túl? — meg innen? a Nagyközségben?

Mán, hogy túl mi történik, azt mindenki tudja, de hogy mi történik innen, csak azok tudják meg, akik esmerik a betű-vetést, meg azt olvasni is tudják.

Lesütött a napfény Steingrube tornyára
Az egész országnak nagy boldogságára
Mert míg a napfény imígy süttöt vala
A kupaktanács emígy határozta:

Jegyzőkönyv nemes és Nemzetes Steingrube
Nagyközség kupaktanácsáról, mel Kr. U. sz. u.
1931. dik esztendő Vizkereszt (jan.) havának
havának 13. dik naptyán tartott a kösségházán.

DICSÉRTESÉK!

Itt van a bíró uram botostól, feőpenna
pennástól — tülük jobbra-balra a Nakkösség
böcs vénei, más asztal körül meg a többi ér-
demös pógárság. — Hármát üt bíró uram az
asztalra, annak is a fejére, meg is hallod a
lgy repülését, oly csend lesz nyomában. Meg-
adatja a kántrom uramma az alaphangot a
kösségi nótához.

Ha Stajngrubéba óra vóna,
Már kilenczet ütött vóna;
De mive' ho' nintsen óra
Tsak úgy mongyuk találomra.
Óra, óra, de minekis vóna nékünk
Tsak azt látunk, ho' elktűnk;
Igy magyarázható jóra
Stajngrubéba nintsen óra. — Dicsértessék!

Ahitatval kísérté a kupaktanács s utánna
nagy kippel út heszjá a böcs és na'fontosságú
tanakodásho', lévén a Desznótórról szó.

Beró uramé a szó és aszongya nem tud
már nyugonni, mer folyvást aszukurálják a nagy-
kösségi meg a szomszédbeli legények, meg jányok.

Mihelyest kilép a portájábú rögvést ott terem
a szomszédék Jóskája, meg a számadó Gyulája,
a sánta harangozó, oda furakodik, hogy mindent
hajjon, meg is jegyzé, hogy inkább levágatja a
másik lábaszárát is, ha nem használhat a tánczba.

Hát azér' csak ne vágd le, nem mintha kár
vóna érte, — mongya a buó úr, — de akkor
mivel fogsz azután harangozni.

Ide gyültek még tán 7 kössigbül is a Nagy-
kösségi bíróhoz a fehér vászontselédek, elállják
az útját, egyik elül, másik hátról rángat, csak
hogy nem megtánczoltatják.

Nem gyözi őket szóval arré kajabálni.
Örzse, llon, no meg te Mari, ejnye de is csin-
talanok vattok.

Majd *hustmeghagyó hétfűjén* legyetek
ilyenek. Mongyák is, „de ilyenek ám”. „Na
isz akkor lesz is báld, meg oszt' lyó is lösz...”
mongya a bíró úr.

Mire emezen tréfálkodzásokat Bíró uram
e'monta vóna mán, látni vajmi keveset lehetett,
a nagy pipafüst eregetésbe, tsak a szavát le-
hetett hallanyi.

Mög is indítják a szélcsinálló motola masi-
nát, közbe meg a Feőpenna számol be, hogy
és mint gondúja a Desznótóros czéczóval egy-
bekötött báld megrendeztetését. Kárhoztati a
kalendarium igazgató urat, hogy a farsangot
olyan rövidre szabta, akár csak a fehér nipek
tavalyi víganója vót, mintha nem is vóna a Nagy-
kösségnek sok ildomos vászonéjpe. No meg oszt'
tuttommal a szomszid kössigbe is vannak szip
számma, hát pengig szent igaz, nem vóna jó
végződsége, ha mindezők a nyakunkon marad-
nának.

Tennyi kő hát valamit! Mivel meg a Kalotás
kanász is oda számolt bé, hogy kösségi hizó-
jóságunk oly terjedelmet ért el, hogy 7 falu

A selmeciek szigoruan betartott alapszabályait, a *Corpus Juris*-t^x
a soproniak is átvették. Vörös Tihamér szerint a *Corpus Juris*-t *Foz-*
mán Gyula erdőmérnök-hallgató állította össze, aki az 1891-92. tanév-
ben iratkozott be Selmecen.

Itten mets még nem vót a kiskösségbe

Nannapja van Ám sopron kiskösségnek,
mert *STEINGRUBE* Nakösség *NAGYFEJÜ*
VENEI éhatározta, hogy összeeresztik az *KÖZ-*
ség *Fiatalságát* az kiskösségbeli átlétákkal. Mer
hogy azok féltégláva verték azkeblüket, hohát
ki a *LEGÉNY* a tsárdába! Azután ma fog eldű-
nyi az a nagy *ESE* a gyesev *Pállán*, a délutáni
PAJINKAZÁS után, úgy felöttájt. Ijedőzhetnek
is ÁM az kiskösségbeli átléták, mer az Rabbinus-
unk, amillen hosszú kezű, bévonul a Kapuba
s oda ugyan nem jön ám be az *Börgölő*. A
tsizmadia, hentős, uccasöprő, azután mög a b-
ögös s a b. (ötsületes) tisztító elhatározta, hogy
mint tsatározók golt Más nem fog rugni tsak
ÖK. Rugdalának még a petzér, a Napparaszt
s a pógárok közzül 2—ttó, 3-rom s még a Vál-
logvetők is. Hogy rőnd legyen, arró a *BIRÓ*
Uram *BOTTYA* gondoskodik, mer hátó diri-
gálja az dógot. Tás-bíró az *FőpEnna* Uram,
aki dufla ókulárisal lesi, mörre mēn az bór-
goló. Rezorva, azaz tartalékok: a *BIRÓ* Uram
pótolhatatlan, tehát anak *PÁRJA* nintsen, az
tatsbíró, ha *Kidöglik*, a *Kántor* Uram, mög az
(vérehajtó) helöttesíti. Az rugalkodzők helöttesi-
tésérül pedig a *Nakkösség* apraja-nagygya gon-
doskodik. Ha valaki *rosszú lössz*, nem kő mög-
ijjednyi, mer a *BaroOmrvosunk* ellátja abáját.

Ujsághir. Sopronvármegye, 1933. máj. 25.

^x Jelen esetben a *Corpus Juris* a Steingrube nagyközség hivatalosan
nem tárgyal, jóvá nem hagyott, de szigoruan megtartott jogszabályai-
nak gyűjteményét jelenti.

Székhelyük az egykori Rákóczi-vendéglőben a mai József Attila utcában volt,

A steingrubeni bíró fakupája

A steingrubeni bíró fakupája 1871-ben alakult. Minden beiratkozott hallgató 3 pengőt fizetett a harmincas években erre az alapra.

Megemlítjük, hogy a huszas években az Ifjúsági Kör kezelésében három kisforgalmu és jövedelmű "Centrum" üzlet volt: papírüzlet, büfé és borbélyműhely. Az első kettőt a hallgatók vezették, az utóbbiban pedig az Ifjúsági Kör által megszabott árakon, kb. 30-40 százalékos árengedmény mellett szolgálták ki a főiskolásokat.

Bíróválasztásaik, diszközgyűlések, labdarugómérkőzéseik, költőzködések és a gyeshnótoros báldjaik mind-mind a magyaros jókedvüknek adtak keretet.

Betegápolás, temetés

A selmeci és a soproni diákéletet nemcsak a vidámság jellemezte, a komoly mozzanatokban érvényesült legjobban a selmeci diákélet haladó szellemű öröksége a barátság, a baráti hűség.

Ha valamelyik társuk beteg volt, akkor éjjel-nappal mellette voltak s ápolták társai, akiket az Ifjúsági Kör turnusokban rendelt ki. E szolgálat alól senki sem vonta ki magát.

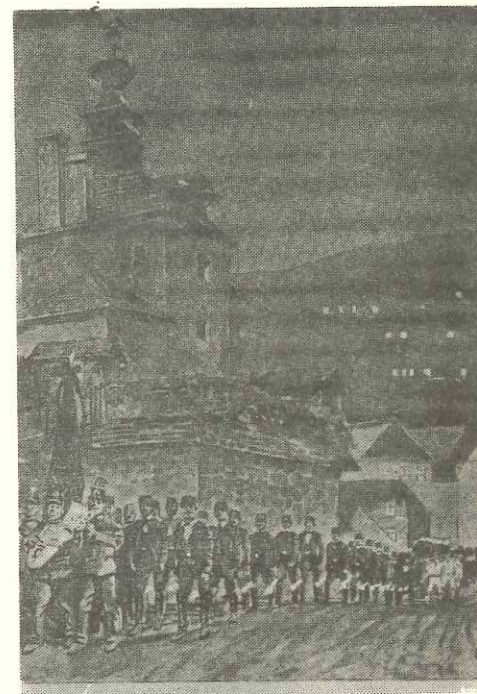
Az ifjúsági szervezetek rendszeresen segítettek a rászorulókat, E célra létrehozott Főis-

Ha a halál ragadott el valakit, az ifjuság közkölségen rendezett temetést olyan pompával és ünnepélyességgel, amilyen másutt csak az élet kiváltságosainak járt.

A halottat az egyetem épületében, rendszerint az aulában ravatalozták fel. A koporsó mellett tizenkét díszbe öltözött hallgató állt őrséget kivont karddal. Itt rótták le kegyeletüket a rokonok, jóbarátok, ismerősök.

A temetési szertartás sötétedéskor kezdődött. A gyász-szertartás és a gyászbeszéd után a telemvivők, rendszerint az elhalálozott társai vállukra vették a koporsót. Megindult a temetési menet. Elöl ment a zenekar, utána a menet vezetője kivont karddal. Őt követte a zászlóvivő az ifjúsági szervezet zászlajával. A zászló mellett kivont

karddal a zászlóőrök. A zászló után két-három lépésnyi távolságban az ifjúsági szervezet elnöke. Utána ballagott két sorban nyolc-nyolc egyenruhás veterán, égő fanyászlámpákkal. Hosszu szalamanderben jöttek utánuk, kanyarogva az út egyik széléről a másikra a többi hallgatók, egyenruhában és égő lámpákkal. Majd az ifjúsági szervezet koszoruját hozta három hallgató. Ezután következett a koszorukat vivő kocs, majd

Limonádé temetőse, Mühlbeck Károly rajza

a koporsó a halottvivőkkel, két oldalán huszonnégy diszór kivont karddal. A koporsó után a halott rokonai, majd az egyetem tanúrai, oktató személyzete és a gyászoló közönség. Az egész menetet két oldalt lobogó, füstölő fáklyákkal az erdész hallgatók vették körül.

A temetési menet alatt a zenekar gyászindulót játszott. A zene szüneteikor a klopacska kísérteties hangja kísérte a menetet.

A sírnál a hallgatók elénekelték a temetési dalt, s az ifjusági szervezet elnöke az ifjuság nevében vett örök bucsut az elhunytól. Eljátszották kedvenc nótáját, végül a zenekar gyászindulója közepette lebecsülták a koporsót.

A gyász-szakestély

Temetés után a hallgatók gyász-szakestélyen vettek részt. A temetőből libasorban vonultak be az ifjusági szervezet helyiségébe, vagy az e célra igénybe vett épület nagytermébe. Elhelyezkedtek az asztalok mellett, majd a klopacska szomorú hangjára még egyszer elénekelték a temetési dalt. A bányászlámpákat kioltották. Az asztalokon minden hallgató előtt egy tele söröskorsó állt.

A temetési menet vezetője, a gyász-szakestély elnöke az asztalfőn latinul a következőket mondta:

- Silentium! Ad maestrum salamandrum parati estis? (Magyarul: Készen vagytok a gyász-szalamanderre?)

A résztvevők válaszoltak: Sumus! (Vagyunk, t.i. készen).

Az elnök folytatta: Surgite! Ergo Salamander, Salamandri, Salamandrorum pro defuncto academico montano.....(a halott vulgója). Magyarul: Tehát szalamander, szalamanderek, szalamandereké az elhunyt akadémikusért.....ért).

A hallgatók megfogták a tele söröskorsókat.

Az elnök szólalt meg újra:

- Az asztalhoz!

- Az ajakhoz! (A hallgatók szájukhoz emelték a söröskorsókat).
- Három ujjnyira az asztaltól! (Leengedték a korsókat az asztalhoz).

- Az ajakhoz! (Ujra szájukhoz emelték a korsókat).

- Eks! (Fenekig üritették a korsókat). Ezután az elnök megkezdte a kopogtatást, söröskorsó fenekét két hosszabb és három rövidebb időközben az asztalhoz ütötte. Sorban egyenként utána csinálták a többiek. Az utolsó kopogtatás után a korsó fenekét hatszor-hétszer az asztal lapjához dörzsölték, majd egyszerre földhöz vágták az üres korsókat, azért, hogy azokból többé ne igyék senki, legyen egészen az elhunyt barát emlékéé. A hallgatók a söröskorsó megmaradt fülét hazavitték, gyász-szalaggal átkötötték. A gyász-szakestély után hazamentek, egy hétig nyilvános helyen nem jelentek meg, ezt az időszakot a gyásznak szentelték.

A valétálás

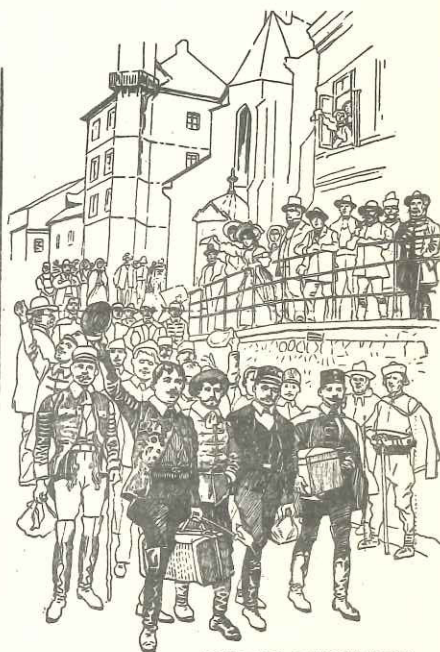
A valéta szó a latin "Valete!" ("Éljetek boldogan!") köszöntés magyar változata. Az iskolától bucsuzó, elvalétáló diákot hívták valétánsnak, a bucsuzáskor énekelt hagyományos dalokat valétadaloknak, s a valétánsok bucsubálját valétabálnak.

A selmeci és soproni diákélet egyik legsajátosabb és legszebb eseménysorozata a valétálás volt és maradt.

Selmecen az utolsó félévben a firmák megalakították a valéta-bizottságokat és megválasztották a valeta elnököt. A valeta-bizottság rendezte a hagyományos ünnepségeket. Minden valetans kiválasztott egy-egy balekot, akinek kötelessége volt őt a hivatalos valetaünnepségeken kiszolgálni.

Az utolsó félév elején vették fel a hallgatók a valeta-szalagot. Ennek ünnepélyes feltétele a szalagszentelő szakestély keretében történt meg. Ezen a szakestélyen csak a valétáló hallgatók, meghívott tanárok, és egy-két fiatalabb firma, vagy balek vett részt. A szakesté-

lyen - megfelelő ceremóniák közben - a valetáló hallgatók, az előre elkészített zöld színű, vastag selyemszalagot bal karjukra erősítették,

Balog már a vén diák tovább...
Isten vezetek cimborák...

Levelezőlapok a selmeci diákéletből

Az "elkötelezettek" kihimzett valeta szalagot hordtak. A himzést a hallgatók leányismerősei készítették. Régebben a valeta szalag vállon átvett széles szalag volt, szintén himzéssel ellátva. A valeta szalagot minden hallgató a ballagásig köteles volt hordani. A szalagszentelő

szakestély után a valetálók tanáraiknak és az "érdekelt" kislányoknak cigányzene kíséretében szerenádot adtak.

A szalagavató szakestély jelenleg is az ötödéves hallgatók kezdő szertartása, amelyen az oktatók is résztvesznek. Ezen a szakestélyen veszik fel a valetálók a zöld és barna, himzett valetaszalagot.

A ballagás és a valetából

A ballagás selmeci eredetű és 1830 óta tudunk róla. Hosszu ideig kizárólag a selmeci akadémikusok szokása volt. Ma már csaknem minden iskola diáksága átvette a ballagás fogalomköréként ismert diák-szokást.

Eredete selmeci megjelenésénél is régebbi keletű. Sok évszázad előtt a középkori lovagoknak lovagi kalandra, a diáknak más városba, a mesterlegénynek vándoratra indulásakor bucsuzkodást tekinthetjük a

Ballagási kép 1927-ből

ballagás őseinek. A távozót az ottmaradók a városkapuhoz kísérték s jelképesen utrabocsátották. Társaival a ballagó ott itta meg az "utolsó korsót", melyet azután ősi, keleti szokás szerint a kapu szögletkövén összetört, hogy abból többé senki se ihasson.

A ballagás ma ismert formájával az 1850-es, 60-as években találkozunk Selmecen. A menet a Fortuna nevű akadémiai épülettől indult el olymódon, hogy legelől a balekok vitték a ballagók poggyászait, utánuk a cigánybanda következett, majd négyes sorokban, egymást átkarolva a ballagók, tölgy- vagy cserfalommbal díszített kalapban. A menet diákdalokat énekelt és végigjárta a város utcáit, bucsuzott annak lakóitól. A ballagást este a Városi Vigadóban a valetabál követte.

Az 1890-es években, amikor megépültek már az akadémiai paloták, a valetálók abban a teremben gyülekeztek, ahol az utolsó előadást hallgatták. A menetet az akadémia legvénebb hallgatója nyitotta meg, virággal és cserfalommbal díszített hosszú bottal a kezében. Utána lépkedtek a szemeszterek veteránjai, ahány évet töltöttek a megszabott, rendes tanulmányi időn belül az Akadémián. Őket követte a cigánybanda, majd négyes sorokban, egymást átkarolva vállukon átvetett tengerzöldi valetaszalaggal, a ballagók. A menetet a többi évfolyamok hallgatói zárták kigyóvonásban, szulamanderben, s az egész menet a "Ballag már a vén diák" c. dalt énekelte.

A selmeci ballagás formája alapvetően a későbbi évek alatt sem változott. Amikor a selmeci Bányászati és Erdészeti Főiskolát 1919-ben Selmecről Sopronba helyezték, a selmeci diákok magukkal hozták szokásaikat, így a hagyományos ballagást is.

Sopronban a ballagás komoly, szomorú menetét, helyi, lokális főnokságokat kifaragzó, tagadhatatlanul ötletes jelmezekbe öltözött hallgatók oldották fel.

"Igy történt ez a soproni Erdészeti és Faipari Egyetem végző hallgatóinak 1965. évi május 15-i, selmeci hagyományokat idéző, impozáns kiállítások és formaságok közt lefolytatott színpompás ballagásakor is, amikor a fáklyákkal kísért szulamandert és a ballagók ünnepélyes, megható menetét - a régi, csendesebb "selmeci" hagyományt i-

dézve - újból a helyi, soproni városi és egyetemi fogadtatosságokat s személyeket kifaragzó színes fölvonulás követte, nagy sikert aratva a nézők tizezrei körében." (Faller Jenő: A ballagásról. Soproni Szemle, 1966. 1. szám.)

Ballagás az Erdészeti és Faipari Egyetemen

Azóta a ballagásokat hallgatóink minden év májusában megrendezik. A ballagás a város életében szép epizódot jelent, amit minden évben nagy érdeklődéssel várnak.

A ballagást a díszes keretek között megrendezett valetabál követte, ahol a végzős hallgatók diák egyenruhában jelentek meg, karjukon

szalaggal, amit éjféltkor, az elsötétített bálteremben "Ballag már a vén diák...." kezdetű dal éneklése közben levettek.

Selmeci emlékkönyvek vagy valetakönyvek, és valetaivek

Elődeinket életükön át végigkísérő szokások közül megemlítjük a selmeci emlékkönyveket, - vagy mint nevezték - valetakönyveket, valamint valetaiveket.

Ezek eredete feltehetően másfélszázados multra tekint vissza, miután az 1830-as években már teljesen kialakult formáikkal találkozunk.

Az emlékkönyvek különböző nagysága, finom kivitelű és kötésű albumok - kezdetben kötetlen emléklapok -, melyeket minden valetáló hallgató az utolsó szemeszter vége felé átadott az évfolyambelieknek és a jóbarátoknak, akik hol több oldalas, hol rövidebb bucsusorokat írtak annak lapjaira, gyakran szépkitelű rajzok vagy festmények kíséretében. A többnyelvű bejegyzések is bizonyítják, hogy egykoron a kontinens csaknem valamennyi országából találunk hallgatókat az európai híri Akadémián.

A valetaiv vagy emlékiv diszes rajzokkal keretelt, nagyformátumu rajzlap volt, melyet a balekok nyakukba akasztott rajztáblákon hordozva, rendszerint a valetabálon, aláírtak minden valetánssal, jóbaráttal, esetleg tanáraikkal. A neve mellé mindenki felírta vulgóját és lakhelyének címét is.

Az emlékkönyveket és valetaiveket mindhárom kar valetánsai aláírták.

A valetaivek diszes keretben ott lógtak az árnyas erdészlakok, bánya- és kohómérnöki szobák falán, emlékeztetve a tovatűnt diákevekre.

A selmeci és soproni diákdalok

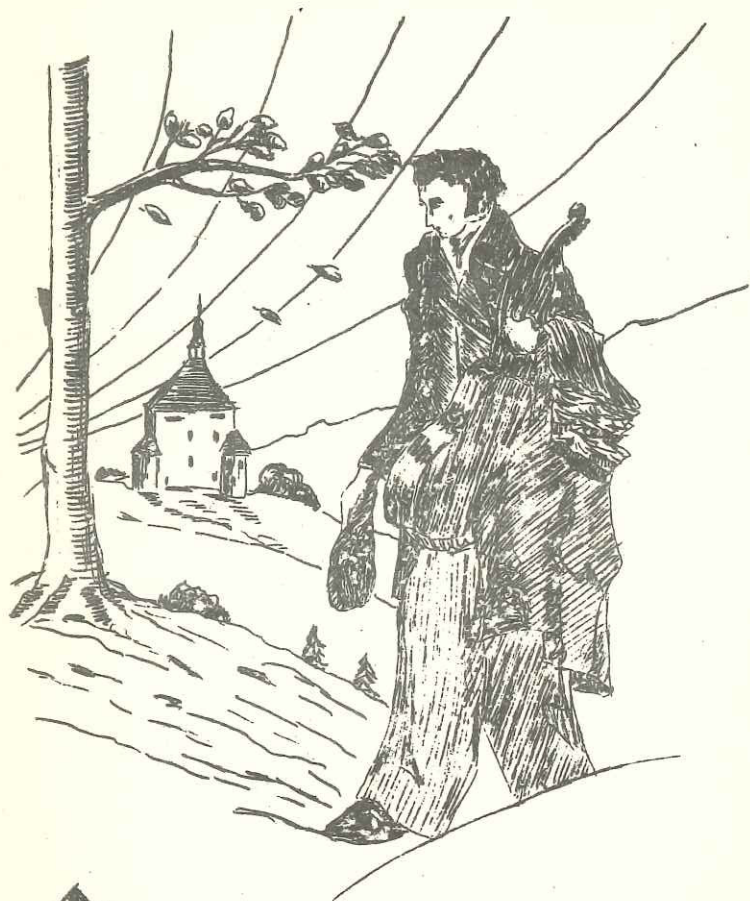
Dr. Faller Jenőtől idézünk: "Az éneklés, dalolás, mint napjainkban, a multban is elválaszthatatlan tartozéka volt a fiatalság társas életének. Így a selmeci akadémikusok életében is mindig nagy szerepe volt a dalnak, mely talán sehol sem hangzott szebben, mint a magas hegyek között megbujt bányavárosban, hol a meredek hegyoldalak játékosan visszhangozták a vig dalokat, melyek jókedvűen csendültek fel nap-nap mellett a zegzugos utcákon, diaktanyákon, kocsmákban, vendéglőkben, mindenütt, ahol páran összejöttek, hogy elbeszélgessenek." (Bányászati Lapok 1962. 2. sz.)

A selmeci diákdalok valószínűleg az 1820-as évek első felében alakult "Deutschen Gesellschaft in Schemnitz" nevű bajtársi egyesület tagjainak ajkán csendültek fel először.

Stegmayer bányamémökhallgató 1826-ban Bécsben "Klänge aus der Teufe. Eine Sammlung bergmännische Lieder und Gedichte" (Hangok a mélyből. Bányászdal és vers gyűjtemény) címen verseskötetet jelentetett meg, melynek egyes strófái az akkori "bursch" dalok szövegei.

1843-ban Selmecen megjelent az első "Einnerungen an Schemnitz" Sammlung üblicher academischer Lieder und Rundgesänge, Schemnitz, 1843. (Visszaemlékezések Selmecre. A Selmecen énekelt akadémiai énekek és kördalok gyűjteménye. Selmec, 1843). című daloskönyv, melynek 62 oldalán 27 szép selmeci diákdalt találunk. A daloskönyvben megtaláljuk a "Katalin bál"-i, "vulgo Fuchsenball"-i (balekbáli), a "Trincikied"-et, a valetáláskor énekelt "Burschenlied"-et stb.

1870-ben "Schemnitzer Akademische Lieder. Mit einem Anhang: Das Schemnitzer cerevis. Officielle Ausgabe." (Selmeci akadémiai dalok. Függelékben a selmeci cerevis. Hivatalos kiadás.) címmel jelent meg újabb daloskönyv Cellében, a Schulze-féle könyvkereskedés adásában. A könyvet másodszor is kiadták 1878-ban. E daloskönyv már tartalmazza a Selmecen énekelt bursdalokat.

A mi nótáink

A mi nótáink c. nótáskönyv 1931. évi kiadásának fedőlapja

A magyar tannyelv 1869-ben történt bevezetése, és a Burschenschaft 1876. dec. 3-i felszámolása új világot teremtett a selmeci akadémikusok életében. Hamarosan megjelentek az első fordítások, és az 1900-as évek elején részben már magyarul énekelték a régi dalokat. A fordításokat nagyrészt Révay Károly költő végezte. Révay, fordításait 1912-ben könyvben jelentette meg "Selmeci bursch dalok" címmel. A könyv 65 burschdalt tartalmaz.

A Selmecbányáról Sopronba került főiskolások 1921-ben "A mi nótáink" néven jelentettek meg daloskönyvet. A dalokat Bizony József "alias Krokodil" vaskohómérnök állította össze, s adta ki Fekete Zoltán főiskolai tanár utasítása szerint, a dallamokat Gellért Jenő főmérnök, főiskolai adjunktus kottázta. A daloskönyv 104 oldalán összesen 48 nótát tartalmaz, 46-ot eredeti német, kettőt pedig magyar szöveggel.

Nagyon sok régi diáknótát mentett meg a soproni M.kir. Bányász-mérnöki és Erdőmérnöki Főiskolai Ifjúsági Kör kiadásában 1931-ben megjelent, ugyancsak "A mi nótáink" című daloskönyv, melynek anyagát Hantos Ernő nyug. főerdőtanácsos és Fekete Zoltán főiskolai tanár gyűjtötték össze. A szép kiállítású szöveggyűjtemény 79 nótát tartalmaz Hantos Ernő, Krug Lajos, Palmer Kálmán, Puskás Endre, Révay Károly, Szász Károly és Tassonyi Ernő fordításában. Még a szövegkönyv megjelenésének évében, 1931-ben, az Ifjúsági Kör, közelebbről alias "Elfucserált Mozart" (Béky Albert emh.) és alias "Munyó" (Koschatzky László bnh.) kiadta "A mi nótáink" zongorára írt kottáit is, részben Hantos Ernő főerdőtanácsos gyűjteményéből változatlanul. A zongorára írt kíséző dallamokat Peschkó Zoltán és Králik Jenő karnagyok készítették. A rajzillusztrációkat pedig Kühne Gábor és Bihary László hallgatók rajzolták.

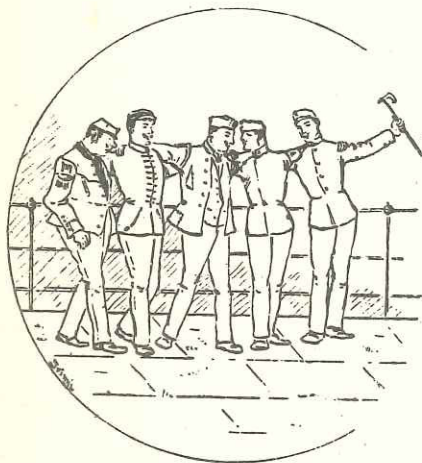
Az Ifjúsági Kör 1939-ben "Mi nótáink" címen kivonatos szöveggyűjteményt adott ki, melyet a Soproni nyomdában készítettek. Ennek második kiadása 1943-ban jelent meg.

Felszabadulásunk után első ízben 1955-ben az egyetemi DISZ-szervezet és a "Soproni Egyetem" c. ujság kiadásában "NÓTÁINK-BÓL" címen jelent meg könyvecske, amely 57 kottázott dalt tartalmaz.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Borso-di Egyetemi Csoportjának kiadásában 1965-ben megjelent a "Mi nótáink" című daloskönyv, A diákdalok szöveggyűjteményét külön kiadták,

1968-ban a Hanglemez-gyártó Vállalat "Bányász-Kohász dalok" címmel hanglemezt készített, melynek dalait az ELTE Egyetemi Ének-és Zenekar Baross Gábor vezényletével énekelte és játszotta.

Az Erdészeti és Faipari Egyetem KISZ-szervezete ez évben tervezi kiadni új nótáskönyvét.

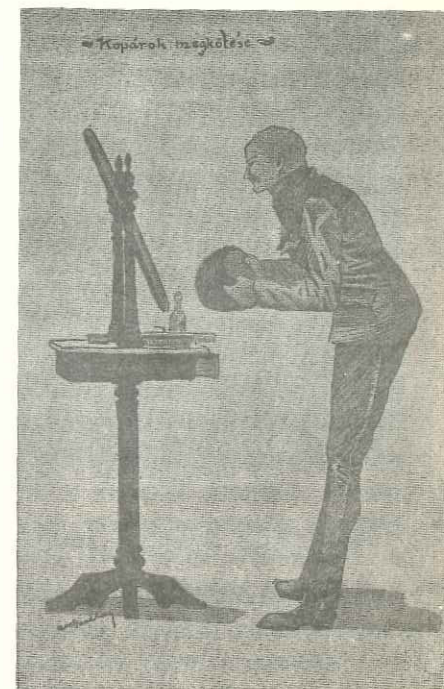
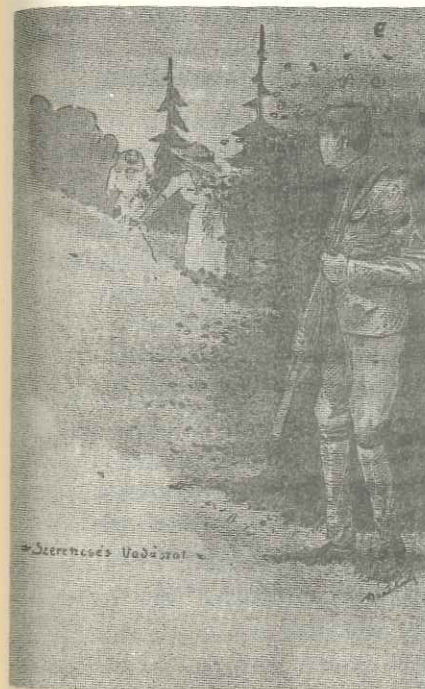
Gaudeamus igitur...

A nyilvános tanintézeté vált selmeci Bányászati Akadémián Európa több országának fiataljai tanultak. A hallgatókat, aszerint, hogy állami szolgálatra pályáztak-e vagy sem, négy csoportra oszthatjuk:

1. Ösztöndíjas gyakornokok, akiket a bányahivatalok küldtek az Akadémiára, és a tiszti eskü letétele után bányatiszteknek tekintették őket,
2. Nem ösztöndíjas gyakornokok, akiket szintén a bányahivatalok küldtek tanulni, és abszolválás után állami szolgálatba léptek,
3. Önkéntes bányászati hallgatók, akik állami szolgálatra nem pályáztak,
4. Magánvállalkozók által az Akadémiára küldött hallgatók,

Az első két csoportba tartozó hallgatóknak joguk volt a Selmechbányán az állami tisztviselőknek járó, bányászegyenruha viselése, rangjelzés és a kardon a bojt használata nélkül.

A Burschenschaft mozgalom hazánkban a Bécsből igazgatott, német nyelvű és szellemű selmeci Bányászati Akadémián átmenetileg az 1820-as években gyökeret vert. Az első "bursch"-tagok ahhoz, hogy összetartozásukat külsőleg is kifejezzék, ún. Alt Deutschen-Trachtban: magasszáru csizmában jártak, német tányérsapkát viseltek, mellükét a jobb vállon átvetett fehér-zöld-fehér szalag (silbergrün) díszítette, melyre a magyarok keresztbe, piros-fehér-zöld színű szalagot varrtak. A szalagjaikra a Burschenschaft jelmondatának

Levelezőlapok selmeci diákéletből

jelét, alatta viselőjének vulgóját, a beiratkozás és a valetálás éveit himezték. Hosszuszáru pipákat szívtak, és füttyköseikbe bevették a tagok nevét.

Az akadémia hallgatóinak egyenruháját később több rendelet szabályozta. Közülük jelentős a bécsi udvari kamara 1838. évi márc. 20-án kelt 3421. számú rendelete, amely megengedte az Akadémia növendékeinek, hogy a bányászok ősi ruháját állandóan viselhetik, a bányatiszteket megillető szokványos disztinciók (rangjelzés, jelvények) nélkül.

Az erdészeti hallgatók kérésére az udvari kamara 1839-ben a következő egyenruha viselését engedte meg: zöld egyenruha, világosabb zöld színű gallérral és hajtókával, a gallér ezüst csikokkal beszegve, világos zöld kabát tölgyággal a galléron, és sima fehér gombokkal.

A fenti két rendelet hatálybalépése után a bursch-viselet háttérbe szorult.

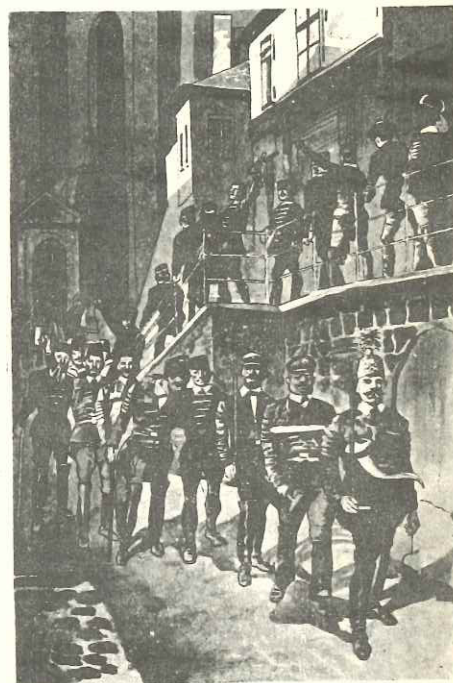
Az egyenruha viselését 1870-től az Akadémia rendszabályai is előírták: "egyházi ünnepélyeknél, ahol az akadémiai hallgatók megjelennek, vagy egyenruhájukban, vagy illedelmes polgári öltözköben tartoznak megjelenni," (Faller Gusztáv: A selmeci m.k. Bányász és Erdész Akadémia évszázados fennállásának emlékkönyve 1871.)

1882 elején a Földművelésügyi Minisztérium megengedte az Akadémia erdészeti hallgatóinak az állami erdőtisztek részére előírt egyenruhának kard és rangjelzés nélküli viselését. Továbbá előírta, hogy a sapkán és a galléron a magyar korona helyett az erdészeti jelvény viselendő. Még ezévből ugyancsak megengedte, hogy az erdészeti hallgatók a kincstári erdőtisztek és az erdőfelügyelőségi személyzet részére megszabott oldalfegyvert kardbojt nélkül, ünnepélyes alkalmakkor, viselhessék, és a sapka homoklapján lévő jelvényt "arany-hímzésű tölgyfakoszorúval vétessék körül".

Az ösztöndíjas hallgatóknak kötelező volt az egyenruha viselése

A selmecbányai m.k. Erdészeti Akadémia 1882-ben kelt rendszabályának 36. pontja az egyenruhára a következőket írta elő: "Az ösztöndíjas erdészhallgatók kötelesek a XXII. rangosztályban lévő kincstári erdőtisztek számára előírt egyenruhát a következő módosítás mellett viselni: kalapot aranyzsinór nélkül, sötétszínű selyem vagy szőrznórral, vagy ugyanabból készült makkal, slpkát ugyanolyant mint az erdőtiszteké, kivéve a magyar koronát, mely helyett az erdészeti szak szokásos és a mérőtávcsőből, csemetefuróból, kéziüfűrészből, és döntőfejszéből álló, ércből verendő jelvény alkalmazandó, körülvéve éppen olyan aranyhímzésű tölgykoszorúval, mint aminő a kincstári erdőtisztek és a királyi erdőfelügyelőségi személyzet számára van megszabva. Az előírt oldalfegyvert kardbojt nélkül, csupán ünnepélyes alkalmakkor szabad viselni."

....."azon erdészeti hallgatók, akik egyenruha viselése által kiülsőleg tanujelét akarják adni annak, hogy az erdészeti szakhoz tartoznak, csakis az ösztöndíjas hallgatók részére előírt egyenruhát viselhetik."

Libasorban, Mühlbeck Károly rajza

Az 1882-ben rendszeresített egyenruha később megváltozott. A véglegesen kialakult formákat figyelembe véve, a hétköznapi ruha kabátja bányászoknál és kohászoknál a gruben, erdészeknél a walden volt.

A gruben fekete posztóból készült, derékba szabott rövid kabát, a derék alatt lefelé bővülve, hátul felhasítva. Elöl középen gombolódik, és a nyaknál szorosan záródik. Gallérja függőlegesen álló két-három cm magas, a mellrészen két oldalon egy-egy lehajtóval ellátott zseb helyezkedik el. A vállaknál az ujjak vattából készített hurkákkal vannak kimagasztva. A bányász-gruben gallérja fekete, a kohászoké vörös, és a gallér két összeérő végénél egy-egy bányász jelvény van feltűzve. A gruben gombolására, a zsebek lezárására, az ujjak végén és a hátsó hasítékon aranyszínű fémgombok vannak szintén bányász-jelvénnel.

A walden őzbarna posztóból készült, derékba szabott rövid kabát, a derék alatt lefelé bővül és hátul felhasított. A válltömés hiányzik. Elöl középen gombolódik és a nyaknál szorosan záródik. Gallérja zöldszínű, függőlegesen álló és 2-3 cm magas. A zsebek a derékra alul helyezkednek el. Az aranyszínű gombokat az erdészcsillag díszíti. A vállrészen zöldszínű anyagból díszítés van.

Ugy a grubenhez, mint a waldenhez - a kabátokhoz is - fekete, szűkszárú, talpalóval ellátott kamgarn nadrágot viseltek, amelynek a varrását vékony vörös csík díszítette.

A cipők rendszerint feketék voltak, de régebben csizmanadrágot is viseltek csizmával.

Téli időben a grubenhez és a waldenhez fekete, ill. őzbarna színű köpenyt viseltek, amely testhez simuló volt kétsoros gomblással, hátul hasítékkal, a mellrészen nagy kihajtással. Gombjai a grubenon, ill. a waldenon lévő gombokra hasonlítottak. Ritkán viselték.

Hétköznapi viseletben a fekete színű bányász, ill. őzbarna színű erdészsapkát hordtak, amely a fejhez simuló, ellipszis alakú, és a fejnek csak a felét fedte be. Elöl és hátul hat-hat aranygomb, körben

pedig a bányászokén fekete, a kohászokén vörös, az erdészekén zöld színű zsinór díszítette.

Ünnepélyes alkalmakkor a bányászok és kohászok a bányász-inget (vagy az "aufhajjer"-t), az erdészek az atillát viselték.

A jelenlegi egyenruhát az Egyetem ifjúságának javaslatára az Egyetem Tanácsa 1971-ben rendszeresítette.

A kiközösítés

A selmeci és a soproni diákélet lényeges jellemvonásai közé tartozott, hogy az egyén mindenben alávetette magát a közösség akaratának. Feltétlen fegyelem, engedelmesség és rend uralkodott az ifjúsági szervezetekben. A barátság és a testvérieség szellemének mintaképét alakították ki. Az egyénnek sok hibáját elnézték, de a barátság, a közösség ellen vétőknek nem tudtak megbocsátani. Az ilyen személyt kizárták körükből, kiűzték az akadémiáról.

A kiközösítés ("fersisz") a selmeci és a soproni főiskolai ifjúság iratlan büntetőtörvénye volt. Ezt a büntetést akkor alkalmazták, ha valaki tudatosan és következetesen vétett a közösség ellen. A fersisz meghatározott időszakra, egy hónapra, egy évre, szólt. Ha lejárt a fersisz időtartama a kiközösítettet ismét visszafogadták, mintha semmi sem történt volna, ismét barát, kolléga lett. Ez volt az igazi kollegialitás, így nevelték egymást a főiskolások.

A fersisz alkalmazását eredeti dokumentumok is bizonyítják. A Teleki-kormány az 1940. aug. 30-i második bécsi döntés megállapodásának megfelelően a Volksbundot a magyarországi német kisebbség egyedüli pártjaként ismerte el, s ezzel megkülönböztetett jogokat biztosított számára. Ez év őszén egyetemünkön is megjelentek a Volksbund tagjai, akik hallgatótársak körében próbálták érvényre juttatni ezeket a jogokat.

1940. decemberében a M.Kir. Vallás- és Közoktatási Minisztérium a következő szövegű levelet küldte az egyetem tanácsának:

Az első matematika óra után az összes hallgató kivonult a tereméből. Ezután néhány perccel Walek-tanár ur hivatott bennünket és azt kérte tőlünk, hogy egy esetleges sztrájk elkerülése céljából legalább az óráin ne viseljük a jelvényt. Mi erre jelvény nélkül térünk vissza az előadóterembe, mire a többi hallgató is elfoglalta helyét."

Az egységesen fellépő Ifjusági Kör tagjait a fersisz alkalmazásában nem tudták megakadályozni. Nem szóltak hozzájuk, elfordították fejüket, ha találkoztak velük, nem ültek le velük egy asztalhoz, kimentek a szobából, ha beléptek. Nem tudták befejezni ábrázoló geometriai rajzaikat, mert "véletlenül" rádőlt a tus. Ezt jelentette a fersisz. A nevezett hallgatók 1940. végéig bírták csak, s elhagyták az egyetemet.

Büszkék lehetünk a II. világháború alatt egyetemünkön tanuló fiatalok közszellemére. Többirányú Hitler-ellenes cselekedeteikről Egyetemünk ez évben kiadott Jubileumi évkönyvében olvashatunk részletesebben. Közülük jelentőségénél fogva kiemelkedik a következő történet. 1942. tavaszán a besorozott soproni volksbundisták demonstratív jellegű felvonulást tartottak a városban, és a horogkeresztes zászlóval az élen vonultak el a Széchenyi palota előtt elhelyezett országzászlónál. Az Ifjusági Kör egy-két tagja tanuja volt, amint néhány volksbundista a sorokból a zászló felé köpött és megjegyzéseket tett.

A Kör vezetősége - elnöke Polgáry Sándor volt - ellen-demonstrációt szervezett és elégtételt követelt a Volksbund vezetőségétől. E célból a Kör tagjai, mintegy 500 fő, a Volksbund Kossuth Lajos utcai székháza elé vonultak 3-4 fős sorokban, egyenruhában. A város három pontján gyülekeztek és egyidőben értek a székház elé. Az Ifjuság három fős bizottságból álló küldöttsége felment a Volksbund vezetőségéhez és a történetekért elégtételt követelt. Mivel a Volksbund vezetősége is elítélte a történeteket és ígéretet tett, hogy a tetteseket felelősségre vonja, a hallgatók csendesen hazamentek.

M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
osztály.

1940. év. április. hó. n.

Kérvény.

A kérvényező neve: *Opl. Lars*
osztálya és évfolyama: *Hálya és Képzési és Inf.*
főkönyvi száma:

A kérelem tárgya:

Tisztelettel Kér az Egyetemről való Ábrázolást.

Megokolás:

Önkéntes Katonai Szolgálat.

Dékáni elintézés:

193 év

Tanszéki vélemény:

Opl. Lars kérvénye

BUDAPEST, 1944. november 25.

Kedves Barátom!

Több oldalról szerzett értesülésem szerint a vezetésed alatt álló Kar hallgatói a Sopronban állomásozó, illetőleg az ott felvonuló német katonai alakulatok tagjaival szemben kihívó magatartást tanúsítanak.

Tekintettel arra, hogy a német katonasággal való esetleges fegyveres összeütközés a magyar nemzet sorsára beláthatatlanul súlyos következményekkel járhat, nyomatékosan felkérlek, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel lass oda, hogy az egyetemi hallgatók magatartása a szívetlen német haderő tagjaival szemben teljesen korrekt legyen és a jövőben semmi kifogásuk ne essék.

Intézkedéseidről és a helyzetről közvetlenül hozzám kérek részletes jelentést.

Szívélyes üdvözléssel:

Cotel Ernő urnak,

Dr. József Endor Mészáros és Dr. József Mészáros Egyetem
Banya- Kohó- és Trüffeltőri Árt. és K. I. Árt.

A felvonulókat azonban az ablakból lefényképezték és a képeket a magyar, valamint a német hatóságoknak is megküldték.

A németek ezt a felvonulást Hitler-ellenes tüntetésnek vették.

A tüntetést követő éjszakán az ifjuság pár tagja nemzetiszini falragaszokat helyezett el a város házain. A várost kisebb kerületekre osztották és mindegyikben külön csoport tevékenykedett. Némely területben verekedésre is sor került.

A JELEN, KISZ SZERVEZETÜNK ÉLETÉBŐL

A KISZ szervezetek egyetemi feladatai

Az egyetemi KISZ alapszervek munkájukat a kommunista nevelésre és szakemberképzésre hivatott felsőoktatási intézmény keretében fejtik ki. Tehát, egy alapjában nevelésre rendelt állami intézményben kell a KISZ-szervezetnek szintén nevelői munkát végeznie. Ez óhatatlanul az azonosulás veszélyével jár. Ha tudjuk azonban, hogy elsősorban politikailag kell többletet adjunk, mozgalmi módszerekkel és sajátos hangvétellel kell segítenünk az oktató-nevelő munkát, könnyebben eligazodhatunk feladatainkban.

A KISZ-nek amellett, hogy elsősorban az egyetem szakemberképzési követelményeit kell mozgalmi-társadalmi aspektussal, a KISZ szervezet által megteremtett lehetőségek között a hallgatói közösségek követelményeivé tenni, mint politikai nevelőszervezetnek önálló feladatokat és felelősséget is vállalnia kell, a hallgatók nevelésében önnevelésében.

Mindezek figyelembevételével - mint általános feladatok, - egyetemünkre is érvényesek a felsőoktatási intézmények KISZ-szervezeteinek megfogalmazott feladatai. Nevezetesen:

- a/ biztosítani a párt politikájának megértését és hirdetését, a szocializmus építésének megvalósításában való minél közvetlenebb részvételt; a világnézeti ismeretek meggyőződéssé válásának segítését; a társadalmi aktivitás és politikai képzését; a legjobb KISZ-tagok párttagságra való felkészítését; közvetíteni a KISZ-tagok véleményét a pártszervek, az állami szervek és a KISZ vezető szervei felé;
- b/ segíteni a választott szakma korszerű színvonalon történő el-sajátítását; a kötelességérzet, a hivatástudat elmélyítését;
- c/ elősegíteni a szakműveltség és általános műveltség helyes arányainak alakítását, az önművelődési igény fejlesztését, a

személyiség sokoldalu fejlődését, a szabadidő hasznos felhasználásának szervezését;

- d/ ellátni a KISZ érdekvédelmi funkcióját, a KISZ tagok érdekeinek képviselését; biztosítani az önkormányzat kifejlődését..

Ezeknek az elvárásoknak csak rendszeres, időszakos (éves) munkaprogramokban rögzített tevékenység végzése során felelhetnek meg alapszervezeteink. A reális tervezés alapja, mint minden tervezésnél, itt a KISZ munkában is, hogy figyelembe vegyük mindazokat a tényezőket, amelyek a KISZ tevékenységét meghatározzák és befolyásolják.

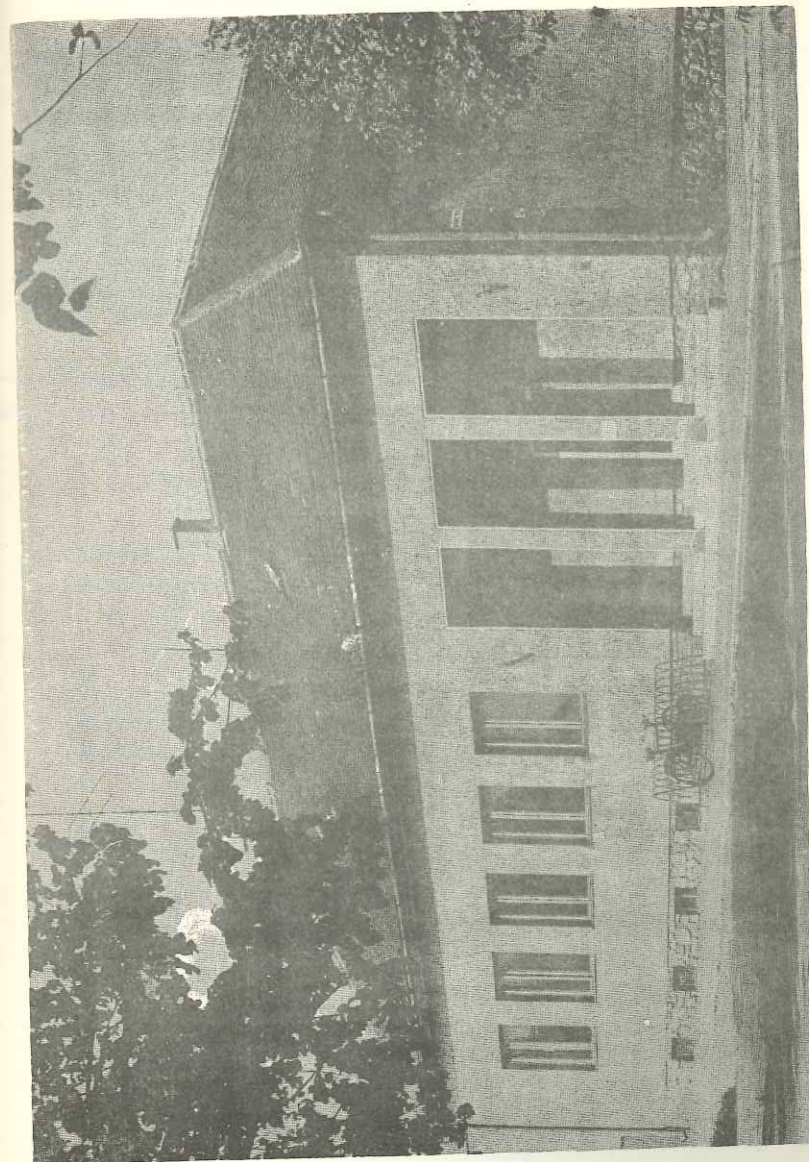
A munkaprogram kidolgozásához alapvetően szükséges:

- a/ A KISZ felsőbb szervei által hozott határozatok, irányelvek végrehajtásának megszervezése;
- b/ az új tanévre vonatkozó felső állami párt- és KISZ vezetés által kialakított feladatok megjelölése és az ezzel kapcsolatos konkrét teendők differenciálása egyetemi, kari, alapszer-
vi szinten;
- c/ az egyetemi, állami, párt- és KISZ vezetés által kialakított értékelés figyelembevétele a KISZ-szervezet, a KISZ-tagság egészének előző évi munkájáról; azoknak a helyi problémáknak a megjelölése, amelyek az új tanévben is megoldást igényelnek;
- d/ mindezek figyelembe vételével a munkaprogram illetékesekkel történő megbeszélése.

Összefoglalóan, a KISZ fő feladata egyetemünkön:

- a/ a kommunista jelleg erősítése, politikai-ideológiai tevékenység;
- b/ a tanulmányi és szociális érdekvédelem.

Az általános elvek konkrét megvalósítása sokszínű, változatos formában, önálló hallgatói, vagy más nevelési szinterek (tanszék, kollégium stb.) együttes tevékenysége révén realizálódik.

Erdészeti és Faipari Egyetem KISZ háza

A KISZ szervezetek politikai-ideológiai tevékenysége

"- A fiatalokat olyan felnőttekké kell nevelni, akiknek szocialista céljalk vannak; akiknek világnézetét, erkölcsét a marxizmus-leninizmus egyre elmélyültebb ismerete határozza meg; akik hazafiak és internacionalisták, s akik erkölcsösnek tartják mindazt, ami előreviszi a haladás s a szocializmus ügyét hazánkban és a világ más részein, és akik erkölcstelennek tekintik mindazt, ami gátolja a népek gazdasági, politikai, szellemi felszabadulását."

A KISZ-szervezet által szervezett politikai akciók, mint a "Vádoljuk az imperializmust" - "A Forradalmi Ifjusági Napok" stb. nagymértékben hozzájárultak és hozzájárulnak a hallgatók politikai állásfoglalásának formálásához, alakításához. Ezen akciókat fent kell tartani, továbbfejlesztve, színesítve azokat.

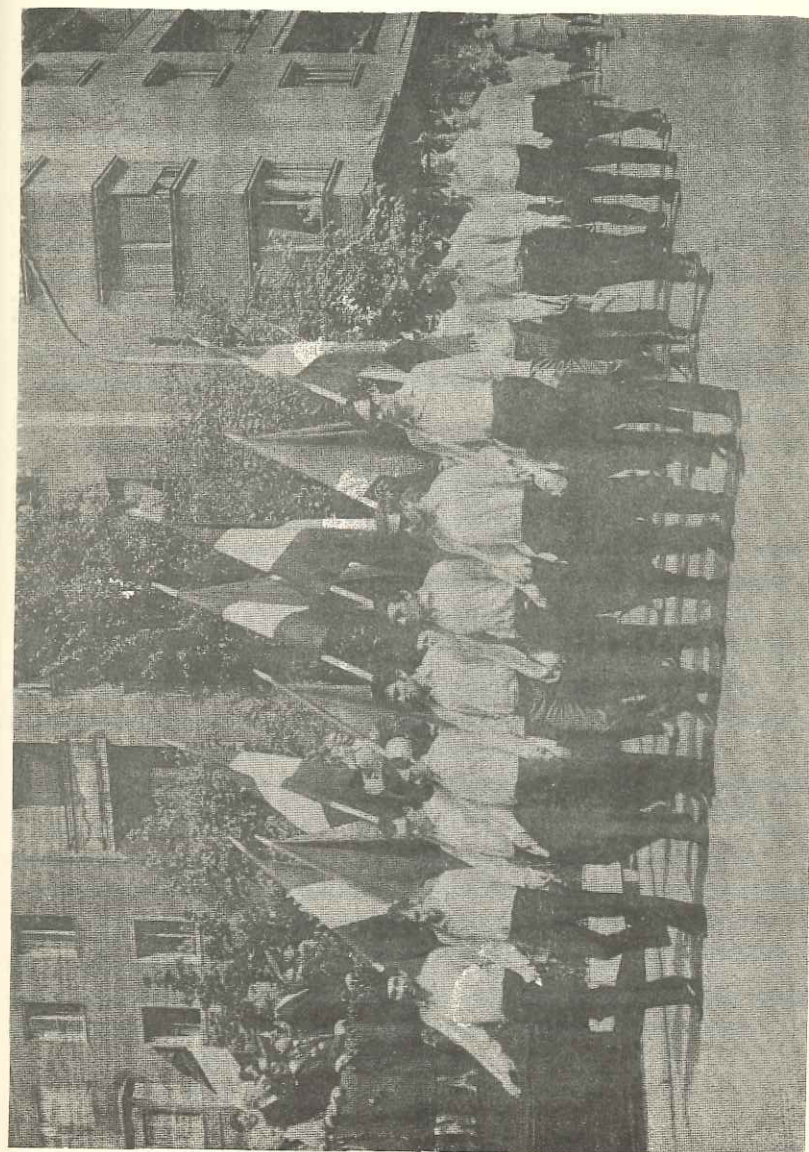
A marxista oktatást kiegészítő különböző KISZ oktatási formák lehetőséget adnak az érdeklődési körnek megfelelő témák, kérdések megvitatására. Az alább felsorolt formák közül némelyik működik, illetve működött egyetemünkön s van amelyik bevezetése, funkcionálásának megteremtése a jövő feladata:

Általános vitakör: - tematikája a legkövetlenebb, legáltalánosabb, a tanulmányi idő és a szakmai műveltség függvényeként alakul és mélyül.

Speciális vitakör: - egy-egy tudomány vagy művészeti ág iránt érdeklődők számára biztosít továbbfejlődési, vitatkozási lehetőséget. (Ateista, világnézeti, etikai, esztétikai, irodalmi és szakmai vitakörök.)

Marxista tudományos diákkörök: - a marxista tárgyak iránt érdeklődők, egy-egy marxista téma tudományos kutatására hivatottak számára biztosítják az elméleti ismeretek mélyebb megalapozását, a kutatási igény kifejlődését.

Szervezett politikai oktatás: - két területre koncentrálódik: A KISZ-vezetők és a KISZ-tagság hazai és nemzetközi politikai eseményekről történő tájékoztatására, illetve különböző évfordulók, politikai események méltó megünneplésére.

Hallgatók a május elseji felvonuláson

A KISZ-szervezetek tanulmányi munkát, szakképzést segítő tevékenysége

"- Művelt, képzett emberekre van szükség, olyanokra, akik lelkesednek és harcolnak a haladást, a szocializmust szolgáló új, tudományos, technikai, társadalmi gondolatok megvalósításáért, akik ezt a harcot egyesítik az emberiség által felhalmozott anyagi és szellemi értékek továbbfejlesztésével".

Az egyetem hallgatójának kötelessége a szakmai ismeretek minél teljesebb megismerése és elsajátítása, a jó szakemberré válás lehetőségeinek maximális kihasználása, a tanulmányi kötelezettségek maradéktalan teljesítése.

A szervezett oktatási formán túl számos lehetőség kínálkozik, melyeknek többségét részben, vagy egészben az egyetemi KISZ-szervezet teremti, illetve teremtheti meg és funkcionáltatja oktatók, külső előadók és felsőéves hallgatók segítségével. Így: az I. éves hallgatók felsőoktatási tanulási módszerekkel való megismertetését, a hátrányos helyzetű hallgatók tanulmányi munkájának segítését, a kimagasló tehetségek fejlődésének biztosítását.

A KISZ-Bizottság önállóan vagy az egyetem vezetésével, a tanzsékekkel közösen hirdethet tanulmányi versenyeket, tudományos pályázatokat. Az alapszervezetek rendszeres kapcsolatban vannak a tanzsékekkel, segítségükkel szakmai konzultációkat, előadásokat szervezhetnek.

A szakmai elmélyülést, a tudományos kutatás megismerését biztosítják a tudományos diákkörök, ahol a szaktanszék egy-egy oktatójának irányításával a tananyagon kívüli ismeretek megszerzésére, önálló kutató, illetve tudományos munka végzésére nyílik lehetőség. Az itt dolgozók évente helyi, a legjobbak két évente országos Tudományos Diákköri Konferencián ismertetik tevékenységüket, cserélik ki tapasztalataikat.

E forma keretében, az üzemekkel való konkrét kapcsolat erősítésére, mód van az egyes üzemi ujtási feladattervekben megjelölt témák megoldására is.

A fizikai dolgozók gyermekeinek továbbtanulását segítő munka szép feladata hallgatóinknak. Idetartozik a különböző oktatáskorszerűsítési programokban, bizottságokban való tevékeny részvétel, valamint a KISZ-tagság oktatással kapcsolatos véleményének, javaslatainak illetékes szervek felé való továbbítása is.

A KISZ-szervezetek érdekvédelmi tevékenysége

"- A szocializmus teljes felépítését csak optimista, harcos emberek vihetik sikerre; olyanok, akik nem tűrik a közömbösséget, és nemcsak várják a társadalmi gondok és problémák megoldását, hanem minden képességükkel küzdenek a közöny, a félmunka, a hanyagság ellen, s igyekeznek élenjárni az élet minden területén".

Az egyetemi KISZ-szervezet választott szervein keresztül fontos szerepet tölt be a KISZ-tagság érdekképviselési ellátásában, a hallgatók jogainak biztosításában. Valamennyi, a hallgatókat érintő kérdésben képviseli a KISZ-tagság érdekeit, véleményt formál és javaslatokat továbbít az állami- és pártszerveknek, a KISZ felsőbb szerveinek.

Az egyetemi KISZ-szervezet a hallgatók szociális érdekvédelme kapcsán résztvesz a különböző szociális juttatások odaítélésében, a kollégiumi felvételek eldöntésében, a rendkívüli szociális segélyek elosztásában, ösztöndíjak juttatásában, a hallgatók különböző ügyeivel foglalkozó bizottságok munkájában.

A KISZ-tagság' következetes érdekképviselési ellátását biztosítja, hogy az egyetemi KISZ-szervezetét képviselési jog illeti meg az alábbi testületekben:

- Egyetemi Tanács
- Kari Tanács

- Rectori Tanács
- Oktatási-nevelési Bizottság
- Felvételi Vizsgabizottság
- Felvételi Bizottság
- Fegyelmi Bizottság
- Diákjóléti Bizottság
- Menzabizottság
- Tudományos Diákköri Tanács
- a hallgatókat érintő más egyetemi vagy kari bizottságok,

Az MSZMP egyetemi alapszervezettségének minden ifjúságot érintő kérdés megtárgyalásakor tagja, az egyetemi KISZ VB titkára,

Közéleti, társadalmi feladatok, külügyi kapcsolatok

"- Közéleti, közösségi emberekre van szükség, olyanokra, akik az élet értelmét nem az önző szerzésben látják, akik vállalják osztályuk, nemzetük, hazájuk sorsát és gondját, mert tudják, hogy a szocialista haza, sőt a hazán túli nagyobb közösség: a szocialista világ sorsától függ egyéni életük és boldogságuk, ezért minden erejükkel gazdagítják, védelmezik hazánkat és a szocialista közösséget."

A közéleti aktivitás jelentős részét a szakmával összefüggő társadalmi szervezetekbe, intézményekbe kell koncentrálni. Az egyetem belső életében mindazokon a területeken, ahol csak lehet, ki kell bontakoztatni az ifjúság önkormányzati képességét (kollégium, KISZ-ház stb.).

Az egyetemi hallgató KISZ-tag közéletisége azt is jelenti, hogy mindazokon a fórumokon, ahol véleményt nyilváníthat, ott aktív, alkotó módon él is lehetőségével, és amennyiben még valamely képviselői szerv tagja, úgy szívvel-lélekkel, őszinte tenniakarással, az egyetemi életben is felmerülő ellentmondások feltárásával, és azok megoldására javaslat tételével szolgálja a közösség és önmaga érdekét.

A KISZ-szervezet külügyi kapcsolatai révén lehetőség nyílik külföldi egyetemisták életének, munkájának megismerésére, delegáció cserékre, szakmai és mozgalmi tapasztalatok kicserélésére.

A külföldi utazások megkönnyítését szolgálja, hogy a Nemzetközi Diákszövetségen keresztül minden egyetemi hallgató részére Nemzetközi Diákigazolvány biztosítható. Ez a külföldre utazó hallgatót utazási és szálláskedvezmény igénybevételére jogosítja.

Kulturális nevelőmunka

"- Olyan fiatalokra van szükség, akik szeretik az életet, tisztelik embertársukat, szüleiket, az idősebbeket, akik felismerik és élvezni tudják a szépet és jót a természetben, a társadalomban, a tudományban és a művészetben, a barátságban és a szerelemben, akik életük értelmének tartják, hogy maradandót alkossanak".

Különös jelentőségű a KISZ munka a kulturális nevelés terén. A szak- és általános műveltség helyes arányának kialakítása, a szabadidő hasznos eltöltése a feladat.

A személyiség sokoldalú formálását a társadalmi fejlődésnek a művészet és a kultúra segítségével való megismertetését, a kulturális munka indirekt politikai hatásával érhetjük el.

A kulturális nevelőmunka lehetőséget biztosít az egyéni képességek, művészeti adottságok fejlesztéséhez, segítséget az olyan jártasságok és készségek kialakításához, amelyek révén a végzett fiatal szakember képes lesz a képzettségének megfelelő népművelő és kultúra-továbbító feladat elvégzésére.

A KISZ-szervezetek irányítása és anyagi támogatása mellett működő öntevékeny művészeti csoportokba minden I. éves hallgató már a tanév megkezdésekor jelentkezhet - érdeklődésének megfelelően.

A jelenleg is működő csoportokon kívül, (Egyetemi Színpad - irodalmi színpad, tánczenekar, énekkar, fotó- és filmművészeti, képző-művészeti kör) lehetőség van, régebben már működött, vagy újabban induló körök megszervezésére is (mint színjátszócsoport, kamarazenekar, táncgyűttes, irodalmi alkotó kör, stb.).

A különböző öntevékeny művészeti csoportokban végzett munka az egyéni adottságok fejlesztésén túl hozzájárul egyetemünk hírnevének növeléséhez is. Az évente - vagy ritkábban - megrendezett országos vetélkedők, pályázatok, különböző hazai és nemzetközi fesztiválok, az egyetemek, főiskolák tekintélyszerzésének és kölcsönös tapasztalatcseréjének fórumai.

A KISZ egyetemi szervezetének felépítése

A KISZ egyetemi szervezeti felépítése az állami szintű fokozatosságát követi, egyetemi, kari, évfolyami, alapszervezeti tagozódást mutat. Az egyes szervezeti egységek irányítását a megfelelő szintű vezetőségek végzik (KISZ Bizottság, Kari Bizottság, évfolyam alapszervezeti vezetőség).

Az I. éves hallgatók a középiskolai KISZ-szervezetből történt átigazolás után lesznek az egyetemi KISZ-szervezet tagjai. Az első éves alapszervezetek munkájának megkezdését a felsőéves alapszervezetek, az egyetemi és Kari KISZ Bizottságok segítik. A felső éves KISZ-tagok a "Balek-oktatás" keretében tájékoztatást tartanak a legfontosabb egyetemi tudnivalókról, az egyetemi életről.

Az elsőéves alapszervei vezetőségek kiválasztására a középiskolai vélemény alapján az egyetemi, illetve Kari KISZ Bizottság tesz javaslatot, és megválasztásukra a félévi megbízatás letelte után kerül sor.

- . -

A pedagógiai tevékenység sajátossága egyetemünkön is az, illetve mindinkább az kell hogy legyen, hogy a szakképzéshez kapcsolódóan az eszmei, erkölcsi, társadalmi és kulturális nevelésnek, valamint az önképzésnek is fő hordozói az öntevékeny diákkollektívák.

A szocialista nevelőmunka kibontakozásának feltétele a hallgatói alapközösségek életének fellendítése, a kollektivistá gondolkodásnak és magatartásnak, egymás tiszteletének és segítségének kiterjesztése.

Soha ennyi joggal - s hozzá kell tennünk: felelősséggel - nem rendelkezett ifjúságunk, mint jelenleg!

Az egyetem felvirágoztatása az oktatók és hallgatók közös ügye.

Az együttműködő szervek és egyének mindegyikénél látnia kell: a cél azonos, csupán a megvalósítás területei és módszerei különbözőek a kommunista erdő- és falpari mérnökképzés területén.

Sportélet Egyetemünkön

Hazánkban először az Alma Mater falai között indult meg az ifjúság szervezett, rendszeres sportélete. Az egykori Akadémián 1860-ban szervezték meg a hallgatók az "Akadémiai Torna Egylet"-et. A több mint 100 éves multia visszatekintő sportkör ma a Soproni Műszaki Egyetemi Atlétikai és Football Club (SMAFC) nevet viseli. Keretein belül 11 szakosztályban folyik aktív tevékenység. Ezek a következők: atlétika, asztalitenisz, kézilabda, kosárlabda, labdarugás, röplabda, sakk, si, tenisz, természetjárás és vívás. Az egyes szakosztályok közül jelenleg a kosárlabdásoké a legismertebb, csapatunk az ország élvonalába tartozik.

Az egyetemen működő MHSZ lövészklub ugyancsak szép sikereket ért el országos viszonylatban is.

A közelmúltban épült új, korszerű sportcsarnokunk kiváló lehetőséget nyújt a teremsportokhoz.

Reméljük Te is aktívan résztveszel majd egyetemünk sportéletében.

A kollégium

Kollégiumunk közvetlenül az oktatási épületek mellett helyezkedik el, 320 hallgatónak nyújt otthont, nagyrészt 3 személyes szobákban. A hallgatók tanulását és kényelmét szolgálják a modern butorizált lakószobákon kívül a tanulóhelyiségek, a társalgók, a TV szoba, főzőhelyiségek stb.

A kollégium irányítását a Kollégiumi Bizottság végzi, Ennek élén a hallgatóság közül választott elnök áll. Az irányító munkában a Bizottságot a nevelőtanár segíti.

A kollégiumba azok kerülhetnek be közültek, akik megfelelő tanulmányi eredményt érnek el, magatartásuk kifogástalan, Sopronban lakással nem rendelkeznek és anyagi helyzetük szükségessé teszi a kollégiumi elhelyezést.

"Virág tudjad, tőled el kell mennem
És te éretted kell gyászba öltöznöm"

(Soproni virágének a 15. század
végéről)

KÉPEK SOPRON VÁROS TÖRTÉNETÉBŐL

A város rövid története 1919-ig

Magyarország kevés vidéki városa dicsekedhet olyan kedvező természeti adottságokkal és gazdag történelmi multtal, mint Sopron. Egyik oldalon az Alpok megszelídült nyulványai, másik oldalon a Kisalföld nyitott, termékeny mezőségei ölelik körül.

A régészeti leletek a kő- és vaskor emberének megtelepüléséről tanuskodnak ezen a helyen. A vaskorból illyr település nyomai maradtak vissza, majd a kelták vetették meg ezen a tájon lábukat. Időszámításunk kezdetén, a rómaiak korában már jelentős település volt a mai Sopron helyén. A Római Birodalom északi határának egyik őrhelye, a Rómát Sabarián (Szombathely) át Vindobonával (Bécs) összekötő hadi- és kereskedelmi ut egyik állomása volt: Scarabantia (Sopron). A népvándorlás viharai szinte nyomtalanul elpusztították a virágzó települést.

A honfoglalást követően Árpádházi-királyaink erődöt (Suprun) emeltek hazánk nyugati határainak védelmére a mai belváros területén. IV. (Kun) László magyar király 1277-ben vont ki a települést a megyeispán joghatósága alól és emelte városi rangra.

A városi kiváltságok, a korán kifejlődő kereskedelem - elsősorban a nyugat felé irányuló borkereskedelem - és az I. Lajostól kapott országos vásártartási jog, meggyorsították Sopron gazdasági fejlődését. Történelme folyamán megfordultak falai között népünk nagyjai: Hunyadi

Mátyás, Zrinyi Miklós költő és hadvezér, Kazinczy Ferenc, Széchenyi István, Petőfi Sándor és Kun Béla. A középkorban többször itt ülésezett a magyar országgyűlés, Három alkalommal vette ostrom alá falait katonai haderő - 1529-ben a Bécs ostromára készülő török, 1605-ben Bocskay hajdui, 1705-ben Vak Bottyán kurucái - de mindannyiszor eredménytelenül: a fallal körülvett belvárost nem tudták elfoglalni.

A középkorban elnémetesedett Sopron magyarosodása a reformkorban indult meg. 1790-ben megalakult a Soproni Magyar Társaság, az 1830-as évektől Széchenyi és Kossuth eszméiért lelkesedett a város, majd 1848-ban jelentős áldozattal járult hozzá a nemzeti szabadságharc és polgári forradalom ügyének támogatásához.

A város gazdasági fejlődése a 18. és 19. században gyors ütemű volt, amelyhez gazdag múltja és kultúrája mellett hozzájárult kedvező földrajzi helyzete is. Itt nyitották meg hazánk első szénbányáját (1753. Brennborg) és gőzmalmát (1836.) 1844-ben már takarékpénztár működött a városban, 1847-ben pedig itt adták át forgalomnak hazánk második vasutvonalát - Sopron és Bécsújhely között - melynek létrehozásáért Széchenyi István sokat fáradozott.

Az 1867-es kiegyezés utáni években 6 bank megalakulása jelezte a tőkés fejlődést. Századunk elején Sopron gazdasági fejlődésének üteme megtorpant: gyárai - textil, vas, tégl - nem fejlődtek országos jelentőségű nagyvállalatokká, a fő vasutvonalak (Bécs-Budapest és Bécs-Adria) pedig elkerülték Sopront. 1900-ban a város lakóinak száma 33 478 fő volt.

A tőkés fejlődéssel párhuzamosan a századforduló körüli években kibontakozott Sopron szervezett munkásmozgalma. 1906 őszén megalakult a Szociáldemokrata Párt helyi szervezete, amely vezette a munkásság politikai és gazdasági harcait. A munkásság legharcosabb és legöntudatosabb osztagait a brennbergi bányászok és a nyomdászok képezték. A brennbergi bányászok 1909-ben 9 hétig sztrájkoltak a 8 órás munkaidő kivívásáért. Mint a soproni Rendőrkapitány jelentéséből kiderül, a bányagazgatóság megtagadta követelésük teljesítését, sőt

rendőri segédlettel 50 bányászt kilakoltattak és elbocsájtottak, 1910 április 17-én a csendőrség és a határőrség valósággal megszállta a várost, hogy Tisza István ideérkezése alkalmából a rendet biztosítsa. A soproni munkásság harcok fellépése nagy próbatétel elé állította a győri pályaudvar környékére kivonult karhatalmat. Minden óvóintézkedés ellenére Tiszát és kíséretét megdobálták, a karhatalom pedig 10 munkást letartóztatott.

Szép példája a munkásság harcok fellépésének az 1911. november 12-én tartott háboruellenes népgyűlés, amelyben Knapp Gábor elnöke alatt Ferenczy János magyar nyelven, Vajdits Béla német nyelven mondtak háboruellenes beszédet. A népgyűlés határozata tiltakozott a háború és a militarizmus minden formája ellen. A vöröskereszt csütörtök (1912. május 23.) fővárosi eseményeinek hatására 1912. május 27-én 1000 munkás részvételével tiltakozó nagygyűlést szervezett a MSZDP Soproni Szervezete az általános, egyenlő és titkos választójogért.

Érdemes itt megjegyezni, hogy a soproni munkásság e korai mozgalmában nem találkozunk a magyar és német nemzetiségű munkások között ellentétekkel. A MSZDP helyi szervezetének vezetői mindig figyelemmel voltak a város és a munkásság két nyelvűségére. Sőt, a hatóságok részéről is sikertelen maradt minden arra irányuló törekvés, hogy a nemzetiségi ellentétek szításával megbontsák vagy lehetetlenné tegyék a munkásság egységes fellépését.

Az I. világháború végén elindult európai forradalmi hullám hírei Sopronba is elértek és aktivizálták a társadalmi progresszió erőit.

A város mint az Alma Mater székhelye

Az orosz forradalmak erjesztő hatása nyomon követhető a soproni sajtóban és különösen a munkásság és értelmiség szervezkedé-

sében, illetve megmozdulásaiban, A Soproni Napló 1918. november 5-én az alábbiakat írta: "Nagyon sok jel mutatja, hogy az orosz bolsevik szellem terjedni kezd nálunk is, Még talán nem késő, ha azonnal cselekszünk", A Soproni Tükör című kommunista lap 1919. március 2-án megjelent száma a KMP letartóztatott vezetőinek megkínzása ellen tiltakozott, és ennek várható következményeire hívta fel a figyelmet.

Az őszirózsás forradalom győzelme után az ország több megyéjében és városában, a korábban megalakult munkás- és katonatanácsok vették át a hatalmat a polgári közigazgatás szerveitől. Tovább terjed a falusi szegénység földfogaló mozgalma, a hadseregben megkezdődött a reakciós gondolkodású tisztek leváltása, az ipari centrumokban gyárakat, üzemeket foglaltak el a munkások, 1919. március 17-én a két soproni vasáru-gyár bizalmi férfiai az üzemek szocializálása mellett döntöttek, a két vasáru-gyár vezetését 16 tagú választott direktóriumra bízta.

1919. március 21-én Magyarországon békés uton győzött a szocialista forradalom, a magyar munkásosztály meghódította a politikai hatalmat, A hatalom átvétele és az új államgépezet létrehozása a vidéki városokban is békésen, minden ellenállás és rendzavarás nélkül történt. A szocialista forradalom gyors fővárosi győzelmétől megzavarodott vidéki burzsoázia és arisztokrácia nem tudott ellenállni az egyesült munkásság forradalmi erőinek, Sopronban 1919. március 22-én vette át a munkásság a hatalmat.

A tanácskormány vidéki sajtóosztályának soproni tudósítója március 24-én az alábbiakat jelentette Budapestre: "A direktórium itt megalakult, s átvette a főhatalmat, A városban minden csendes, semmi rendzavarás nem történt, A direktórium és a szakbizottságok már megkezdték munkájukat,... A megyében is a legnagyobb rend uralkodik".

A Forradalmi Kormányzótanács minden vármegye élére teljeshatalommal felruházott kormányzótanácsai biztost nevezett ki, A kormányzótanácsai biztosok egyrészt ellenőrizték a munkáshatalom helyi szerveinek és vezetőinek tevékenységét, másrészt biztosították a tanács-

Proletárdiktatura Sopronban és a megyében.

Megalakult a direktórium.

Nagy események következtek be Magyarországra. A győzelmi mámor-tól itassza lett antant-hatalmak, ultimá-tumot küldtek a magyar népkormány-nak, amelyben a mai demarkációs vonalat országhatárnak megteszik, az ország területét egyharmadára lesorvaszt-ják és amelyben kijelentik, hogy az épen hagyott magyar földön, a Nagy-Magyar-Alföld északi részén, Ruszka-Krajnában a rutének földjén és a Dunántul még meg nem szállott terü-letén antant csapatokat helyeznek el. Befejezett tények elé állították a ma-gyar népkormányt. Az antant hatalmai téboly vérébektől ráveti magát orszá-gunkra, szíjjal akarja marcangolni, hogy csehek, románok és jugoszlávok telhetetlen gyomrának koncul odadobja.

Az antant hatalmak ultimátumával szemben a nagyrészt polgári elemek-ből alakult kormány ereje gyöngének

Garbaival és Kunival az élen, szocialista kormány vette át a hatalmat. Döbbenet folya-mán rendkívüli hadiállapotnak kiáltották be a nagy eseményekről.

Az első lépés az országhatár megvédése. A hajnali órákban a soproni antant-ko-mitára párthoz a követendő seregű er-bessett:

Az antant imperializmus a román és cseh vonalon több ezer négyzetkilométernyi újabb területet követel és ezzel a követelésekkel Magyarországot a nemzetgyűlési választások lehetetlenségét magyarázza. A kormány a köve-telést visszautasította és lemondott.

Helyét a munkástanács határozata alap-ján tette szocialista kormány f glia el. A pártvezetőség a kommunista vezetőkkel meggyezett. Az egész proletánság egyetemes elhatározással a munkástanács megválasztását követeli minden fegyverrel és erővel való megsegítéssel. Pártvezetők ellen a leg-szigorúbb eljárás megindítja.

Gyárakban és földeten, bányákban és vasutakon teljes erővel tovább dolgozni kell. Szocializálás és földbirtokreform háttérben

cát és újabb felhangzott: Eljen Lenin! Eljen Trotzkij!

Végül felmondította Berceker Adolf a pro-letárokat, hogy legyenek segítségére a rend-fenntartásban és szocializálásban a blo-kadistákban, melyet a proletánság levetett.

— Mi előttek fogunk járni. Es kell, amennyi, törekedjünk a dandári szag is lehet. Útunkat bontsuk, tiszti bontsuk a vére, a meg- minden fia, mi jó, a nép javát akarjuk! (Ejjezzé)

Utána a pártvezetőség javaslatát teljesí-tették elő. A munkástanács egyhangú határo-zással megválasztotta a direktóriumot és a közfélde szabványokat. Utóbbiakat a s-örégekhez képest ki fogják egészíteni.

A direktórium tagjai lettek:

Berceker Adolf, Ficsók László, Kopp Gyula, Faragó Géza elnökök, Eszterházy István elnök.

Szabványozók:

Pász: Sándor Ferenc, Mészáros Ágoston, Sándor György, Dr. Takács Kálmán, Tóth Mihály,

kormány rendeleteinek és utasításainak végrehajtását, Felelősek voltak a közrendért, a termelés zavartalan folytatásáért, az intézmények működéskéért. Tevékenységükért közvetlenül a tanácskormánynak tartoztak felelősséggel.

Sopron város és vármegye kormányzótanácsai biztosa 1919. március 26-án nevezte ki a forradalmi kormányzótanács Kellner Sándor személyében, aki kommunista forradalmárként, nagy szervezőkészség-gel és határozottsággal szolgálta a munkáshatalom ügyét.

Kellner Sándor 1919. március 17-én érkezett Sopronba, A Sopronvármegye március 28-i száma színes riportban számolt be, a kormányzótanácsai teljeshatalmu biztos utjáról és megérkezéséről, Csor-nán és Kapuvárott rögtönzött népgyűlésen fogadták, Sopronban a vá-

ros és a megye választott vezetői tájékoztatták részletesen a bekövetkezett forradalmi eseményekről, Bátorságát és forradalmi tapasztalatait jól hasznosította a megye területén létrejött ellenforradalmi gócok felszámolásában, támogatta a Selmechányáról Sopronba helyezett Főiskolánkat a letelepedés rendkívüli nehézségeinek megoldásában.

Az Osztrák-Magyar monarchia felbomlása egyetemünk jogelődjét - az 1763 óta Selmechányán székelő és működő Bányászati és Erdészeti Főiskolát - sorsforduló elé állította. A frontszolgálatról Selmechányára visszatérő és tanulmányait folytatni akaró hallgatóságot zűrzavar fogadta 1918 őszén. Tekintettel a magyar csapatok visszavonására és a várható megszállásra az ifjuság és a tanári kar az intézmény elköltözése mellett határozta, vállalva ezzel az átmeneti hontalanságot, 1918. december közepén hagyták el a Főiskola ősi székhelyét, Selmechányát. Az intézmény tanárait, hallgatóságát és felszerelésének egy részét Budapestre irányították. Budapesten hosszas tárgyalások kezdődtek a Főiskola további sorsáról, új székhelyének kijelöléséről. Végül az illetékes kormányzati szervek - tekintettel Sopron város vezetőinek javaslatára - Sopron városát jelölték ki a hontalanná vált Főiskola székhelyévé.

Az időközben kikiáltott Magyarországi Tanácsköztársaság központi és Sopron városi szervei, hiven a proletárállam nagyvonalú kultur- és tudománypolitikájához, segítségére siettek a hónapok óta hontalan, Selmechányáról Sopronba helyezett Bányászati és Erdészeti Főiskolának. Az intézmény tanárainak és hallgatóinak első csoportja 1919. március végén érkezett Sopronba. Divat volt akkor a Főiskola köreiben a fanyar humor és a pesszimizmus. A veszített háború, az intézmény több hónapos bizonytalansága mind, mind ezt a pesszimizmust erősítették. Az akkor néhány napos Magyarországi Tanácsköztársaságról pedig sokan azt hitték, hogy a gazdaság, a politika és a honvédelem nagy feladatainak megoldása közben egyidőre képtelen lesz a nagymultu intézmény sorsával foglalkozni. Voltak olyanok is, akik már-már elsiatni készültek az ősi Bányászati és Erdészeti Fő-

iskolát, vagy jobb esetben 1-2 éves "oktatási szünetet" emlegettek. Igaz, 1919. márciusának utolsó napjaiban nagyon nehéz volt a helyzet. A felszerelés jelentős része Selmechányán rekedt, a Sopronban oktatási célokra kijelölt épületeket még nem üritették ki, a kijelölt épületek nem oktatási célokra épültek, nem tudták lesz-e menza és internátus.

Réz Géza rektor és a vele érkező néhány oktató és hallgató azonban nem csüggedtek. Talán megérezték, hogy ez a nyugati város hamarosan szívébe zárja a "selmecleket", talán észrevették, hogy Selmec és Sopron között sok hasonlóság van. Mindkettő csendes, vidéki város, hepe-hupás utcákkal, erdős-hegyes környékekkel, pezsgő gazdasági és kulturális élettel. A munkáshatalom első hetelben történt események őket igazolták, április végére teljesen leolvadt a pesszimizmus tábor. Ahogy erősödött a fiatal Magyarországi Tanácsköztársaság, úgy erősödtek a Főiskola soproni pozíciói!

A Soproni Direktórium sokat és gyorsan tett a főiskoláért. Mindenekelőtt megfelelő épületet kellett biztosítani az intézmény elhelyezésére. Sopron Város és Vármegye Direktóriuma 1919. március 27-én értesítette Réz Géza rektort, hogy utasítást adott a Károlyiaktanya kiürítésére és átadására. A Direktórium az épületcsoport teljes kiürítésére és átadására 8 napos határidőt szabott meg. A rektor vezetése alatt Sopronban tartózkodó elhelyező csoport ide irányította az érkező tanárokat, hallgatókat és a megmentett felszerelést.

A Károlyi-aktanya épületelben történt elhelyezkedést Sopron Város Direktóriuma és a Főiskola vezetői már ekkor nem tekintették véglegesnek. Ezt az épületcsoportot az első világháború alatt építették. Korszerű volt, de nem oktatási célokra épült és hosszabb távon nem oldhatta meg a Főiskola igényeit. Kellner Sándor kormányzótanácsli biztos 1919. április 18-án részletes felterjesztést készített ebben az ügyben a Hadügyi Népbiztosságnak. Ekkor történt először említés hivatalos formában arról, hogy a Bányászati és Erdészeti Főiskola rendeltetésének messzemenően megfelelne a Katonai Főreáliskola épületcsoportja. Kellner felterjesztéséből idézzük az alábbiakat: "Egyetlen

megoldás, ha e célra a soproni katonai főreáliskolát vehetném igénybe, kérem a hadügyi népbiztosságot, hogy a katonai főreáliskola kiürítéséhez járuljon hozzá, mert sokkal fontosabbnak tartom, hogy a selmecbányai diákok fejezhessék be tanulmányaikat, mind a katonai főreáliskola működését, mely ma a proletárdiktatura idején reális jogalappal nem bír. A felterjesztés indoklásául tudatja azt is, hogy 2-3 nap múlva 500 főnyi hallgatóság és 41 tanár érkezését várják Sopronba.

Sopron város és vármegye Direktóriuma.

Előzmény
2. f. 1919.

az előzményi iránti akadémiák elutasítása

Sopron.

Sopron 1919. ápr. 27.

A Direktórium elutasította a fentebb sorolt Károly-laktanya (Károly-laktanya) 2 nap múlva helyrehozott és a felmerülő iránti akadémiák elutasítása.

Gezsi névénél nem tudott fogadtatást a mai napig, 2 nap múlva ide jött.

2. nap múlva a felmerülő iránti akadémiák elutasítása és a Károly-laktanya 2 nap múlva ide jött.

Direktórium Sopron.

Károly

Főiskolánk megkapja a Károly-laktanyát

1919. április végére megérkezett a tanári kar és a hallgatóság zöme Sopronba. A volt Károly-laktanya épületei pedig ha szűkösen is,

magukba fogadták az érkezőket, szállást és működési feltételeket biztosítottak az ősi felsőoktatási intézménynek. Április utolsó napjaiban Sopronban lehetett pótolni a hátralékos vizsgákat, Április 30-án pedig megkezdődhetek az előadások, rövidített tavaszi szemeszter indult a háborús kiesések pótlására. Ezzel véglegesen lezárult az átmeneti hontalanság korszaka intézményünk történetében.

A Főiskola elhelyezésével és az oktatás megkezdésével párhuzamosan intézkedések történtek a hallgatóság szociális ügyeinek megoldására is. A Földművelésügyi Népbiztosság 1919. március végén utasította a rektort, hogy a Főiskolára visszatérő hallgatók állami segélyt folyósítsa és tegye meg a szükséges előkészületeket a menza létrehozására. A menza április utolsó napjaiban naponta kb. 300 fő részére biztosított étkezést, üzemeléséről és fenntartásáról Széki János professzor irányításával 10 tagú menzabizottság gondoskodott. A Közélelmezési Népbiztosság és a Soproni Direktórium biztosították a menza üzemeléséhez szükséges alapvető nyersanyagokat.

1919. április 11-én a Pénzügyi Népbiztosság a Főiskola szegénysorsu hallgatóinak anyagi támogatására, a menza és az internátus létrehozásával kapcsolatos költségek fedezésére 600 ezer koronát biztosított. A szegénysorsu hallgatók havonta 300-450 koronának megfelelő természetbeni ellátásban részesülhettek. Az igényjogosultságot a rektor által létrehozott bizottság volt hivatva megállapítani, melyben képviselve voltak a főiskolai hallgatók is.

1919. május 2-án az ifjuság közgyűlésén megalakult a Főiskolai Ifjúsági Szervezet. A szervezet tevékenyen részt vett a hallgatóság politikai és szociális ügyeinek intézésében, élén 21 tagú testület állott, elnöke Takáts Ferenc erdőmérnökhallgató, titkára Martinovich Ernő kohómérnökhallgató voltak. Az ifjúsági szervezet képviselőt kapott a Főiskolai Tanácsban, tevékenységéről elismeréssel nyilatkozott a Soproni Direktórium. A szervezet kérésére Kellner Sándor kormányzótanácsbíbiztos ifjúsági közgyűlésen tartott előadást a forradalmi mozgalom európai helyzetéről és a proletárállam feladatairól. Az ifjúsági közgyűlésről a Soproni Vörös Ujság 1919. május 9-én színes tudósításban számolt be.

Budapest, 1919.

18. szám.

Kedd, április 15.

TANÁCSKÖZTÁRSASÁG

HIVATALOS LAP

Szerkesztőség: VII. kerület, Rákóczi-út 54. szám. Telefon: József 20-31.	Előfizetési árak: Egy évre --- 60 korona Félévre --- 30 korona Három hónapra 15 korona Egy hónapra 5 korona	Kiadóhivatal: VII. kerület, Rákóczi-út 54. Alkalmazott-épület. Telefon: József 13-01.
--	---	---

54.333/1919. I. A. szám.

Felhívás.

A tanácsköztársaság földművelésügyi népbiztossága intézkedett, hogy a bányászati és erdészeti főiskola erdőmérnöki szakosztályának mindazon hallgatói, akiknek hátralékos vizsgái vannak, addig is, amíg az ideiglenesen Sopronba helyezett főiskolán az előadások megkezdhetők lesznek, hátralékos vizsgáikat a főiskola tanító-személyzete, illetőleg akadályoztatása esetén a földművelésügyi népbiztosság erdészeti főosztályainál alkalmazott szakemberek előtt Budapesten folyó évi április hó 10-től kezdődőleg letehessek.

A vizsgáztatás helyiségeiül a Magyarországi Közkalkalmazottak Szövetsége Erdészeti Szakosztályának helyiségei (V., Alkotmány-utca 6. szám II. emelet) és a földművelésügyi népbiztosság erdészeti főosztályának tanácsterme (V., Zoltán-utca 16. szám II. emelet) jelöltettek ki.

Felhivatnak az érdekeltek, hogy a vizsgálat-tételt céljából a földművelésügyi népbiztosság erdészeti főosztályánál haladéktalanul jelent-kezzenek.

Budapest, 1919. április 8.

Földművelésügyi népbiztosság.

Sopronban működik a Főiskola

Hirdetés. A m. áll. bánya- és erdőmérnöki főiskola rektora közhírré teszi, hogy az idei tavaszi bánya- és kohómérnöki szakállamvizsgálatok írásbeli része 1919. évi május hó 10. szövegei része 12. s a következő napokra van kitűzve.

Felhivatnak mindazok a bánya-, illetőleg kohómérnökjelöltek, akik ez államvizsgálat le-tételében érdekeltek, hogy a kitűzött napie Sopronban jelentkezzenek.

Sopron, 1919. április 21-én.

A főiskola e. i. rektora.

1919. április utolsó napjaiban válságosra fordult a Magyarországi Tanácsköztársaság helyzete: az antant hatalmak biztatására és támogatásukkal a román királyi és a cseh burzsoá csapatok fegyveres intervenciót indítottak a magyar kommun ellen. Ezzel egyidőben aktív-zálódott a belső ellenforradalom is.

Az ellenforradalom tevékenységének egyik fontos területe Nyugat-Magyarország volt. A Bécsbe emigrált arisztokraták és katonatisztek ellenforradalmi szervezete - Antibolsevista Comité: ABC - 1919. április 12-én alakult meg gróf Bethlen István vezetése alatt. Haditerüük az alábbi feladatokat tartalmazta: futárok és Magyarországon maradt ügy-nökeik segítségével lázadások szítása, Ausztriába emigrált tisztek fel-használásával fegyveres támadás szervezése Magyarország ellen, Sopron és környékének megszállása azzal a céllal, hogy magyar területen ellenkormányt alakítsanak.

A bécsi comité által Magyarországra átdobott futárok és az itthon tevékenykedő ügynökeik sugallatára ellenforradalmi akciók robbantak ki a nyugati határ mentén.

Miközben a bécsi ellenforradalmi központ április-májusi akciói sorra összeomlottak jelentősen megváltozott a Magyarországi Tanács-köztársaság katonai helyzete. Az 1919. május 2-i kormányzótanácsi ü-lés határozata nyomán a kommunisták és baloldali szocialisták forradal-mi honvédő háborúba hívtak minden magyar hazafit. Néhány nap alatt ezek jelentkeztek önként a Vörös Hadsereg soraiba, melynek vezérka-ri főnöke Stomfeld Aurél ezredes lett, aki kidolgozta és vezette a ra-gyogó katonai győzelmeket eredményező északi hadjáratot. A megerő-sített és jól vezetett magyar Vörös Hadsereg május utolsó és június első hetében nagyszerű győzelmekkel lepte meg az országot, sőt egész Európát. A cseh burzsoá hadsereg nem tudta feltartóztatni a támadást és gyors visszavonulásra kényszerült. Salgótarján felmentése és Mis-kolc felszabadítása után kibontakozott a Vörös Hadsereg általános of-fenzívája, június 6-án felszabadult Kassa és Selmechánya, 9-én Eper-jes, 11-én Rozsnyó és Bártfa került a magyar Vörös Hadsereg kezébe.

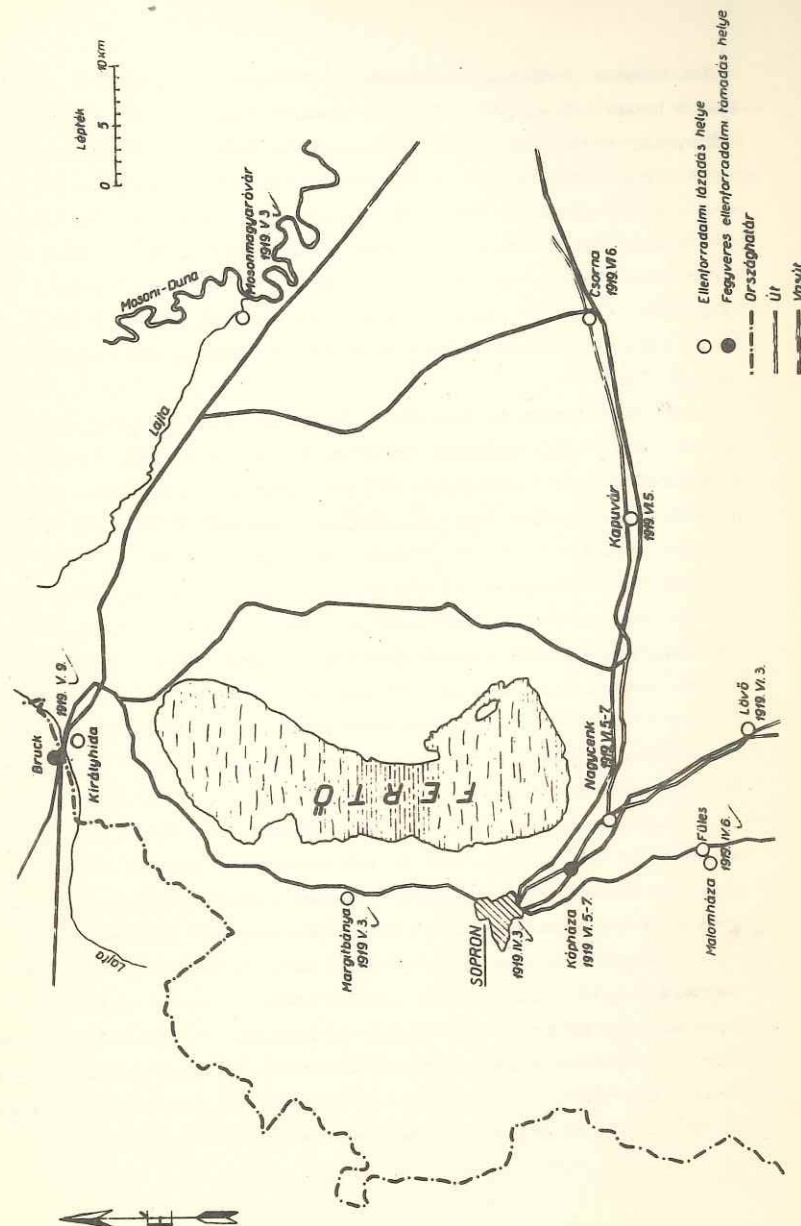
Selmezbánya felszabadítása órlási lelkesedést váltott ki a Bányászati és Erdészeti Főiskola hallgatói körében, Gálffy Lajos adjunktus tagja lett a Selmezbányai Direktóriumnak, Czeke Ferenc főiskolai hallgató a direktórium mellé rendelt politikai megbízottként működött.

A Nyugat-Magyarországon tevékenykedő ellenforradalmi elemek a bécsi comite biztatására 1919. júniusában fokozták a rémhírtérjesztést és a proletárdiktatúra elleni uszítást. A suttogó propaganda elsősorban a vagyonosabb parasztság körében talált visszhangra. A bécsi comite tervei szerint kirobbantott zavargások célpontja ismét Sopron volt. A Soproni Vörös Újság 1919. június 7-én számolt be a kialakult helyzetről: "...lelketlen izgatók bujtogató szavai ellenforradalomra vitték a falu sötétségben maradt népét, ezer paraszt megindult a proletáralom megdöntésére, Sopron megsemmisítésére."

- 1919. június 3-án Lövő községben letartóztatták a direktórium tagjait.
- 1919. június 4-én Sopronban néhány jobboldali szociáldemokrata követelte a direktórium lemondását és a hatalom átadását.
- 1919. június 5-én Nagycenk és Kópháza községekben kezdődött ellenforradalmi megmozdulás "Vonuljunk Sopron ellen" jelszóval. Biztatásul olyan rémhíreket terjesztettek, hogy Sopronban megbukott a proletárdiktatúra. Ugyanezen a napon megmozdultak az ellenforradalmi erők Kapuvárról is. Lefegyverezték a vörös őreket, letartóztatták a direktórium tagjait és csatlakozni akartak a Kópháza térségében gyülekező lázadókhöz.
- 1919. június 6-án Csornán robbant ki ellenforradalmi akció.

A Soproni Direktórium mozgósította a Vörös Őrség szakaszait, a fegyveres munkáscsapatokat, a főiskolai hallgatókat és Kópháza előtt megállította az ellenforradalmi erőket. Rövid tűzharc után az ellenforradalmi tábor felbomlott és megkezdte a visszavonulást. Június 7-ére helyreállt a rend a fellázított községekben, meghiusult a bécsi comite Sopron elfoglalását célzó terve. Sopron megye területén Szamuely Tibor fegyveres osztaga is részt vett az ellenforradalmi erők felszámolásában és a rend helyreállításában.

A SOPRON KÖRNYÉKI ELLENFORRADALOM A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG ALATT.

Közben a Sopronba helyezett Főiskolán megszakitás nélkül folytak a tantervszerű előadások és gyakorlatok. A Forradalmi Kormányzótanács, a Soproni Direktórium segítőkészsége, nagyvonalu tudomány- és kulturpolitikája kedvező fogadtatásra talált a tanári kar és az ifjúság körében. Logikusnak találták a Kormányzótanács gazdaságpolitikáját: kedvezően fogadták a bányák szocializálását és az erdők állami kezelésbe vételét. Az erdészek ettől az intézkedéstől jogosan azt várták, hogy az egész magyar társadalom érdekeit szolgáló erdészeti politikát dolgozhatnak ki és racionálisan gazdálkodhatnak hazánk erdővagyonával.

A Bányászati és Erdészeti Főiskola hallgatóinak többsége 1919-ben a szocialista eszméket nem ismerte. Szimpátiájuk, lojalitásuk a proletárállam iránt elsősorban érzelmi alapra épült. Három olyan hallgatóról tudunk, akik tudatosan, meggyőződésből szolgálták a munkáshatalmat. Seemann Ferenc erdőmérnökhallgató lelkesen agitált az új eszmék mellett, Takáts Ferenc erdőmérnökhallgató tudatosan állította az új rend szolgálatába kiváló szellemi képességeit és szervezőképességét, Martinovich Ernő kohómérnökhallgató szocialista meggyőződésűnek vallotta magát, tagja volt az egyesült munkáspártnak, Takáts és Martinovich "sokat vitatkozott a kommunizmusról, a történelemből vett példák alapján tárgyalták a kommunizmus létjogosultságát." Mindhárom az ifjúsági szervezet választott vezetői voltak.

A főiskolai ifjúság viszonyát a proletárhatalomhoz kedvezően befolyásolta a Vörös Hadsereg északi hadjárata. Akkori hallgatóink többsége 3-4 éves frontszolgálatról érkezett vissza a Főiskolára és a Vörös Hadsereg katonai sikereit különösen nagyra értékelték.

A Soproni Vörös Ujság 1919. június 7-én külön megemlítette a "selmeci diákok" részvételét a proletárhatalom védelmében, Május 20-án a Soproni Direktórium vezetői értesítették a Főiskola rektorát, hogy "a város védelmére munkásalakulatokat" szerveznek és e célra kiképző tiszteket kértek "önkéntes jelentkezés mellett" a hallgatók közül. Május 26-án Pogány József népbiztos kereste fel a hallgatóságot

Kellner Sándor és a rektor kíséretében. Pogány népbiztos beszédet mondott a főiskolai ifjúság előtt és a nehéz katonai helyzetre való hivatkozással kérte őket, hogy "lépjenek be a vörös hadseregbe, s legyenek parancsnokai a felállítandó munkás-zászlóaljoknak". Az ifjúság többsége úgy határozott, hogy "testületileg bevonul a katonasághoz." Fekete Zoltán professzor 1920. július 7-én kelt jelentése az ifjúság e me határozatát megerősítette azzal a megjegyzéssel, hogy a bevonulásra nem került sor és az oktatás zavartalanul folyt tovább. A Főiskola hallgatói közül többen részt vettek a munkáscsapatok kiképzésében és a közrend biztosításában.

1919. június 4-én - a Sopron-környéki ellenforradalom támadásának kezdetén - Kellner Sándor kormányzótanácsi biztos Takáts Ferenc erdőmérnökhallgató, ifjúsági elnök útján felkérte a Főiskola hallgatóságát, hogy a "város belső rendjének és nyugalmanak biztosítása érdekében lépjen fegyverbe." Másnap a 48-as laktanyában 120 főiskolai hallgató jelentkezett fegyveres szolgálatra. A századnyi főiskolás erő kettős feladatot kapott a Soproni Direktórium vezetőitől: részt vett a Kópháza környékén gyülekező fellázított csoportok elleni harcban és segítette Sopron város rendjének biztosítását. A fegyveres szolgálatra jelentkezett hallgatók mindkét feladatnak megfelelték. Június 6-án reggel egyrészük (25-30 fő) fegyveresen kivonult Kópháza felé, a munkáscsapatokkal és a Vörös Őrséggel együttműködve megakadályozta a lázadók Sopron elleni támadását, majd tevékenyen részt vett az ellenforradalmi erők szétszórásában. A Sopronban maradt fegyveres főiskolások is teljesítették a kapott feladatot. Jelentősen hozzájárultak ahhoz, hogy a városban megbuvó ellenséges elemek terve kudarcot vallott és Sopronban nem tört ki ellenforradalmi lázadás.

A Bányászati és Erdészeti Főiskola ifjúsága a legkritikusabb napokban tett hitet a proletárhatalom mellett, határozott fellépésével és különösen a fegyveres szolgálat vállalásával maradandó érdemeket szerzett.

A Magyarországi Tanácsköztársaságot az antant-hatalmak katonai tulereje megdöntötte és ezzel negyedszázadra tragikus irányt vett a magyar történelem fejlődése. A kommunista forradalmárok többsége emigrációba kényszerült, az itthon maradottakra megaláztatás, börtönbüntetés és halál várt. Az elszabadult fehérterror megtorolt mindent, bosszút állt a 133 napért.

Entzbruder Dezsőt és Bors Lászlót 1919. augusztus 22-én Szombathely közelében ölte meg egy tiszt különítmény. Kellner Sándort és Knapp Gábort 1919. szeptember 4-én Sopron határában lőtték agyon, ugymond "szökés közben". A Soproni Ügyészség fogháza megtelt letartóztatott kommunistákkal, a "legveszélyesebb elemeket" Sopronkőhidára szállították, Sopron város rendőrkapitánysága néhány héttel korábban még így nyilatkozott: "Politikai üldözések nem lesznek, Emberi meggyőződéséért nem fognak senkit sem megbüntetni."

Az ellenforradalmi rendszer kormányszerveinek utasítására felelősségre vonták a proletárhatalmat támogató főiskolai hallgatókat. Igazoló bizottsági és fegyelmi eljárásnak vetettek alá minden gyanúsított hallgatót. Az ügyek kivizsgálása és az eljárások lefolytatása a Bányászati és Erdészeti Főiskolán 1919. augusztusában kezdődött és 1920. végéig tartott. A felvett jegyzőkönyvekben és jelentésekben az alábbi vádak szerepeltek leggyakrabban: a kommunista rendszer támogatása, kommunista propaganda folytatása, toborzás a Vörös Hadseregbe, kapcsolat fenntartása a Soproni Direktórium vezetőivel és - a leg súlyosabb - aktív részvétel a Sopron-környéki ellenforradalom leverésében.

Lázár Imre, Seemann Ferenc, Jakoby László, Czeke Ferenc és Martinovich Ernő hallgatókat kizárták a Főiskoláról, mert aktívan támogatták a proletárhatalmat. A Soproni Királyi Ügyészség 1920. június 22-én vád alá helyezte Engländer Arnold, Martinovich Ernő, Bizony József és Kozárits György főiskolai hallgatókat, mert "a kommunizmus alatt a kópházi ellenforradalom leverésében személyesen és önként vettek részt." Egy 1920. július 7-én kelt jelentés szerint az Igazoló Bizottság további 8 hallgatót nem igazolt és 4 ellen folytatott eljárást. A Földmívelésügyi

Minisztérium felkérésére 1920. október 15-én kelt jelentés pedig arról írt, hogy több főiskolai hallgató ellen ezideig nem tudták lefolytatni a fegyelmi vagy bírósági eljárást, mert "a proletárdiktatura bukása óta Sopronban nem mutatkoztak, a Főiskolán nem jelentkeztek."

A vádlottak padjára állított főiskolai hallgatók többsége (különösen Seemann és Martinovich) bátran viselkedett a fegyelmi, illetve bírósági eljárás folyamán: emelt fővel vállalták mindazt, amit a proletárhatalomért tettek.

Az 1920-as években Sopron város gazdasági fejlődésének üteme lassu volt. Nyugat-Magyarország (burgenland) Ausztriához történt átcsatolása érzékeny veszteséget okozott a városnak. Nyugat-Magyarországot az 1919. szeptember 10-én Saint-Germain-ben aláírt béke ítélte Ausztriának. Az osztrák nemzetgyűlés már 1918. november 22-i nyilatkozatában követelte a terület átadását, ezen igényét a párizsi békekonferencia előtt bejelentette. A magyar és az osztrák kormányok között - olasz közvetítéssel létrejött - 1921. október 13-án aláírt velencei egyezmény Sopronban és környékén népszavazást rendelt el a területi hovatartozás végleges eldöntésére. Az 1921. december 14-16-án antant tábornoki bizottság ellenőrzése alatt megtartott népszavazáson a lakosság kétharmada Magyarország mellett szavazott.^x Így Sopron és környéke magyar terület maradt, amelyben jelentős szerepet játszott a Bányászati és Erdészeti Főiskola ifjúsága is.

Sopronban a lassu ipari fejlődés következtében állandóan magas volt a munkanélküliek száma. Ugyanakkor a munkásság jelentős része kétlaki volt, kisebb föld-, illetve szőlőtulajdonnal rendelkezett, emiatt életkörülményei kedvezőek voltak.

^xA népszavazás emlékére kapta Sopron a magyar országgyűléstől a "Civitas Fidelissima" - leghűségesebb város - címet.

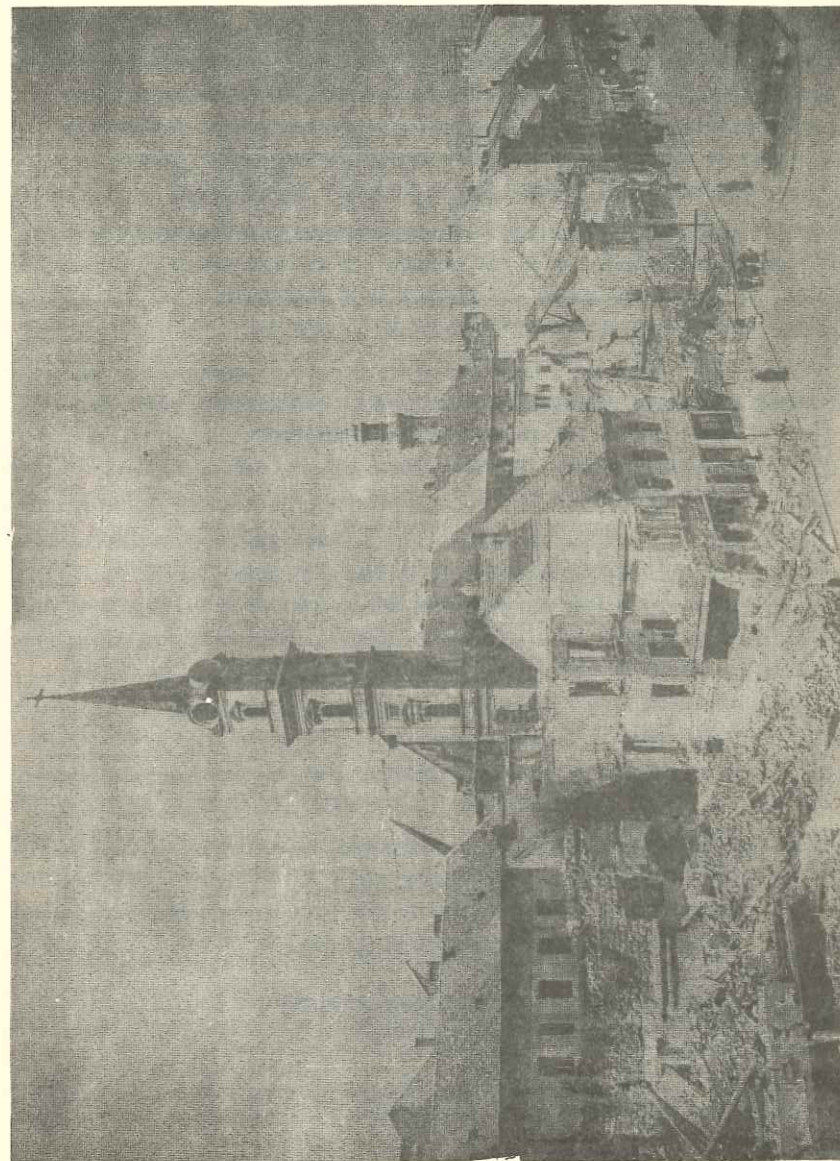
Pozitív irányba befolyásolták a város fejlődését a kialakuló idegenforgalom és országos hírű iskolái. Az 1920-ban alakult Idegenforgalmi Részvénytársaság munkájának hatására látogatók ezrei keresték fel a várost, megcsodálva történelmi hangulatát és kellemes környezetét, Középiskolájában és Főiskolájában sokszáz diák tanult, szinte hazánk minden területéről.

Hitler uralomrajutása és különösen Ausztria náci megszállása (1938) után Sopronban és környékén igen megnőtt a német anyanyelvű lakosság politikai aktivitása. Erős Volksbund-szervezet^x jött létre, mindent tulharsogó fasiszta propagandával. A német anyanyelvű ifjúságot a Volksbund ifjúsági szervezete, a Deutsche Jugend szervezete használta fel a náci eszmék terjesztésére. Propagandájuk ellensúlyozásában Főiskolánk ifjúsága jelentős érdemeket szerzett, többször demonstrálta hazafias gondolkodását és hűségét a magyar földhöz.

1941. június 26-án hazánk a hitleri Németország oldalán belépett a második világháborúba. A háború, amelyhez a magyar uralkodó körök könnyelműen, gyors győzelmeket remélve csatlakoztak, a negyedik évében elérte Magyarország területét. A háború végén a magyar fasiszta rendszer végnapjainak és a német hadsereg utolsó, reménytelen erőfeszítéseinek Nyugat-Magyarország - tehát Sopron is - jelentős színtere lett. 1944. őszétől Sopron lett a pusztulás előtt álló magyar fasiszta rezsim egyik utolsó fellegvára.

1944-ben nagy események történtek, tragikus és sokatigérő értelemben is. Megkezdődött a terrorban fogant ellenforradalmi rezsim pusztulása hazánk nyugati részén, és megkezdődött egy demokratikus alapokon újjászülető Magyarország létrehozása a Tiszántúlon. 1944-ben

^xVolksbund der Deutschen in Ungarn. (Magyarországi Népi Németek Szövetsége). A fasiszta szervezet 1938-ban alakult meg a magyar kormány hozzájárulásával azzal a céllal, hogy a Magyarországon élő német nemzetiségű lakosságot a fasiszta eszmék szolgálatába állítsa.

bekövetkezett hazánk német megszállása, vagyis a nemzeti függetlenség teljes megsemmisülése, majd mindezt tovább tetézte a nyilas-puccs, egy gátlástalan vezetők által gyakorolt totális terroruralom. Ugyanakkor 1944. szeptember 23-án a Szovjet Hadsereg csapatai magyar földre léptek, ezzel kezdetét vette hazánk felszabadítása, majd a december 21-én Debrecenben összeült Ideiglenes Nemzetgyűlés megvetette a demokratikus államiség alapjait.

A Szovjet Hadsereg előrenyomulása miatt Nyugat-Magyarországra menekülő fasiszta kormányzati szervek, polgári és katonai hatóságok, megtévesztett és megfélemlített polgári személyek egyik csomópontja Sopron lett. Ezzel mérhetetlen szenvedés, nélkülözés, pusztítás zúdult Sopron lakosságára, anyagi és kulturális értékeire.

- A nyilas-puccs után Sopronban is elszabadult a terror, a "felkoncolni" szelleme. Sopron város és vármegye főispánja Várpalotai Vilmos régi nyilas-vezető lett. Megindult a hajsz a demokratikus gondolkodású hazafiak ellen, megkezdődött a 2000 deportált zsidó hátrahagyott vagyonának szétosztása. Napirenden voltak a razzliák és házkutatások, mindenütt ellenállókat és katonaszökevényeket kerestek.
- 1944 őszén menekültek áradata zúdult Sopronba, a Felvidékről, Erdélyből és a Tiszántúrról. A nyilas-terror alatt lévő ország-rész legzsúfoltabb városa Sopron lett: lakossága 42 ezerről 80 ezer fölé emelkedett.
- Budapest kiűritésével egyidőben a fogságban tartott kommunistákat és más hazafiakat hazánk nyugati területére hurcolták, többségüket Sopronkőhidán összpontosították. Naponta hozott itt halálos ítéleteket a nyilas katonai bíróság.^x

^x 1944. december 24-én Sopronkőhidán végezték ki Bajcsy-Zsilinszky Endrét, országgyűlési képviselőt, a magyar antifasiszta ellenállási mozgalom egyik vezetőjét. A 48-as laktanya udvarán 1944. november 4-én végezték ki Pataki Ferencet, egy partizáncsapat parancsnokát és több társát, akik fegyveresen harcoltak a fasiszta megszállók ellen, Patakit és partizántár-

- A Sopron-környéki falvakban 1944. novemberében lágereket létesítettek, ahol munkaszolgálatosok ezrei szülfödtek és robotoltak. A munkaszolgálatosok gyalogmenetben érkeztek, megalázva, éhezve végezték az erődítési munkákat.^x

1945 márciusában Sopronban teljes volt a zürzavar, kapkodás és fejveszettség uralkodott mindenütt. A Magyarország területén védekező fasiszta hadsereg katonai és politikai helyzete válságosra fordult. 1945. március 16-án megkezdődött a Szovjet Hadsereg offenzívája azzal a céllal, hogy befejezze Magyarország teljes felszabadítását. Sopronban napok voltak hátra a szovjet csapatok megérkezéséig. Megkezdődött a Nyugat-Magyarországon tevékenykedő nyilas kormánysszervek és vezetők menekülése a Német Birodalom területére.

A Sopron kiűritése hetekkel korábban kidolgozott tervek csődöt mondtak, a lakosság nagy többsége - a nyilas propaganda ellenére - nem hagyta el szülőhelyét.^{xx}

A Szovjet Hadsereg elől menekülő fasiszták 1945. március 31-én a Sopron melletti balfi munkaszolgálatos lágerben tömegvérengzést hajtottak végre. A Sopronkőhidán őrzött politikai foglyokat Ausztria útjain terelték gyalogmenetben nyugat felé. A balfi láger 180 beteg gyalogmenetre képtelen munkaszolgálatosát egy félig elkészült lövészárk

sált 1944 tavaszán fogták el, majd halálra ítélték őket. A Szovjet Hadsereg közeledése miatt Sopronba hurcolták őket.

^x A Sopron környéki munkaszolgálatos lágerekben a magyar tudomány és kultúra több jeles alakja: Vándor karnagy, Sárközi György író- és műfordító, Szerb Antal irodalomtörténész haltak itt meg és kerültek tömegsirokba.

^{xx} Rajniss Ferenc nyilas kultuszminiszter toporzékolt a dühtől, amikor tudomására jutott, hogy a Sopronban székelő Bánya-Kohó- és Erdőmérnöki Kar vezetői titkosan megszavazott memorandumban emeltek szót az intézmény tervezett kitelepitése ellen. A Kar Sopronban maradt, az értékesebb felszerelést elrejtették, majd Sopron felszabadítása után folytatódott az oktatás.

Soproni Hírlap

1945. évi 278. szám

Külföldi: Főn Szólat! ez a magyar köszöntés
SOPRON, 1945. december 9. Szombat. 20 Ft

SOPRONI HÍRLAP

Feltűnés szerkesztés és felelős kiadó: DR. ANTAL FERENC

KIADJA A SOPRONI NEMZETI ALKALMAI RT

Terrorátmadás Sopron ellen

Hét hullámban, 49 percen át bombázták főleg lakó és üzletnegyedek
az angolszász terrorizmus

Szerda, december 6-án az angol-amerikai terrorátmadás érte Sopront. Ragyogó, napfényes délelőtt közönséget ezen a szomoru emlékeztető napra a városra. Az utcákon nyugodt volt a járókelő, órást a forgalom és kint az éjszakai az a körülmény is, hogy a szerda napokon szokásos piros rendszert napokon mindig élnek a helyi és pentek betűk a kör forgalmát.

Válművel délelőtt 10 óra után hírtelen elcsúszott a két óra. De a rejtett élmény nem derült ki még a város közönségét. A feltehetően férfiak a legvárosi lejárta után azonnal cselekedtek. Pap Tibor dr. és Kassai József, a helyi nyilaskereszt párt megye és városvezetője meg a legutolsó este alatt végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

Hivatalos közlés szerint a Soproni erőt legutolsó este 11 óra 15 perckor kezdődött, és 12 óra 14 perckor ért véget. Ezalatt a 49 perc alatt az éjszakai deklak hűllőhöz a támadak a város, minden egyes hullám 20-30 gépől állt és a hét hullám minden válogatás nélkül, főleg azokban a lakó és üzlet negyedekbe szállt, ahol bombázott. Itt tiltakoztak vagy magyarázkodásnak helyre igazították. A Sopron ellen végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

A hét egymást követő hullámban a támadó ellenség a város közönségét ezen a szomoru emlékeztető napra a városra. Az utcákon nyugodt volt a járókelő, órást a forgalom és kint az éjszakai az a körülmény is, hogy a szerda napokon szokásos piros rendszert napokon mindig élnek a helyi és pentek betűk a kör forgalmát.

Huaz a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

Szerda, december 6-án az angol-amerikai terrorátmadás érte Sopront. Ragyogó, napfényes délelőtt közönséget ezen a szomoru emlékeztető napra a városra. Az utcákon nyugodt volt a járókelő, órást a forgalom és kint az éjszakai az a körülmény is, hogy a szerda napokon szokásos piros rendszert napokon mindig élnek a helyi és pentek betűk a kör forgalmát.

Válművel délelőtt 10 óra után hírtelen elcsúszott a két óra. De a rejtett élmény nem derült ki még a város közönségét. A feltehetően férfiak a legvárosi lejárta után azonnal cselekedtek. Pap Tibor dr. és Kassai József, a helyi nyilaskereszt párt megye és városvezetője meg a legutolsó este alatt végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

Hivatalos közlés szerint a Soproni erőt legutolsó este 11 óra 15 perckor kezdődött, és 12 óra 14 perckor ért véget. Ezalatt a 49 perc alatt az éjszakai deklak hűllőhöz a támadak a város, minden egyes hullám 20-30 gépől állt és a hét hullám minden válogatás nélkül, főleg azokban a lakó és üzlet negyedekbe szállt, ahol bombázott. Itt tiltakoztak vagy magyarázkodásnak helyre igazították. A Sopron ellen végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

A hét egymást követő hullámban a támadó ellenség a város közönségét ezen a szomoru emlékeztető napra a városra. Az utcákon nyugodt volt a járókelő, órást a forgalom és kint az éjszakai az a körülmény is, hogy a szerda napokon szokásos piros rendszert napokon mindig élnek a helyi és pentek betűk a kör forgalmát.

Huaz a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

Huaz a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

Szerda, december 6-án az angol-amerikai terrorátmadás érte Sopront. Ragyogó, napfényes délelőtt közönséget ezen a szomoru emlékeztető napra a városra. Az utcákon nyugodt volt a járókelő, órást a forgalom és kint az éjszakai az a körülmény is, hogy a szerda napokon szokásos piros rendszert napokon mindig élnek a helyi és pentek betűk a kör forgalmát.

Válművel délelőtt 10 óra után hírtelen elcsúszott a két óra. De a rejtett élmény nem derült ki még a város közönségét. A feltehetően férfiak a legvárosi lejárta után azonnal cselekedtek. Pap Tibor dr. és Kassai József, a helyi nyilaskereszt párt megye és városvezetője meg a legutolsó este alatt végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

Hivatalos közlés szerint a Soproni erőt legutolsó este 11 óra 15 perckor kezdődött, és 12 óra 14 perckor ért véget. Ezalatt a 49 perc alatt az éjszakai deklak hűllőhöz a támadak a város, minden egyes hullám 20-30 gépől állt és a hét hullám minden válogatás nélkül, főleg azokban a lakó és üzlet negyedekbe szállt, ahol bombázott. Itt tiltakoztak vagy magyarázkodásnak helyre igazították. A Sopron ellen végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

A hét egymást követő hullámban a támadó ellenség a város közönségét ezen a szomoru emlékeztető napra a városra. Az utcákon nyugodt volt a járókelő, órást a forgalom és kint az éjszakai az a körülmény is, hogy a szerda napokon szokásos piros rendszert napokon mindig élnek a helyi és pentek betűk a kör forgalmát.

Huaz a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

Huaz a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

Szerda, december 6-án az angol-amerikai terrorátmadás érte Sopront. Ragyogó, napfényes délelőtt közönséget ezen a szomoru emlékeztető napra a városra. Az utcákon nyugodt volt a járókelő, órást a forgalom és kint az éjszakai az a körülmény is, hogy a szerda napokon szokásos piros rendszert napokon mindig élnek a helyi és pentek betűk a kör forgalmát.

Válművel délelőtt 10 óra után hírtelen elcsúszott a két óra. De a rejtett élmény nem derült ki még a város közönségét. A feltehetően férfiak a legvárosi lejárta után azonnal cselekedtek. Pap Tibor dr. és Kassai József, a helyi nyilaskereszt párt megye és városvezetője meg a legutolsó este alatt végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

Hivatalos közlés szerint a Soproni erőt legutolsó este 11 óra 15 perckor kezdődött, és 12 óra 14 perckor ért véget. Ezalatt a 49 perc alatt az éjszakai deklak hűllőhöz a támadak a város, minden egyes hullám 20-30 gépől állt és a hét hullám minden válogatás nélkül, főleg azokban a lakó és üzlet negyedekbe szállt, ahol bombázott. Itt tiltakoztak vagy magyarázkodásnak helyre igazították. A Sopron ellen végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

A hét egymást követő hullámban a támadó ellenség a város közönségét ezen a szomoru emlékeztető napra a városra. Az utcákon nyugodt volt a járókelő, órást a forgalom és kint az éjszakai az a körülmény is, hogy a szerda napokon szokásos piros rendszert napokon mindig élnek a helyi és pentek betűk a kör forgalmát.

Huaz a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

Huaz a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

Szerda, december 6-án az angol-amerikai terrorátmadás érte Sopront. Ragyogó, napfényes délelőtt közönséget ezen a szomoru emlékeztető napra a városra. Az utcákon nyugodt volt a járókelő, órást a forgalom és kint az éjszakai az a körülmény is, hogy a szerda napokon szokásos piros rendszert napokon mindig élnek a helyi és pentek betűk a kör forgalmát.

Válművel délelőtt 10 óra után hírtelen elcsúszott a két óra. De a rejtett élmény nem derült ki még a város közönségét. A feltehetően férfiak a legvárosi lejárta után azonnal cselekedtek. Pap Tibor dr. és Kassai József, a helyi nyilaskereszt párt megye és városvezetője meg a legutolsó este alatt végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

Hivatalos közlés szerint a Soproni erőt legutolsó este 11 óra 15 perckor kezdődött, és 12 óra 14 perckor ért véget. Ezalatt a 49 perc alatt az éjszakai deklak hűllőhöz a támadak a város, minden egyes hullám 20-30 gépől állt és a hét hullám minden válogatás nélkül, főleg azokban a lakó és üzlet negyedekbe szállt, ahol bombázott. Itt tiltakoztak vagy magyarázkodásnak helyre igazították. A Sopron ellen végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

A hét egymást követő hullámban a támadó ellenség a város közönségét ezen a szomoru emlékeztető napra a városra. Az utcákon nyugodt volt a járókelő, órást a forgalom és kint az éjszakai az a körülmény is, hogy a szerda napokon szokásos piros rendszert napokon mindig élnek a helyi és pentek betűk a kör forgalmát.

Huaz a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

Huaz a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket. Délután a városvezető megállapította a párt kerületvezetőinek jelenlétét, majd kerékpáron meggyűrt bejárta a bombázott helyeket, a legutolsó este végjártak a veszélyeztetett helyeket, szembavetett a tennivalókat, felmérték a lehetőségeket és azonnal megkezdte a szükséges intézkedéseket.

mellett SS legények és nyilas suhancok meggyilkolták. Ez volt a terrorra épülő rezsim történetének kegyetlen záróakkordja. Utolsó napja- it élte a fasiszta Németország magyarországi cinkosainak tisztavirág életű, nemzetvesztő rendszere.

1945. március végén a Szovjet Hadsereg már több ponton átlépte az osztrák határt és 1945. április 4-re teljesen megtisztította hazánk földjét a fasiszta megszállóktól, 194 napos harcok után Magyarország területén elhallgattak a fegyverek. Egy 25 éves, népellenes, ellenforradalmi rendszer omlott össze véglegesen, helyet adva a demokratikus nemzeti megújulásnak.

Ma már elegendő távlatlall rendelkezünk ahhoz, hogy reálisan, a tényeknek megfelelően, indulatok nélkül mondjunk ítéletet ezekről a hónapokról. A nyilas-terror fél esztendeje nemzeti történetünk mélypontja volt, történelmi tragédia, gátlástalan visszaélés egy évtizedeken át rosszul orientált nemzedék tájékozatlanságával és passzivitásával. Olyan időszak volt, amikor az ostobaság, a nyers fizikai erő, a nemzetvesztő felelőtlenség és terror átmenetileg legyőzte az emberi értelmet és a humanitást.

1945 határkő volt a magyar nép évezredes történetében. A Tiszántúlon elindult demokratikus újjászületés lendülete magával ragadta a romokban heverő fővárost és a későbbben felszabadult Dunántúlt, 1945 április 9-én az Ideiglenes Nemzeti Kormány tagjai és hivatalai Debrecenből Budapestre érkeztek, hogy a demokratikus pártokra és a népi szervekre támaszkodva vezessék egy megtizedelt, elárult nép, egy elpusztított ország önmagára találását és újjáépítését.

Sopron város 1945. március 31-től április 1-re virradó éjszaka szabadult fel. A város területén és környékén nem folytak véres harcok. A felszabadulás napjaiban a szülőföldhöz hűséges soproniak elé megrendítő kép tárult: romok és pusztítás mindenütt, kifosztott üzletek és megbénult termelés, rombadőlt pályaudvarok, üzemek és lakóházak - ez maradt örökségül a letűnt rezsim után. Aki azokban a napokban látta az ősi várost, az soha nem tudja elfelejteni a szörnyű

képet, Nem csoda, hogy kezdetben kevesen hittek Sopron újjászületésében.

Hazánk vidéki városai közül Sopron szenvedte el a legnagyobb veszteségeket. A nyilas kormányzati szervek idetelepülése következtében a várost 1944. december 1945. március között 9 alkalommal érte pusztító angol-szász légitámadás. A legtöbb kárt mind emberéletben, mind anyagi- és kulturális értékekben az 1944. december 6-i, 18-i és 1945. március 4-i bombázások okozták. Sopron 3160 épületéből 1468 súlyosan megsérült, illetve rombadőlt, 18 középület, 6 ipari üzem, 2 pályaudvar, 7 egyházi épület, sok műemléképület és többszáz lakás semmisült meg. A város lakosságából a bombázások következtében közel ezer fő halt meg, 2 ezer főt a fasiszták hurcoltak el koncentrációs lágerbe, illetve munkaszolgálatra.

A nagy pusztítások ellenére Sopronban is megindult az élet, kezdetét vette a demokratikus újjászületés.

A felszabadulás óta eltelt negyedszázad alatt Sopron nem fejlődött olyan viharosan, mint hazánk sok vidéki városa. Nyugati határváros jellege, a közigazgatás 1950-ben történt átszervezése (Győr-Sopron-Moson megyék egyesítése) kedvezőtlenül befolyásolták a város gazdasági fejlődését. A rendelkezésre álló anyagi erőket hosszú években át szinte teljesen lekötötte a súlyos háborús károk helyreállítása, az üzemi- és lakóépületek újjáépítése. A népi hatalom első éveiben két jelentősebb ipari üzemmel (Ruhagyár, Asztalosárugyár) gazdagodott a város. Azóta mindkét üzem belenőtt a városképbe, termékeikkel elismerést szereztek a hazai és külföldi piacokon.

Az elmúlt évtizedben Sopron gazdasági és kulturális fejlődése jelentősen meggyorsult. Kidolgozásra került a távlati városfejlesztési terv, amely szervesen beleilleszkedik Nyugat-Dunántul regionális fejlesztési tervébe. Kormányunk évente milliókat fordított üzemek korszerűsítésére, illetve új ipari objektumok létesítésére. (Hőerőmű, Gázmű fejlesztése, Autóalkatrészgyár soproni üzemegységének nagyszabású fejlesztése). Meggyorsult a lakásépítés üteme. 1962 és 1966 között

Sopron thj. város és Sopron vármegye népéhez!

A rendet, a biztonságot minden eszközzel lenn fogom tartani!

A dicsőséges Vörös Hadsereg győzelmes harcai felszabadították hazánkat és lehetővé tette, hogy az ideiglenes Nemzeti Kormány Sopron vármegyébe is kiküldhesse megbízottját.

A Főispán, mint a demokratikus pártok (Független Kisgazdapárt, Polgári Demokrata Párt, Kommunista Párt, Szociáldemokrata Párt, Nemzeti Parasztpárt) által megalakított kormány megyei képviselője hivatott a reakció elleni harcban, a rend fenntartásában, az ország újjáépítésének munkájában támogatást nyújtani, a kormány fennálló rendeleteit és a fennálló törvényeket végrehajtani és ennek megvalósítását ellenőrizni.

Ennek megfelelően felhívom a vármegye népet, hogy a községi, járási, megyei Nemzeti Bizottságokat a fennmeltett pártok tagjaiból haladéktalanul alakítsák meg. A Nemzeti Bizottságok tanácsadói és ellenőrző szervei a hivatalos közigazgatás mellett.

Azonnal meg kell alakítani a községi, járási és megyei földigénylő bizottságokat. Minden földmunkás jogosult föld igénylésre a kormányrendelet alapján tekintet nélkül arra, hogy tagja-e valamely pártnak.

A vármegye területén a rendet és biztonsá-

got minden eszközzel fenn fogom tartani. Az elvitt és eltulajdonított állami és köztulajdonokat haladéktalanul szolgáltatassák be a helyi hatóságoknak.

Munkahelyét mindenki azonnal foglalja el és kezdje meg a megye újjáépítésének munkáját. Aki nem jelentkezik munkára, állást veszti. Felhívom a vármegye népet a mezőgazdasági munkálatok elvégzésére és különös figyelmébe ajánlom a várható zsirhiány miatt, az olajos magvak (napraforgó) termelését.

A demokratikus pártok politikai munkájukkal szolgálják az ország újjáépítését, egymás képviselőit becsülik meg és együttműködésükkel bizonyítják be, hogy az ország érdekeit tartják szem előtt és csak az ország jövőjéért élnek.

En, mint a vármegye Főispánja ezért fogok dolgozni.

Eljen az új demokratikus Magyarország!

Eljen a dicsőséges szovjet hadsereg!

Dr. HAM TIBOR

Sopron thj. város és Sopron vármegye főispánja.

Az Új Sopron 1945. ápr. 22-i tudósítása

több mint ezer lakás épült, folyamatban van a Kőfaragó-téri lakótelep építése, elkészültek a nyugati lakótelep tervei.

Sopron igazi arcához mindig hozzátartozott és ma is hozzátartozik a sok iskola - közülük több országos hírű. A város 12 általános- és 8 középiskolájában 9000 diák végzi tanulmányait, 450 pedagógus irányításával. Az 50 esztendeje Sopronban működő erdészeti felsőoktatási intézményt a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1962. évi 22. számú törvényerejű rendeletével, 1962. szeptember 1-i hatállyal egyetemi rangra emelte. Ősi intézményünk - a mai Erdészeti és Faipari Egyetem - beiskolázási körzete hazánk egész területére kiterjed, munkájával európai rangot vitott ki magának, 1959-ben Sopron székhellyel Felsőfokú Óvónőképző Intézet létesült a Dunántulra kiterjedő beiskolázási hatókörzettel. Azóta a fiatal intézet elismerésre méltó érdemeket szerzett a pedagógusképzésben és polgárjogot nyert a város kulturális életében.

Az elmúlt évtizedben ugrásszerűen fejlődött Sopron idegenforgalma. Évente 150-200 ezer látogatója van a városnak. Tulzás nélkül elmondható, hogy ma Sopron hazánk egyik leglátogatottabb vidéki városa, országos jelentőségű idegenforgalmi-üdülőhelyi centrum. A város kedvező természeti adottságai, kulturális értékei, műemlékei, idegenforgalmi létesítményei (szállodák, vendéglátóipari egységek), az évenként megrendezésre kerülő Ünnepi Hetek tovább fokozzák a város vonzóerejét.

Sopronban óriási összegeket köt le minden évben a műemlékvédelem. Az itt látható műemléki együttes - egész Belváros - megőrzése és helyreállítása nemcsak Sopron, hanem az egész ország érdeke.

A város kulturális és tudományos életében nagy szerepet játszik a 24 évfolyamot megért Soproni Szemle című helytörténeti folyóirat, a rendkívül gazdag kulturális emlékeket és történeti forrásanyagot őrző Városi Levéltár, illetve a Liszt Ferenc Múzeum.

A szocialista fejlődés negyedszázada alatt Sopron arculata is jelentősen megváltozott. A mai Sopron - amely 50 év óta Egyetemünk székvárosa - egy közel 50 ezer lakosu, sajátos történelmi hangulatu város, fejlődő gazdasági élettel és kultúrával.

A 700 éves város műemlékei

Kedves hallgató, 5 évig élsz majd a hazánk műemlékeiben egyik leggazdagabb városának falai között. Sohase feledkezz meg erről és sétáid, barangolásaid során keresd fel ezeket a páratlan értékű műemlékeket. Törekedj arra, hogy ne csak választott szakmádnak légy kiváló szakembere, hanem ismerd és szeresd meg a várost, amely 5 évig lesz otthonod.

A város műemlékeinek megismeréséhez kiváló utikalauzok vannak. Ezért a teljességre törekvés nélkül néhány műemlékre hívjuk fel csupán figyelmedet.

Árpádházi királyaink korából csupán néhány román stílusú emlék maradt fent. Ilyen a Szent Jakab kápolna, amely a 13. században épült és a bánfalvai Mária Magdolna kápolna.

A gótikus műemlékek gazdag anyagát találod a városban. Bár az 1676-os nagy tűzvész szinte az egész régi várost elpusztította, mégis a gótikus alapokat gyakran megtaláljuk az épületek földszinti részein. Számos belvárosi ház kapualjában látunk gótikus ülőfülkéket (Templom u. 5., Kolostor u. 7. stb.). Az Új utca 16. sz. alatti ház homlokfalazata pedig többé-kevésbé eredeti állapotban őrizte meg régi alakját. A régi templomok csaknem mind a gótika alkotásai. Ennek egyik páratlan szépségű alkotása a Beloiannisz téren álló Bencés-templom, amelyet a soproniak Kecske templomnak neveznek.

A régi várost elpusztító tűzvészt követően az új épületek nagyrésze már barokk stílusban épült. A belváros keskeny utcáin sétálva a korai barokk alkotásoktól kezdve ennek a stílusnak a befejező formájaként jelentkező copf-stílusig minden átmenetet megtalálsz.

Zárszó

Alma Mater című kiadványunkkal az volt a célunk, hogy bevessünk Benneteket kedves elsőéves hallgatók az egyetem és Sopron város életébe. Amennyiben többet akarsz megtudni az Alma Mater és Sopron történetéről, a hallgatóság egykori életéről stb. a következő könyveket ajánljuk figyelmedbe:

Az Alma Materről:

Vadas Jenő: A selmeczbányai M.kir. Erdőakadémia története és ismertetője. Budapest, 1896.

- Mindnyájan voltunk egyszer az Akadémián,... Sopron 1919-1969. Az Erdészeti és Faipari Egyetem Jubileumi Évkönyve, 1970.

Sopronról:

Csatkai Endre: Sopron és környéke műemlékei. Budapest, 1956.

Horváth Zoltán: Sopron és a megye múltja egykoru iratok tükrében. Sopron Város Tanácsa, 1965.

- Sopron Panoráma utikönyvek.

Tartalomjegyzék

Bevezető (Dr.Béldi Ferenc)	3
Erdészeti és faipari felsőoktatásunk másfél évszázada (Dr.Igmándy Zoltán)	5
Oktatásunk jelene és jövője (Dr.Igmándy Zoltán)	17
Ifjúságunk élete és Egyetemen	
A mult, Haladó szellemű hagyományaink (Dr.Tamás László)	31
A jelen, KISZ szervezetünk életéből (Németh András)	85
Képek Sopron város történetéből (Papp István)	97
Zárszó	127

